

Söderköpings
kommun

ÖVERSIKTSPLAN

SÖDERKÖPINGS KOMMUN

PRIORITERINGAR FÖR HÅLLBAR UTVECKLING 2015-2030

ANTAGANDEHANDLING 2015-09-21

Söderköpings
kommun

INNEHÅLL

ÖVERSIKTSPLANEN I KORTHET	4	4 NATIONELLA OCH REGIONALA MÅL	32	Bilagor	
FÖRORD	7	Miljöbalken	32	Kartbilagan	
1 INLEDNING	10	Miljömål	33	1 Förteckning över underlag	
Vad är en översiktsplan?	10	EU:s vattendirektiv	34	2 Aktualisering av Vindkraft tillägg till ÖP	
Beslut om ny översiktsplan	10	Regionala mål	34	3 Ändrad inriktning för Mariehov	
Översiktsplanens delar	12	5 ALLMÄNNA INTRESSEN	36	4 Riksintressen	
2 SÖDERKÖPING 2030	14	Livsmiljöer	36	Övriga handlingar:	
Hållbar utveckling	14	Natur, kultur och landskapsbild	43	Samrådsredogörelse	
Omvärldsanalys	15	Kommunala verksamheter	47	Granskningsutlåtande	
Vägen till hållbar utveckling	16	Infrastruktur och kommunikationer	50	Hållbarhetskonsekvensbedömning	
3 UTVECKLINGSOMRÅDEN	24	6 MILJÖ, HÄLSA OCH SÄKERHET	58		
Söderköpings stad	24	Miljö- och riskfaktorer	58		
Västra Husby med omnejd	26	Förutsättningar för räddningsinsatser	65		
Östra Ryd med omnejd	28	KÄLLHÄNVISNINGAR	69		
Mogata med omnejd	28	LÄNSSTYRELSENS GRANSKNINGSYTTRANDE	70		
Kustlandet och skärgården	29				

ÖVERSIKTSPLANEN I KORTHET

Söderköpings kommuns översiktsplanering ska vägleda kommunens beslutsfattande om mark- och vattenanvändning för att kommunen ska nå en hållbar utveckling. Bebyggelseutvecklingen i kommunen ska ske strategiskt ur ett långsiktigt perspektiv. Översiktsplaneringen ska användas som ett ramverk för, och konkretiserar vad som är, en hållbar bebyggelseutveckling. Översiktsplaneringen sammanlänkar de planer och program som kommunen upprättar och som på något vis knyter an till mark- och vattenanvändning.

Kapitel 1 Inledning

Kapitlet beskriver vad en översiktsplan är, hur Söderköpings kommun tog fram översiktsplanen och vilka delar översiktsplanen består av.

Kapitel 2 Söderköping 2030

Innehåller beskrivning av hur Söderköpings kommun tolkar hållbar utveckling och vilka ställningstagande kommunen gör om de allmänna intressena.

Kapitlet innehåller också kriterier för att i tidigt skede kunna lyfta hållbarhet i detaljplaneringen.

Kapitlet avslutas med ställningstaganden kring byggande utanför detaljplan.

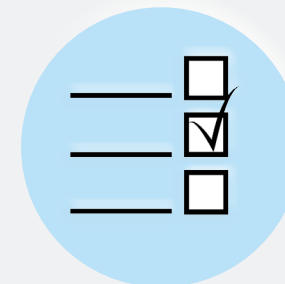
Kapitel 3 Utvecklingsområden

I översiktsplanen pekas fem geografiska områden ut som prioriterade utvecklingsområden; de befintliga tätorterna Söderköpings stad, Västra Husby-Snöveltorp, Östra Ryd och Mogata samt längs kusten och i skärgården. I dessa områden finns det en hög efterfrågan på nya bostäder och det är viktigt att kommunen tar ett helhetsgrepp

Tonvikten i översiktsplanearbetet har varit att utforma en fysisk plan, dvs. kartor som underlag för bedömningar till hur marken kan användas. dessa kartor finns i Bilaga 5, kartbilagan och innefattar det som beskrivs i detta kapitel.

Kapitel 4 Nationella och regionala mål

En översiktsplan ska inte bara vägleda kommande detaljplanering och lovprövning utan också kanalisera de mål och riktlinjer som har fattats på högre nivå, i riksdag och regering eller av region Östergötland. De nationella miljömålen och det regionala utvecklingsprogrammet är exempel på frågor som behandlas i kapitel 4.

Kapitel 5 Allmänna intressen

Kapitlet beskriver de allmänna intressena som kommunen ser som viktiga att beakta i mark- och vattenanvändningen.

Kapitel 6 Miljö, hälsa och säkerhet

Kapitlet beskriver de miljö- och riskfaktorer som är viktiga att beakta.

Karta 2 i Kartbilagan innehåller risk och säkerhetsfaktorer.

Dokument	Tidshorisont	Nivå	Kommentarer
Övergripande inriktning. Nya ÖP.	10-15 år	KF	Den av majoriteten fastställda viljeinriktningen inom utpekade områden.
Program	5 år	KF	Ett, eller flera program per inriktningsområde, med ambitionsnivå och målsättning.
Strategiskt plan, eller Flerårsbudget med ekonomi	4 år	KF	Strategisk plan för perioden som inkluderar prioriterade områden, utifrån Nya ÖP och program. I denna ges uppdrag till nämnderna.
Uppdragsplan	4 år	Nämnd	Nämndens uppdrag samt dess uppdrag till förvaltningen för att nå den strategiska planen.
Verksamhetsplan	1 år	Förvaltning	Ska ge svar på hur verksamheten planerar att verkställa nämndens uppdrag.

Den 15 april 2015 fastställde kommunfullmäktige styrprinciper för Söderköpings kommun. Enligt kommunens styrmodell ska översiktsplanen vara vägledande för kommunens långsiktiga verksamhetsplanering och styrning.

FÖRORD

Det här dokumentet är Söderköpings kommuns översiktsplan med sikte på 2030. Översiktsplanen har en alldeles särskild roll i kommunen, den lägger grunden för den långsiktiga användningen av kommunens mark och vatten, men pekar även ut de viktigaste utvecklingsområdena för såväl samhällets service som för bostäder och kommersiell verksamhet. Söderköpings kommun vill vidareutveckla översiktsplanen till att också bli ett redskap för kommunens politiska prioriteringar på lång sikt.

Som kommunala politiker är vår utgångspunkt en gemensam vilja till förändring, till en politisk handlingsväg där kommunens resurser i form av ekonomi, medarbetare, miljö och medborgare tas tillvara på bästa sätt. Söderköpings kommun har utmärkta förutsättningar och utomordentliga möjligheter i form av engagerade medborgare, duktiga och kompetenta kommunanställda, bra geografiskt läge och en fantastisk miljö. Det finns därför potential att skapa en ännu bättre skola och förskola, ett bättre näringslivsklimat där fler Söderköpingsbor får arbete och sysselsättning och en äldreomsorg som vi alla kan vara stolta över. För att lyckas med detta krävs en god ekonomi och en stabil befolkningsutveckling som ger ökade resurser.

Vår gemensamma politik bygger på omtanke om hela kommunen, om dess medborgare, om kommunens medarbetare, om miljön och om kommunens ekonomi där hållbar utveckling är ledorden – såväl ekonomiskt, som socialt, etiskt, estetiskt och ekologiskt. En utveckling som tar långsiktiga hänsyn till människors välbefinnande och miljön (minskad klimatpåverkan och värnad biologisk mångfald). För att uppnå hållbar utveckling och för att Söderköpings kommun ska bli ännu bättre på att vara just det, en kommun, så krävs prioritering. Allting kan inte göras på en och samma gång. Därför har Söderköpings kommun valt ut sex prioriterade områden för kommunens utveckling:

Skola och förskola

Kommunens utgångspunkt är att tillsammans ge skolan och förskolan förutsättningar att bli bättre för alla barn. Bra arbetsmiljö, lokaler och utomhusmiljö, rimliga arbetsvillkor för lärarna och möjligheter för dem att göra ett bra jobb, en tillgänglig kulturskola och simskola och att skolor på landsbygden ska finnas kvar så länge det är pedagogiskt motiverat och föräldrarna vill är viktiga beståndsdelar.

Äldreomsorg och socialtjänst

Alla människor, så långt det är möjligt, vill vara självständiga och klara sig utan hjälp – kommunens insatser ska bidra till att öka den enskildes självständighet och skapa förutsättning för människor att leva fria och rika liv. En god rehabilitering, tillgång på korttidsplatser, stort inflytande för den äldre och omsorg om kommunens medarbetare skapar förutsättningar för en hög kvalitet i äldreomsorgen. En förutsättning för utveckling inom den sociala omsorgen är god uppföljning av kvalitet och ekonomi och ett långsiktigt tänk där onödiga kostnader ska undvikas. Socialtjänsten skall fungera på ett sådant sätt att invånare söker stöd i ett tidigt skede. Socialtjänsten skall vara mer service än mottagare av anmälningar.

Arbetsmarknad och näringsliv

Näringslivets utveckling är central för utveckling av välfärden och möjlighet att skapa arbetstillfällen. Därför ska Söderköpings kommun ge en god service för näringslivet genom ett tydligt, okomplicerat och positivt bemötande. Söderköpings kommun har ett bra läge för fler företag att vilja etablera sig på orten. När det gäller insatser mot arbetslöshet är ungdomar särskilt prioriterade.

Infrastruktur och miljö

En bra och tillgänglig infrastruktur i kommunen är en förutsättning för att det ska vara attraktivt att bo och verka i kommunen. Bygget av den nya sträckningen

av E22 förbi Söderköping kommer att påbörjas inom den närmaste femårsperioden. Kommunen ska aktivt bevaka såväl de möjligheter som de potentiella farhågor som finns med vägens sträckning för att utfallet ska bli det bästa möjliga för kommunen och dess innevånare. Planeringen för en framtida spårbunden förbindelse till Norrköping ska fortsätta och ett sammanhängande cykelnät i kommunen skall utvecklas. Målsättningen är framöver att 90 % av hushållen på landsbygden ska ha tillgång till fiber 2020. De havsmiljöer, sjöar och andra vattendrag som finns i kommunen ska ha en hög vattenkvalitet.

Samhällsplanering, bostadsbyggande

Kommunens planering ska främja en hållbar utveckling såväl i staden som på landsbygden, och ta tillvara Söderköpings kommuns utvecklingspotential. Med bas i översiktsplanen ska en ny fördjupad översiktsplan för Söderköpings stad tas fram, som tar sikte på den sammanhållna staden. Kommunen behöver ta ett samlat grepp över idrottsanläggningarna och den unika resurs som finns i form av Sankt Anna skärgård ska utvecklas. I all bostadsplanering och planering av nya kommunala lokaler så ska alla fem perspektiven i hållbar utveckling finnas med, såväl de ekonomiska, etiska, estetiska och sociala (segregation, blandad bebyggelse) som de ekologiska (energi, klimatanpassning mm). Det ska vara en prioriterad uppgift för alla kommunens politiker och medarbetare att kommunens samhällen har en fungerande integration av såväl nyanlända som nyinflyttande medborgare.

Interna organisationsfrågor

För att nå de politiska ambitionerna och realisera översiktsplanen krävs en ständig utveckling av den kommunala verksamheten. Utvecklingsområden är personalpolitik som tar tillvara de resurser som finns i form av kommunens medarbetare och strategier för att fortsätta säkerställa en god ekonomisk styrning. En offentlig upphandlingsverksamhet är ytterligare ett sådant, att skapa förutsättningar för bra uppföljning och kontroll av verksamheten och som genom tydliga formulerade krav i kommunens upphandling bidrar till att fler miljö- och näringslivspolitiska mål uppnås.

Inom vart och ett av dessa områden kommer de politiska ambitionerna att omvandlas i politiska program för den närmaste femårsperioden där dessa prioriteringar

konkretiseras. De politiska ambitionerna som beskrivs i detta dokument ersätter den vision som funnits för den kommunala organisationen. Utgångspunkten för utveckling av den kommunala verksamheten ska vara hållbar utveckling, såväl social, etisk och estetisk som ekonomisk och ekologisk.

Alla organisationer, företag och institutioner har sitt särskilda uppdrag. Söderköpings kommun har som uppdrag att vara en bra kommun. Tillsammans med alla som lever och verkar i kommunen med andra syften så kan vi skapa en fantastisk helhet. Tillsammans med alla som lever och verkar i kommunen så kan vi skapa vårt eget lilla smultronställe – Söderköping, smultronstället vid Östersjön.

Mattias Ravander (S)
Ordförande
Kommunstyrelsen

Yvonne Persson (M)
1:e vice ordförande
Kommunstyrelsen

Meta Berghauser Pont (MP)
Ordförande
Referensgruppen för
översiktsplanering

Plan- och bygglagen (SFS 2010:900)

Översiktsplanen ska ange inriktningen för den långsiktiga utvecklingen av den fysiska miljön. Planen ska ge vägledning för beslut om hur mark- och vattenområden ska användas och hur den byggda miljön ska användas, utvecklas och bevaras. (3 kap. 2§)

Alla kommuner ska ha en aktuell översiktsplan. Minst en gång per mandatperiod ska kommunfullmäktige fatta beslut om översiktsplanen är aktuell. Är den inaktuell beslutar kommunen att en ny plan ska upprättas. (3 kap 1§ och 27§)

KAPITEL 1 INLEDNING

VAD ÄR EN ÖVERSIKTSPLAN?

Sedan 1987, då plan- och bygglagen infördes, har kommunerna haft det s.k. planmonopolet. Det innebär att kommunen är den myndighet som ansvarar för hur mark- och vattenområdet ska utvecklas och användas. För att hantera den långsiktiga utvecklingen av den fysiska miljön i kommunen används planverktyget översiktsplan.

En översiktsplan ska omfatta hela kommunen. Det innebär att frågor som rör kommunens markanvändning och fysiska struktur studeras med ett helhetsperspektiv. En översiktsplan ska ha lång tidshorisont. För den här översiktsplanen har kommunen valt 15 år. Planen beskriver därför kommunens utveckling fram till år 2030. När översiktsplanen är antagen av kommunfullmäktige ska den vara vägledande för kommunens detaljplanering, bygglov och tillståndsprövning kopplad till markanvändning. Genom att översiktsplanen innehåller tolkningar av plan- och bygglagen innebär det att handläggningen blir enklare och mer standardiserad. Detta innebär i sin tur att handläggningstiden blir kortare och mer jämlig eftersom områdets lämplighet redan prövats och alternativ har blivit vägda mot varandra i översiktsplanen.

Översiktsplanen har tre viktiga funktioner:

- Vara en vision för framtiden: Översiktsplanen ska formulera hur utveckling bör ske för att främja en bättre miljö, ett enklare vardagsliv och en attraktiv kommun. Översiktsplanen ska skapa beredskap för det oplanerade och främja en god kommunalekonomi.
- Vara ett verktyg för dialog: Politiker och allmänhet ges möjlighet att diskutera hur kommunen ska utvecklas, var man ska bygga och var man inte ska göra det. Dialogen mellan staten och kommunen sker också genom översiktsplanen.
- Effektivisera för kommunala vardagsbeslut: Översiktsplanen ska redovisa kommunens syn på hur allmänna intressen enligt plan- och bygglagens 2 kap ska tillämpas vid planläggning och lov- och tillståndsprövning. Översiktsplanen ska också behandla mellankommunala intressen och tillgodose relevanta nationella och regionala mål, planer och program.

BESLUT OM NY ÖVERSIKTSPLAN

Kommunfullmäktige antog 2006 översiktsplan ÖP05. Vid aktualitetsprövning av översiktsplanen år 2011 gjordes bedömningen att planen inte längre var aktuell, och

beslut fattades att en ny översiktsplan för hela kommunen skulle upprättas. Samtidigt fattades också beslut att översiktsplanen ska innehålla en revidering av tillägg till översiktsplan vindkraft.

Planarbetet – arbetssätt

För att i ett tidigt skede fånga in allmänhetens synpunkter på frågor som bebyggelseutveckling, vägar, kollektivtrafik, service, turism, natur- och kultur m.m. anordnades dialogmöten. Dialogmötena anordnades vid sex tillfällen i kommunens tätorter och i andra viktiga utvecklingsområden. Minnesanteckningar från medborgardialogerna finns i sin helhet på kommunens hemsida till dess att översiktsplanen är antagen.

I tidigt skede fördes även dialog med länsstyrelsen om framförallt miljökonsekvensbedömningen.

Själva arbetet med planen har samordnats och bedrivits av Samhällsbyggnadskontoret. Arbetet har skett i projektform med en arbetsgrupp där representanter för samtliga verksamheter i kommunen ingått. Uppgiften har varit att diskutera och komplettera planens innehåll.

Medborgardialog

Nedan sammanfattas synpunkterna från medborgardialogerna.

- Förtätning i orter och i dess närområde, men med måtta. Möjliggöra för attraktiva, prisvärda tomter för boende såväl som företag. Förenkla för byggandet.
- Fler boendeformer. Radhus, hyresbostäder och boende för äldre som inte längre vill sköta gård

eller villa men fortfarande är för friska för att bo på äldreboende.

- Åkermark bör inte bebyggas. I skärgårdsområdet är bofasta lantbrukare som kan sköta landskapet viktigt.
- Bättre kommunal och kommersiell service. Bibliotek, förskola och skola är viktiga för orterna att behålla. De kommunala lokalerna behöver i många fall upprustning.
- Behovet av fler förskole- och skolplatser diskuteras i Västra Husby och Mogata. Fler åretruntboende barnfamiljer behövs för att behålla skolan i Sankt Anna.
- Bättre infrastruktur; framförallt förbättringar på länsväg 210 och landsvägarna i kustlandet. Gång- och cykelvägar saknas i flera orter och mellan orterna.
- Bättre kollektivtrafikförbindelser. Direktbuss till Linköping. Direktbuss mellan Östra Ryd (via Västra Husby) och Norrköping. Pendlarparkering vid busshållplatser. Mindre bussar som går oftare önskas också.
- I flera orter önskas förbättringar av strövområden, promenadstråk, elljusspår och badplatser.
- Skötsel av fornlämningar och skyltning med information önskas på flera platser.
- Skapa bra hamnar/bryggor/marinor med service som toaletter och ställplatser för husbilar. Detta skulle förbättra för turismen och förbättra för båttrafiken.

Beslutsprocessen

Beslut att upprätta en ny översiktsplan

En arbetsgrupp tar fram underlag - medborgardialoger hålls

Beslut att planförslaget är färdigt för samråd

Samrådsmöten hålls, synpunkter samlas in. Alla skriftliga synpunkter sammanställs i en samrådsredogörelse

Planförslaget revideras efter de yttranden som inkommit

Beslut om utställning av översiktsplaneförslaget

Förslaget är utställt i minst två månader

Kommunfullmäktige antar översiktsplanen

Översiktsplanens delar

Översiktsplan 2015-2030

Fördjupad översiktsplan för väg E22

Fördjupad översiktsplan för Aspöja, Sankt Anna

Tematiskt tillägg till översiktsplanen, Vindkraft

Kommande planer

Fördjupad översiktsplan för Söderköpings stad

Fördjupad översiktsplan för Norra Finnö öster, Tyrislöt

Tematiskt tillägg till översiktsplanen, Kulturmiljö

ÖVERSIKTSPLANENS DELAR

Aktualitetsförklaring

Varje kommun ska ha en översiktsplan, som omfattar hela kommunen. Ändringar av översiktsplanen kan göras genom fördjupningar för områden eller genom tillägg för tematiska frågor. Detta kapitel behandlar de fördjupade översiktsplaner (FÖP) och tematiska tillägg som hör till översiktsplanen.

Fördjupad översiktsplan för väg E22

FÖP E22 antogs av kommunfullmäktige 2008. Planen visar i övergripande drag intressen och inriktning vid utbyggnad av ny sträckning för E22. FÖP E22 anses fortfarande vara aktuell i stora drag men komplettering kommer att ske i ny fördjupning för Söderköpings stad.

Tematiskt tillägg för Vindkraft

Vindkraftstillägget antogs av kommunfullmäktige 2009. Planen visar var i kommunen det är lämpligt att etablera vindkraftverk. Bilaga 2 i denna översiktsplan är en komplettering av vindkraftstillägget.

Fördjupad översiktsplan för Aspöja, Sankt Anna, Söderköpings kommun

FÖP Aspöja antogs av kommunfullmäktige 1994. Syftet var att bevara och utveckla Aspöja. FÖP Aspöja kommer att aktualitetsprövas i en separat process under de närmaste 4 åren.

Inaktuella översiktsplaner

Fördjupad översiktsplan för Söderköpings stad

FÖP Söderköpings stad antogs av kommunfullmäktige 1990. Planen har förlorat sin användbarhet dels genom att flertalet utvecklingsområden har blivit bebyggda, dels för att en rad nya förutsättningar har tillkommit som gör att stora delar av planen inte längre är användbar.

Fördjupad översiktsplan för Stegeborg, Skällvik, Söderköpings kommun

FÖP Stegeborg antogs av kommunfullmäktige 1992. Syftet var att utveckla färjeläget med hänsyn till de intressen som finns i området, bland annat riksintresse för kulturmiljövården. Planen har en restriktiv hållning till ny bebyggelse. FÖP Stegeborg är inte längre aktuell. Idag finns detaljplan för Stegeborgs slottsruin och områdesbestämmelser för Skällviks kyrka. Dessa bedöms vara tillräckligt skydd för de känsliga kulturmiljöerna, utöver det generella skydd som gäller för fornminnen och riksintresset för kulturmiljövård.

Fördjupad översiktsplan för Mariehov

FÖP Mariehov antogs av kommunfullmäktige 2011. I planen föreslås ca 520 nya bostäder tillkomma i området, och markreserv för ytterliga cirka 500 bostäder pekas ut. Kommunfullmäktige beslutade 2015-03-11 att upphäva den fördjupade översiktsplanen. Bakgrund och konsekvenser av den förändrade inriktningen finns i Bilaga 3.

Kommande fördjupningar och tematiska tillägg

Fördjupad översiktsplan för Söderköpings stad

Kommunstyrelsens arbetsutskott godkände i april 2014 projektplan för FÖP Söderköpings stad. Den nya fördjupade översiktsplanen förväntas kunna antas i kommunfullmäktige under 2016.

Fördjupad översiktsplan för Norra Finnö öster, Tyrislöt

Kommunstyrelsens arbetsutskott beslutade 2011 att en fördjupad översiktsplan för Norra Finnö öster skulle upprättas. Behovet av en fördjupad översiktsplan är

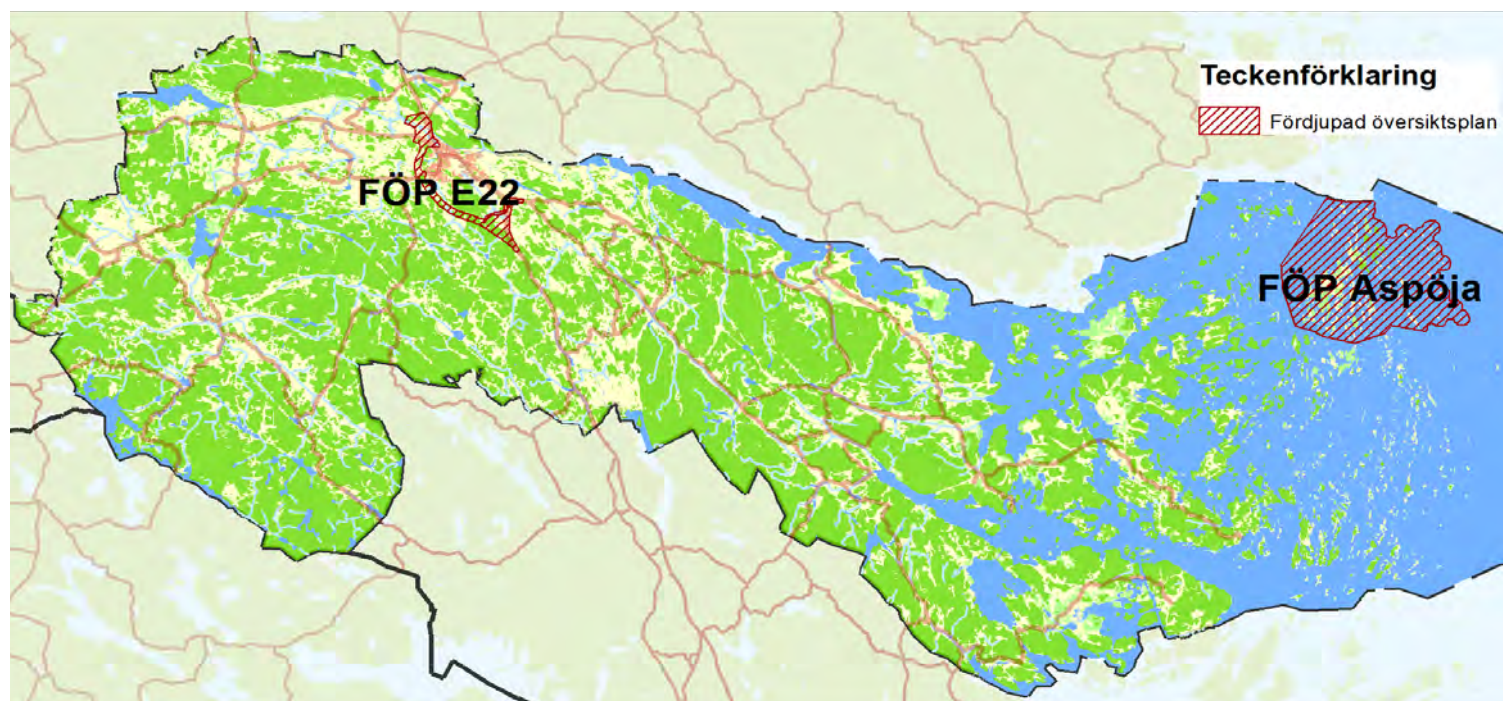
under utredning. Den fördjupade översiktsplanen eller ett planprogram för området förväntas kunna antas under 2016.

Kulturmiljöprogram för Söderköpings kommun

Kommunstyrelsens arbetsutskott beslutade 2014 att upprätta ett kommuntäckande kulturmiljöprogram. Programmet bedöms kunna antas i kommunfullmäktige under 2015/2016.

LIS-plan

Kommunen avser utreda potentiella LIS-områden, med avsikt att upprätta en LIS-plan.

Kartan visar de områden som omfattas av fördjupande översiktsplaner

KAPITEL 2

SÖDERKÖPING 2030

HÅLLBAR UTVECKLING

Hållbarhet har varit och är centralt för Söderköpings utveckling. Kommunen är bland annat medlem i Sveriges ekokommuner och är certifierad fair trade city.

Det vanligaste sättet att beskriva hållbar utveckling är utifrån tre olika perspektiv; ekologisk, ekonomisk och social utveckling. Söderköpings kommun vill lägga till två ytterligare perspektiv; etisk och estetisk hållbarhet.

Ekologisk hållbarhet utgör en yttre gräns för den ekonomiska och sociala utvecklingen, men alla tre perspektiven är viktiga och är beroende av varandra för att kunna uppnå en hållbar utveckling.

Ekologisk hållbarhet handlar om att skapa robusta ekosystem. Ett robust ekosystem innehåller biologisk mångfald och är därför anpassningsbart och klarar förändringar bättre. Det är därför viktigt att värna om och skydda biotoper som är viktiga för kommunens biologiska mångfald. Översiktsplanen ska bidra till en hållbar mark- och vattenanvändning, bland annat genom att skydda värdefulla naturområden. En hållbar mark- och vattenanvändning innebär också att skapa förutsättningar för hållbara transporter, genom att planera bebyggelse och infrastruktur på ett sätt som

minskar transportbehovet och ökar möjligheterna för invånarna att välja hållbara transportalternativ. En viktig aspekt att ta hänsyn till i arbetet för en hållbar utveckling är klimatsmart byggande där materialets miljöpåverkan, hälsoaspekter, energieffektivitet och att vald energikälla är förnybar. Grönytor och andra ytor kan anpassas för att främja så kallade ekosystemtjänster. Ekosystemtjänster innebär att dra nytta av naturliga processer för att exempelvis rengöra luften eller fördröja vattenflöden. Vid planering av nya ytor eller förändring av befintliga är det betydelsefullt att skapa förutsättningar för detta.

Ekonomisk hållbarhet innebär en balanserad ekonomisk tillväxt, utan att slita på naturresurser eller människors hälsa. Översiktsplanen är ett verktyg för kommunen att växa och skapa förutsättningar för att fler företag ska kunna etablera sig på orten. För kommunens del innebär det också att ha en resurseffektiv organisation och att den infrastruktur och service som kommunen ansvarar för är utbyggd på ett sätt som maximerar nyttan medan kostnaderna för investering och underhåll är så låga som möjligt. Ekonomisk hållbarhet för kommunen handlar också om att skapa tillväxt genom en ökad inflyttning. Söderköpings kommun behöver kunna erbjuda bra och varierade boendemiljöer för att uppmuntra till

omflyttning och för att attrahera nya invånare. Tillgången till bra kommunikationer kan attrahera både inflyttare och näringsidkare.

Det sociala perspektivet berör bland annat jämlikhet, jämställdhet och barns rättigheter. Ingen ska diskrimineras på grund av kön, könsöverskridande identitet eller uttryck, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, funktionsnedsättning, sexuell läggning och ålder. Kulturell hållbarhet är en dimension av det sociala perspektivet. Det handlar om de vardagslivsvärden som finns i ett samhälle och om de olika utgångspunkter som dess medborgare har för att leva sina liv. Ett kulturellt hållbart samhälle är ett mångfaldssamhälle där det finns utrymme för en mängd av kreativa uttryck. En annan aspekt av social hållbarhet är det socialt blandade samhället. Det förutsätter en aktiv planering för en mångfald av bostadstyper. Det är också viktigt att skapa förutsättningar för en god hälsa. Kommunen arbetar för att uppnå tillgänglighet så att alla ska kunna vara delaktiga i samhället. Söderköpings kommun har arbetat med medborgardialoger under några år och arbetar fortlöpande för att utveckla metoden och bredda frågorna.

Etisk hållbarhet innebär för kommunen att kommunorganisationen ska vara konsekvent och rättvis; att likhetsprincipen ska gälla och att allas tillgång till samhällsservice ska säkras.

Genom den estetiska hållbarhetsambitionen riktas uppmärksamhet mot de rumsliga miljöerna i kommunen och dess betydelser för uppfattningen av Söderköping som kommun och plats för ett gott liv. Det handlar om

att skapa miljöer som är varaktiga över tid. Att sköta och underhålla befintliga miljöer så att de kan finnas kvar för framtida generationer och att vid nybyggnation vara konsekvent från vision till förverkligande. Det handlar också om att låta varje tidsepok ha särprägel och kännetecken vilket skapar variation, men samtidigt värna om kulturhistoriska och naturhistoriska värden.

OMVÄRLDSANALYS

Söderköpings kommun har identifierat tre globala trender som har stor påverkan på översiktsplanens inriktning:

Urbanisering

Urbaniseringstrenden i Sverige är starkare än i andra europeiska länder. Det innebär att landsbygden, och mindre orter på landsbygden, har en minskande befolkning medan större städer och deras förorter växer i befolkning. Även den tätortsnära landsbygden växer i befolkning vilket skapar utspridd bebyggelse i städernas omland i form av villaförorter, bosättningar i fritidshusområden och externhandelscentrum.

Konsekvenser för Söderköping ser vi redan idag. Söderköping är en liten stad, men växer i befolkning tack vare positionen i en attraktiv region. Den nya sträckningen av E22 och Ostlänken kommer att förbättra kommunikationen mellan Söderköping och Norrköping samt Stockholmsregionen. Detta kan öka kommunens attraktivitet ytterligare och sannolikt öka befolkningens tillväxt ytterligare i Söderköping. Med en ökande pendling mellan Söderköping och Norrköping finns det anledning att förbättra för kollektivtrafik och cykel. Det kan i

framtiden finnas underlag för spårbunden trafik mellan Söderköping och Norrköping och frågan kommer att utredas i FÖP Söderköpings stad.

Teknisk utveckling

Den snabba tekniska utvecklingen av allt mer avancerade informationsteknik ger möjligheter som inte tidigare fanns. Tillgång till bredband och internet ses idag som lika nödvändigt som elektricitet. Den ständigt ökade mängden datatrafik kräver robust IT-infrastruktur för att säkerställa god tillgänglighet, tillförlitlighet och ett tryggt och säkert samhälle.

För att möta framtidens krav och behov gällande IT-infrastruktur har Söderköpings kommun i *Program för IT-infrastruktur* satt målet att 90 % av hushållen ska ha tillgång till bredbandsfiber år 2020. Detta mål gäller både stad och landsbygd.

Klimatförändringar

Den globala uppvärmningen av atmosfären och haven har medfört bland annat minskande inlandsisar på Grönland och Antarktis, minskade glaciärer och mindre utbredning av havsisen i Arktis. Utöver detta är det enligt IPCC sannolikt att de flesta landområden kommer få ökad förekomst av värmeböljor/värmeperioder, att de flesta landområden kommer få ökad förekomst, intensitet och/eller mängd av skyfall och extremt höga havsvattenstånd. De globala klimatförändringarna kommer att påverka alla sektorer i samhället och förutsättningar för djur- och växtliv kommer att förändras radikalt. Risken finns att förändringarna blir oåterkalleliga, det är därför

nödvändigt att vidta åtgärder inom kort.

Under de närmaste åren behöver en strategi för klimatanpassning i Söderköping tas fram, där områden behöver identifieras som är känsliga för ökad nederbörd, översvämningar, erosion, skred och temperaturhöjningar samt vilka anpassningsåtgärder som behöver vidtas på lång och kort sikt, så som att identifiera områden i landskapet som kan låtas svämmas över. Ökade vattenflöden kan komma att kräva större kapacitet i vägtrummor och ledningar. Klimatperspektivet bör också inkluderas i en VA-plan.

VÄGEN TILL HÅLLBAR UTVECKLING

Söderköpings kommun vill att bebyggelseutvecklingen i kommunen ska ske strategiskt ur ett långsiktigt perspektiv. Översiktsplaneringen ska användas som ett ramverk för, och konkretiserar vad som är, en hållbar bebyggelseutveckling och vägleder kommunens beslutsfattande för att kommunen ska nå dit.

För att Söderköping ska kunna växa behövs plan- och planeringsberedskap för både nya verksamhetsetableringar och bostäder i hela kommunen. Kommunen ska därför föra en aktiv bostadspolitik genom markförvärv, planläggning och genom ägardirektiv till det kommunala bostadsbolaget. Söderköpings kommun ska planera för goda livsmiljöer. Bebyggelse liksom det offentliga rummet ska ha goda kvalitéer som genererar mötesplatser, handelsplatser, platser för rekreation och idrott, osv. Kommunen verkar för att så många kommuninvånare som möjligt ska ha tillgång till bra kommunal service. Kommunens

lokaler ska vara ändamålsenliga med en hälsosam miljö både inomhus och utomhus. Skola, barnomsorg och äldreomsorg ska ha närhet till utevistelse av bra kvalitet. Söderköpings kommun anser att ett gott samarbete med grannkommuner och regionen är viktigt. Samråd ska alltid hållas med grannkommuner när de är berörda av ett beslut och samverkan ska ske för den gemensamma utvecklingen.

Kommunen anser att nya dragningen av E22 och skärgårdslänken är väsentlig för utvecklingen av Söderköping och ger möjlighet att förbättra miljön runt Erik Dahlbergsgatan. Tillgänglighet, trygghet och säkerhet ska finnas för oskyddade trafikanter. Korsbrinken måste bli planfri korsning. Länsvägen 210 och vägarna 799, 818 och 839 behöver standardförbättras och göras mer trafiksäkra. Kommunen ska verka för att anslutning till fjärrvärme ska ske där det är miljömässigt, tekniskt och ekonomiskt motiverat.

Kommunen ska stötta landsbygds- och skärgårdsutveckling. Kommunen har en positiv inställning till utveckling som bidrar till att öka antalet arbetstillfällen på landsbygden. Bostäder på landsbygden ska lokaliseras på ett lämpligt avstånd från gödselspridning och djurhållning, så att de inte försvårar för pågående areella näringar.

Kommunen är positivt inställd till etablering av vindkraftverk, men detta ska utvecklas med hänsyn till natur- och kulturmiljövärden och med hänsyn till försvarsmaktens intressen.

Jordbruksmark och skogsmark av betydelse för den areella näringen ska så långt som möjligt skyddas från åtgärder som försvårar för ett rationellt brukande av marken. I vissa fall kommer det ändå krävas att jordbruksmark och skogsmark bebyggs. Det är framförallt i anslutning till de tätorter, där efterfrågan på bostäder är stor och infrastruktur och service finns tillgänglig. I de fall jordbruksmark och skogsmark tas i anspråk ska den användas på ett effektivt sätt och de ytor som inte bebyggs eller ianspråk tas ska vara utformade på ett sätt så att det fortfarande är möjligt att bruka marken. Arealkrävande näringar och ansvarsfull natur- och kulturmiljövård bör gå hand i hand. Värdefulla fångstplatser för yrkesfiske ska skyddas.

Stora opåverkade områden pekas ut på karta 4-9 i Kartbilagan, och ska så långt som möjligt undantas från bebyggelse. Känsliga naturmiljöer, kulturmiljöer och landskapsbildsområden pekas också ut på karta 4-9 i kartbilagan och ska så långt som möjligt undantas från ingrepp som minskar deras kvaliteter.

Kommunen ska ha en naturvårdsplanering som är vägledande för skötsel och utveckling av kommunens naturområden. De naturliga våtmarker som finns kvar måste bevaras och bör också kompletteras med anlagda våtmarker. Storån, Börrumsbäcken och Passdalsån ska undantas från nya ingrepp som skapar vandringshinder för havsöringen. Områden som är lämpliga att utveckla för rekreation pekas ut på karta 4-9 i Kartbilagan.

DETALJPLANERING FÖR EN HÅLLBAR TILLVÄXT

Kommunen kan framförallt påverka bebyggelseutvecklingen genom detaljplanering. Både när kommunen själv tar initiativ till en detaljplan och när privata aktörer föreslår områden är det viktigt att tidigt få med de frågor som är viktiga för en hållbar tillväxt. Möjliga områden är utpekade på kartorna 5-9 i Kartbilagan samt karta på sidan 23. Principen är att bebyggelse tillkommer i orter, noder och längs kollektivtrafikstråk som förbinder orterna (se sidan 23). Nedan listas ett antal kriterier som kommunen kommer att använda för att bedöma om en större exploatering kan anses leda till en hållbar bebyggelseutveckling.

Livsmiljö

- Förslaget innehåller blandade boendeformer
- De offentliga rummen i förslaget innehåller mötesplatser och / eller lekplatser som är tillgängliga för alla och är gestaltade med omsorg
- Tillgänglighet och barnperspektiv är beaktat i förslaget

Näringsliv

- Förslaget skapar förutsättningar för turism, besöksnäring eller upplevelser i orter / noder
- Verksamheter som är transportkrävande är i förslaget lokaliserade till orter/noder eller längs med större trafikstråk
- Ny handel är i förslaget lokaliserat så att den inte konkurrerar med befintliga handelsområden utan i stället gynnar dem.

Natur, kultur och landskapsbild

- Ny bebyggelse i förslaget är väl anpassad till områdets natur-, kultur- och rekreationsvärden samt till landskaps- eller stadsbilden.
- Förutsättningar för fortsatt jordbruk och djurhållning i anslutning till planområdet är beaktat i förslaget.
- Områden med natur-, kultur- eller rekreationsvärden görs tillgängliga för allmänheten och säkerställs i planen genom planbestämmelser.

Infrastruktur och kommunal service

- Förslaget innebär ny bebyggelse i orter och bebyggelsegrupper med befintlig infrastruktur (vatten och avlopp, god vägstandard, bredbandsfiber, mobiltäckning m.m.).
- Konsekvenserna för och behovet av kommunal service (ex. förskola och skola) är beaktat.
- Bebyggelsen är utformad och lokaliserad så att hållbara transporter främjas.

Miljö, energi, risk och säkerhet

- Bebyggelse är placerad och utformad så att risker för miljö och hälsa minimeras. Områden med risk för skred, översvämning, höga bullernivåer eller hälsoskadliga ämnen ska om möjligt undvikas.
- Konsekvenser som kan uppstå till följd av klimatförändringar är beaktat i förslaget. Lösningar finns för översvämningsskydd och lokalt omhändertagande av dagvatten.
- Ny bebyggelse är klimatsmart och tar hänsyn till materialets miljöpåverkan, hälsoaspekter samt energieffektivitet och främjar lösningar med förnybar energi.

BYGGANDE UTANFÖR DETALJPLAN

Vid förhandsbesked och bygglovsprövning kan kriterierna på föregående sida också tillämpas. Utöver detta behövs vägledande riktlinjer för att förenkla bygglovsprocessen, skydda känsliga natur- och kulturmiljöer och stimulera hållbart byggande. Dessa riktlinjer ska samhällsbyggnadsnämnden fatta beslut om.

Storlek på fritidshus

Fritidshus behöver inte uppfylla plan- och bygglagens energikrav och tillgänglighetskrav. Många fritidshus omvandlas till permanenta bostäder som varken är tillgängliga eller energieffektiva. För att stimulera att fler permanentus byggs anser kommunen att storleken av fritidshus bör begränsas.

Utformning och placering av bebyggelse

Nya bostäder bör främst tillkomma i anslutning till befintlig bebyggelse och vägnät för att bevara så stora sammanhängande områden med naturmark och jordbruksmark som möjligt. Det finns också flera miljömässiga fördelar med att bebyggelse tillkommer i grupper, bland annat att vatten- och avlopp kan anläggas gemensamt. På öar och på kustlandet är det extra viktigt att tillämpa denna princip då intressekonflikten mellan bevarandevärden och exploateringsvärden ofta är större än på andra platser. På idag obebyggda öar bör inte ny bebyggelse tillåtas.

Nya byggnader bör inte placeras inom ytor som är av allmänt intresse (vid allmänt nyttjade stränder, badklippor, utblickar, passager, värdefulla naturområden etc.).

Söderköpings kommun förordar att byggnader anpassas efter terängens form och befintlig bebyggelse för att skydda landskapsbilden. I vissa fall kan det vara motiverat att en byggnad bryter av mot det befintliga landskapet och tillför ett nytt element i landskapsbilden, men då ställs också högre krav på arkitektur och placering. Kommunen ställer särskilda krav på byggnaders utformning inom kust- och skärgårdsområdet, med tonvikt på öarna och strandnära lägen på fastlandet.

Särskilda krav på bebyggelse i känsliga miljöer

Särskilda krav kan komma att ställas på utformning av byggnader och anläggningar inom de områden som är av riksintresse för naturvården, kulturmiljövården och friluftslivet, samt riksintesserna obruten kust och turism och friluftsliv (se karta 1 i Kartbilagan, och sidan 21 på nästa uppslag). Därtill har kommunen pekat ut ett antal områden där naturvärdena är stora och landskapsbilden är värdefull (karta 4 i Kartbilagan). Även inom dessa områden kommer utformningen av ny bebyggelse att beaktas särskilt. Stora opåverkade områden är skyddade enligt Miljöbalken då de är sammanhängande naturområden eller jordbruksområden utan bebyggelse eller infrastruktur som korsar området. Inom dessa områden ska ny bebyggelse endast tillkomma om det kan ske utan att området sammanhållning påverkas. Vissa av dem är utpekade på karta 4 i Kartbilagan, men bedömningar behöver göras från fall till fall.

Bevarad markanvändning

Inom följande områden bör nuvarande markanvändning i huvudsak finnas kvar

- områden som utgör riksintressen för naturvården, (se karta på nästa sida)
- områden som pekats ut som värdefulla för landskapsbilden och (se karta 4 i kartbilagan)
- sammanhållna kulturmiljöer som kan utgöra byggnadsminnen eller på annat sätt bedömts ha så stort värde att stor restriktivitet ska gälla till ändrad markanvändning. (se karta på nästa sida samt karta 4 i Kartbilagan).

Småhusfastigheter

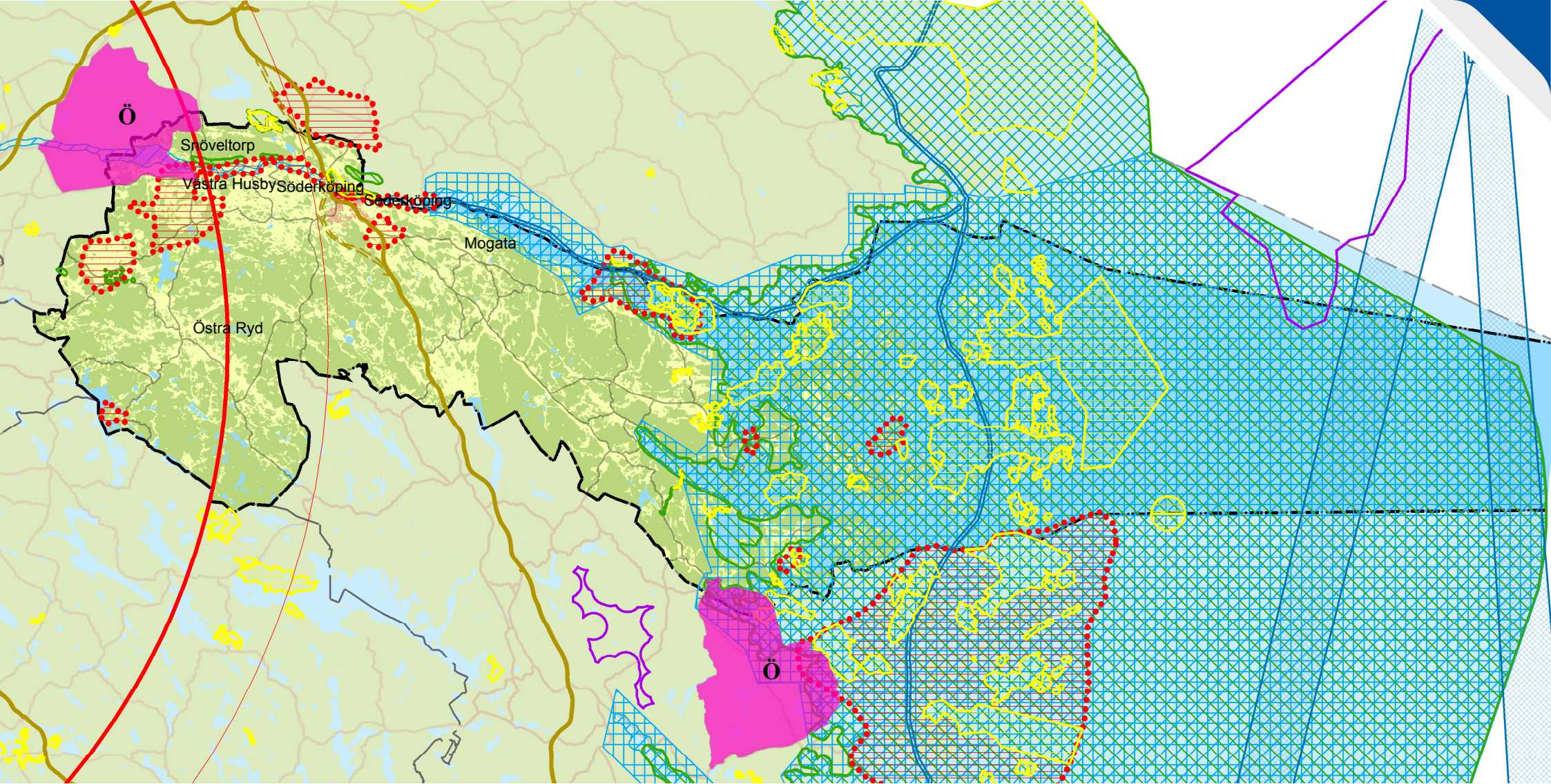
Fastighetstorleken bör anpassas till lokaliseringen. Inom strandskyddsområdena behövs dispens innan ny bebyggelse kan uppföras och i fall den ges bör tomtplatsen som kan tas i anspråk inte vara större än nödvändig för en bra boendemiljö. Detta för att trygga förutsättningar för allmänhetens friluftsliv och bevara goda livsvillkor för djur- och växtliv. För småhusfastigheter på landsbygden som är avsedda för åretruntboende bör större markareal kunna avstyckas.

Master

En bra placering och utformning av master är viktigt eftersom de ofta utgör blickfång i landskapet. Master bör placeras och utformas så att de inte blir ett dominerande inslag i landskapet. Samråd ska ske med försvarsmakten om objekt som överstiger aktuella gränsvärden, som för närvarande är objekt som är högre än 45 meter inom sammanhållen bebyggelse och högre än 20 meter utanför sammanhållen bebyggelse.

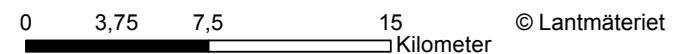

Teckenförklaring

- Övrigt influensområde, försvarsmakten
- Stoppområde för höga objekt
- Influensområde för luftrum
- Vindbruk
- Riksintresse för väg (befintlig)
- Riksintresse för väg (planerad)
- Riksintresse för sjöfart (befintlig farled inkl. buffertzoner)

- Natura 2000
- Kulturmiljövård
- Naturvård 3 kap 6 § MB
- Friluftsliv 3 kap. 6 § MB
- Turism och friluftsliv 4 kap 2§ MB
- Obruten kust 4 kap. 3§ MB

KARTA 1

Översiktsplan 2015-2030
Riksintressen

2015-09-17
Antagandehandling

FÖRKLARING TILL SCHEMATISK KARTA

Ort- eller bebyggelseutveckling

Orter som föreslås utvecklas, antingen för att skapa underlag för service och kollektivtrafik eller för att det idag finns ett högt bebyggelsetryck. I Söderköpings stad, Västra Husby och Luddingsbo-Snöveltorp finns förutsättningar för befolkningstillväxt. Övriga tätorter bedöms ha förutsättningar för att kunna behålla en stabil befolkning. Ett antal fritidshusområden i kommunen omvandlas just nu till permanentbostadsområden. Ambitionen är att de utpekade områdena ska förses med gemensamma lösningar för vatten- och avlopp om detta inte redan finns.

Ort i grannkommun

Utvecklingsstråk

Stråk mellan orter och längs kollektivtrafiklinje där utveckling bedöms vara lämplig.

Nod för turism/besöksnäring

Besöksmål eller knutpunkt som är viktig för besöksnäringen. Noden bedöms kunna utvecklas för att skapa underlag till infrastruktur och service som även gynnar åretruntboende. Noder utpekade på kartan kan komma att utvecklas, på initiativ av markägare och verksamhetsutövare i området.

Nod i grannkommun

Natur/Kultur/Rekreation

Behovet av att skydda naturvärden och landskapsbilden ökar i de områden där det finns ett högt bebyggelsetryck. En generell försiktighet ska tillämpas i alla lov- och markanvändningsfrågor men inom grönmarkerade områden på kartan är det särskilt viktigt att beakta dessa värden.

Infrastrukturprojekt

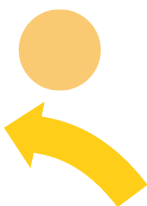
Ny sträckning för E22 vid Söderköpings stad och skärgårdslänken.

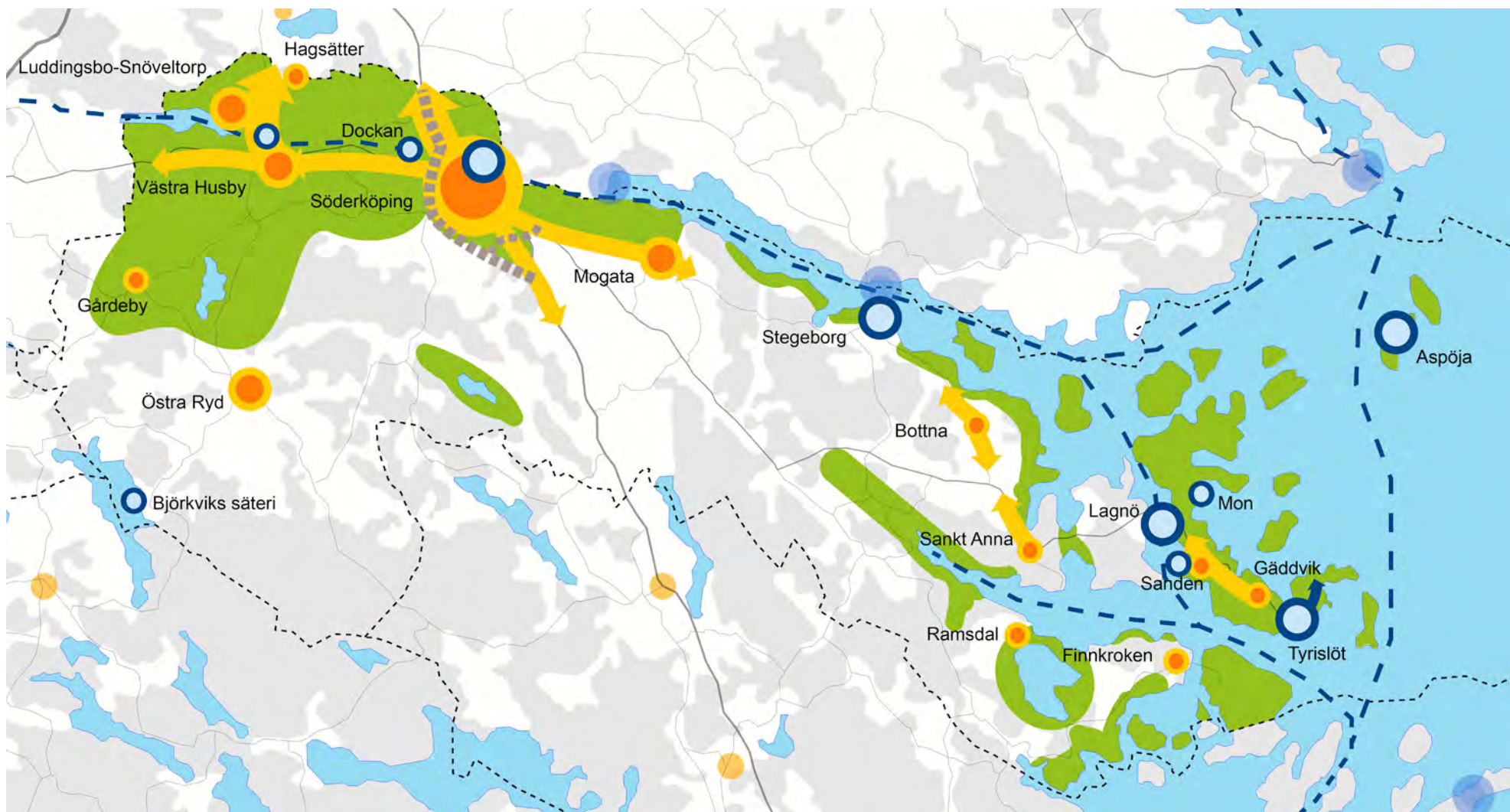
Farled

Kommungräns

Kartan visar den översiktliga strategi kommunen har för markanvändningen. I orter och bebyggelsegrupper med befintlig infrastruktur (vatten och avlopp, god vägstandard m.m.) ska ytterligare bostäder kunna tillkomma. Längs stråk som förbinder orter/noder med andra orter/noder ska ny bebyggelse vara möjlig. Inom områden med höga natur-, kultur- eller rekreationsvärden ska ny bebyggelse ske mer restriktivt. Områden som är strategiska ur ett turism/besöksnäringssperspektiv, här kallade turismnoder, ska ges möjlighet att utvecklas.

KAPITEL 3

UTVECKLINGSOMRÅDEN

SÖDERKÖPINGS STAD

Hela staden är ett utvecklingsområde

En stad är alltid under förändring. Under förutsättning att ny bebyggelse tar hänsyn till den befintliga miljön och dess kulturhistoriska värden ska Söderköping vara en dynamisk stad där förtätning av befintlig bebyggelse och ändringar i markanvändningen sker kontinuerligt.

I och i anslutning till Söderköpings stad ska utveckling ske med stadsmässighet. Det innebär att byggnader kan vara 2 till 3 våningar och med undantag upp till 4 våningar. Det kan vara möjligt med ännu högre byggnader, men då är kraven på placering och god arkitektur mycket högre. I en stad blandas även bostäder med handel och verksamheter. Stadsmässighet innebär också att byggnadens volym och utformning ska anpassas till befintlig bebyggelse och stadsbilden.

Handels- och restaurangbranschen i Söderköping har stora säsongvariationer. Det finns förbättringar som kan göras i stadsmiljön för att stärka förutsättningarna vintertid. Det finns bland annat behov av att förtydliga såväl stråk som mötesplatser. Kombinationen mellan barnaktiviteter och tillgång till parkeringar vintertid skulle kunna öka attraktiviteten för barnfamiljer att besöka

staden, även under vinterhalvåret. Ny handel behöver lokaliseras så att den gynnar den befintliga handeln.

Skrymmande industrier bör placeras i stadens utkanter. Området Slussporten-HTC-Tåbyvägen och Korsbrinken är sådana områden som Söderköpings kommun avser utveckla för skrymmande och ytkrävande verksamheter.

Turism-, upplevelse och besöksnäring

Den historiska staden Söderköping och Göta kanal är Söderköpings största turistattraktioner. Kanalhamnsområdet med slussen lockar både båt- och bilturister. Området präglas av kommersiell service med restauranger, caféer, butiker och boendeanläggningar.

Turismen genererar mycket trafik och rörelse under högsäsong. Kontinuerliga förbättringar behövs vad gäller tydliga infarter, skyltning och parkeringsmöjligheter. Tillgängligheten för oskyddade trafikanter behöver också förbättras.

Natur- och kulturvärden

Centralt belägna grönområden och stadens blå-gröna stråk längs Söderköpingsåarna och kanalen bör bevaras och utvecklas. Vid sidan av de större grönyrtorna finns flera restytor i staden som kan utvecklas till

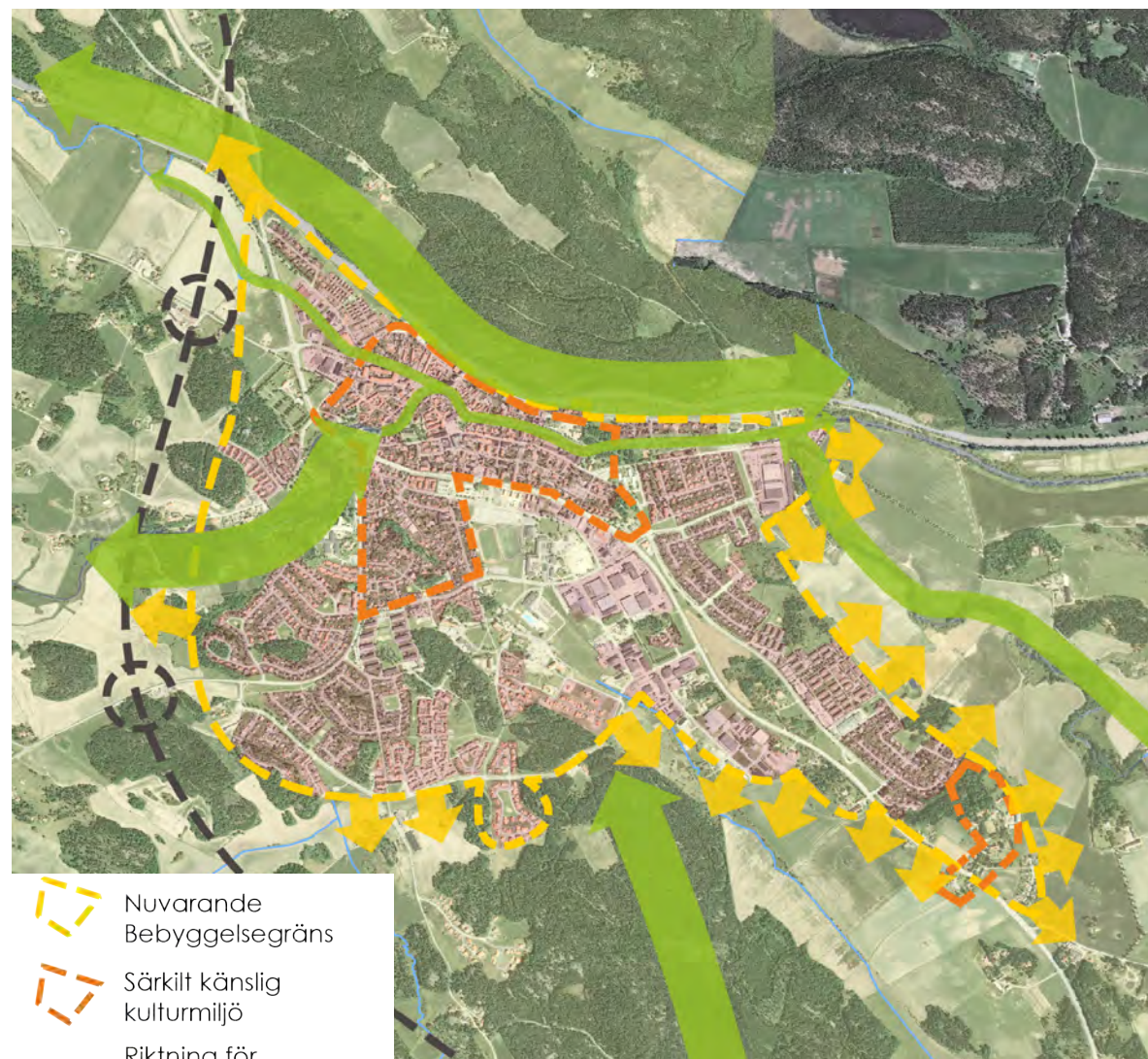

mini-parker. Det är viktigt att knyta samman de gröna promenadvägarna i staden och aktivt arbeta för att minska barriäreffekten av framförallt Erik Dahlbergsgatan men även av Ringvägen, Albogaleden och Östra Rydsvägen. Detta kan åstadkommas genom att skapa säkra korsningar vid de platser där trafiklederna och de gröna promenadvägarna möts.

Hållbar tillväxt och förtätning av staden

Söderköpings stad kommer i första hand växa genom en hållbar förtätning inom befintlig bebyggelsegräns. Detta sker genom tre strategier: omvandling av befintlig bebyggelse till bostäder, nyexploatering efter flytt av nuvarande verksamheter och effektivare markanvändning.

Söderköping har också ett behov av ytor för enbostadshus. Ett fåtal kan tänkas tillkomma inom bebyggelsegräns men ytor för större nyexploateringar saknas. Väster om staden kommer den nya sträckningen av E22 att gå, i norr finns Ramunderberget och Göta Kanal, i söder finns rekreationsområdet Albogaskogen och i stadens östra och syd-östra delar breder odlingslandskapet ut sig. På grund av den naturliga gränsen norr om Söderköpings stad och nya sträckningen av E22 i väster om Söderköpings stad finns de föreslagna utredningsområden för utbyggnad av staden (vars genomförande ligger närmast i tiden) i de södra och östra delarna av staden. Utbyggnad i dessa områden får inte försvåra för ett rationellt jordbruk även om delar av jordbruksmarken behöver tas i anspråk. Även områden norr om kanalen kommer att utredas för ny bebyggelse.

- Nuvarande Bebyggelsegräns
- Särkilt känslig kulturmiljö
- Riktning för bebyggelse expansion
- Viktigt grönstråk
- Ny sträckning E22
- Planskild korsning

Illustrationen visar kommunens ambition att låta staden växa åt söder och öster.

VÄSTRA HUSBY MED OMNEJD

Västra Husby är beläget cirka en mil från Söderköpings stad. På ungefär samma avstånd från Västra Husby finns södra delarna av Norrköping. Stråket mellan Västra Husby och Söderköpings stad är ett tillväxtområde, liksom stråket mot Norrköping (se karta på sidan 23).

Luddingsbo-Snöveltorp ligger norr om Västra Husby och Göta Kanal. Luddingsbo-Snöveltorp var ursprungligen ett fritidshusområde men blev tätort år 1995. Sedan området anslöts till kommunalt vatten och avlopp har befolkningen ökat ytterligare. Området bedöms även fortsättningsvis vara ett tillväxtområde och lämpligt att utveckla.

Området Västra Husby med omnejd kan på sikt bli föremål för en fördjupad översiktsplan. Möjligheterna till ny bebyggelse i Hagsätter, på gränsen till Norrköping, behandlas för närvarande i ett med Norrköpings kommun gemensamt planprogram för Hagsätter och området söder om Ensjön. Planprogram kan också behöva upprättas för området kring Luddingsbo, Snöveltorp och Långmossen.

Infrastruktur

Länsväg 210 från Västra Husby mot Linköping behöver förbättrad standard. Gång- och cykelväg finns längs sträckan Västra Husby-Evertsholm. Det är angeläget att gång- och cykelväg mellan Evertsholm och Söderköpings stad byggs ut för att underlätta för cykelpendling, även om det finns en befintlig gång- och cykelväg längs Göta kanal.

Vägstandarden på väg 799 (Gamla Övägen) har förbättrats under de senaste åren men ytterligare förbättringar behövs. Bland annat saknas en sammanhängande gång- och cykelväg mellan Västra Husby och Norrköping. Under 2015/2016 breddas bron över Göta kanal så att den rymmer såväl dubbelriktad trafik som gång- och cykelväg.

Gång- och cykelvägar för rekreation finns längs med Göta kanal mot Söderköping, men förbättringar behövs längs med Asplången. Vägföreningen i Luddingsbo-Snöveltorp har anlagt en gångstig längs Asplången, denna skulle på sikt kunna utökas till en cykelväg av enklare standard.

Service

Oavsett om det sker någon ny detaljplaneplanläggning i Västra Husby med omnejd eller inte görs bedömningen att områdets befolkning kommer att växa de närmaste åren. Det är angeläget att öka antalet platser i skola och förskola. Även andra offentliga verksamheter kan behöva utvecklas, och lämplig plats för detta bör studeras närmare.

Luddingsbo-Snöveltorp är redan idag i behov av fler förskoleplatser och på sikt kan det finnas behov av att leta efter ett nytt läge för förskola/skola.

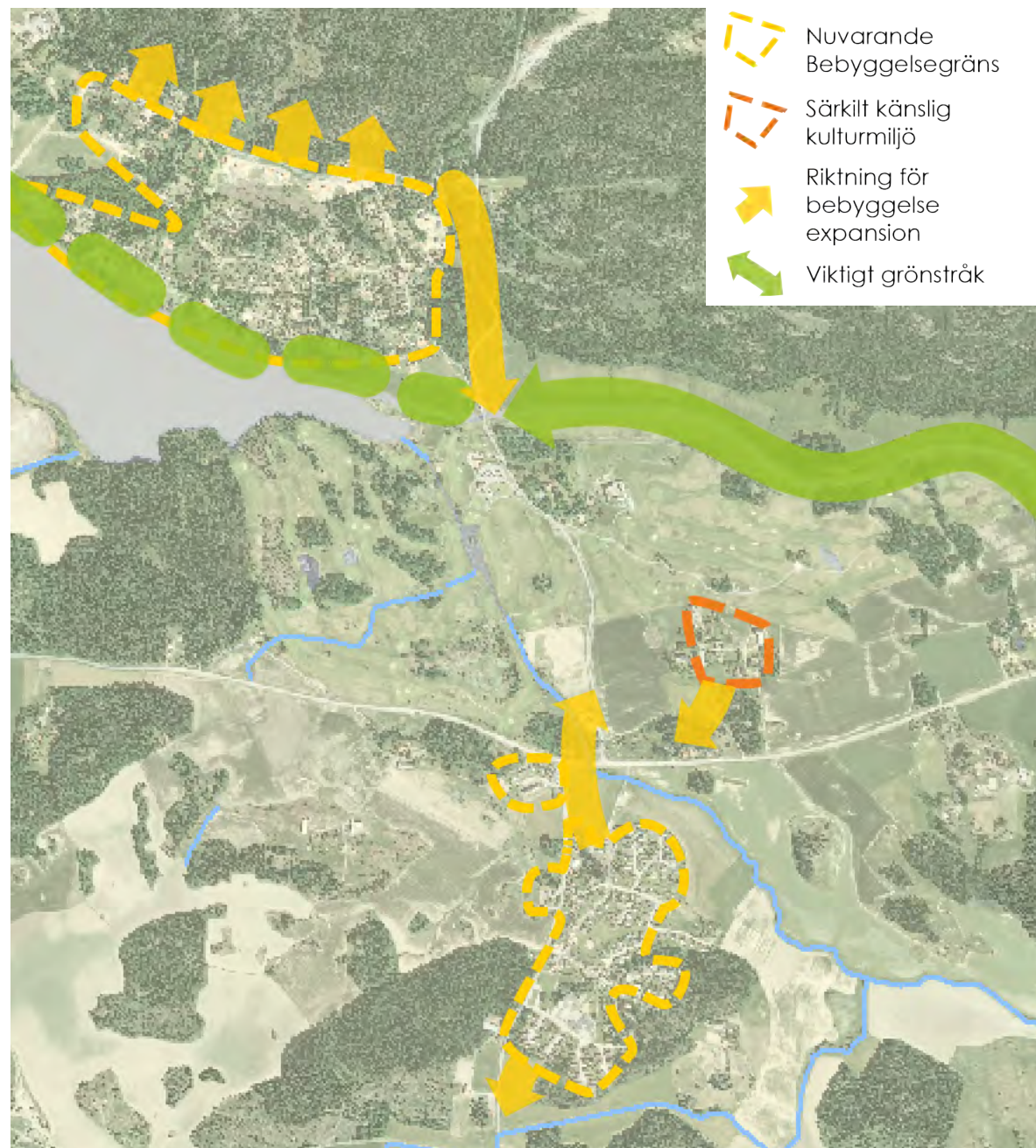
Natur- och kulturvården

Området söder om Västra Husby är rikt på fornminnen vilket kan utgöra en begränsning för planering av ny bebyggelse. I trakten ligger Hylinge herrgård och den forntida befästningen Göta Virke. Västra Husby kyrka

utgör ett viktigt element i landskapsbilden. Öster om Snöveltorp är Slätbakens förkastning av riksintresse för naturvården. Vid Hylingegården i Västra Husby finns det anlagda motionsspår.

Luddingsbo och Snöveltorp är fritidshusområden där fler och fler bosätter sig permanent. Områdena är anslutna till kommunalt vatten- och avlopp. Det finns ett funktionellt samband mellan Luddingsbo-Snöveltorp och Västra Husby, vilket bör beaktas i den fysiska planeringen

ÖSTRA RYD MED OMNEJD

Östra Ryd ligger cirka 2 mil från Söderköpings stad. Orten har goda förutsättningar för att upprätthålla en stabil befolkningsutveckling. Förutsättningar för ny bebyggelse ska undersökas i samråd med bygden.

Infrastruktur och service

Det finns bussförbindelse mellan Östra Ryd och Söderköpings stad. Möjligheterna att välja hållbara transporter behöver förbättras. Pendlarparkering skulle kunna öka antalet som väljer att åka buss. Direktbuss mot Norrköping och säkra cykelvägar kan på sikt bli aktuellt. När befolkningen ökar finns det behov av att se över antalet förskole- och skolplatser.

Natur- och kulturvärden

Upplevelseturism, som jakt och fiske, kan utvecklas ytterligare. Området är rikt på insjöar och har både intressanta kultur- och naturmiljöer. I trakten finns bland annat Fatburen vid Björkviks säteri. Klarsjön är Söderköpings mest populära badsjö och Hällerstadsjön har ett intressant fågelliv.

Framförallt området kring Gårdeby är rikt på fornlämningar och har riksintressen för både kulturmiljön och naturmiljön. Kommunen kan i samarbete med länsstyrelsen och lokala föreningar, exempelvis hembygdsföreningarna, arbeta med skyltning av dessa värdefulla miljöer.

Inom och i anslutning till befintlig bebyggelse finns ytor som nyttjas för rekreation. Elljusspår och motionsspår kan byggas ut inom dessa områden.

MOGATA MED OMNEJD

När den nya sträckningen av E22 och Skärgårdslänken är färdigställd kommer pendlingstiden till Söderköping och Norrköping minska. Detta ökar områdets attraktionskraft som bostadsområde. I området kring Mogata finns flera fritidshusområden som är under omvandling från sommarboende till åretruntboende. Beredskap för infrastrukturförbättringar i fritidshusområden bör finnas.

Infrastruktur och service

Väg 839 mellan Bottna och Skarpakorset mot väg 210 är smal med många kurvor och behöver förbättras. Gång- och cykelväg mellan Flämmestad och Mogata kan bli aktuellt. På lång sikt planeras gång- och cykelväg mellan Söderköpings stad och Stegeborg.

I samband med att en större utbyggnad sker i anslutning till orten kommer behovet av lokaler för kommunal service att öka.

Husbyvik kan förbättras för rekreation och bad.

Natur och kulturvärden

Inom och i anslutning till befintlig bebyggelse finns ytor som används för rekreation. I Mogata finns ett tingshus från tidigt 1700-tal. Husby säteri är byggnadsminne och en sammanhållen kulturmiljö.

Stegeborgs slott, numera ruin, var under medeltiden ett av Sveriges viktigaste fästen och kungligt slott till 1600-talet. Vid Stegeborg ligger Skällviks medeltida kyrka ombyggd i renässansstil under sent 1500-tal. Från Skällviks kyrka går Östgötaleden vidare mot Skällviks borg, som även den var en viktig befästning under medeltiden. På Västra

Gärdesholmen i Slätbakens mynning ligger Capella Ecumenica, som byggdes på 1960-talet som en replik av Sankt Anna gamla kyrka.

KUSTLANDET OCH SKÄRGÅRDEN

Antalet bostäder i kust- och skärgårdsområdet uppskattas fortsätta öka. Kust- och skärgårdsområdets problematik, men också kvalitet, ligger i just det faktum att det är långt till närmaste centralort. Möjligheten att bo avskilt och nära naturen lockar många människor. Söderköpings kommun samarbetar med andra skärgårdskommuner i frågor som rör skärgårdsutveckling.

Infrastruktur och service

På sommaren ökar både befolkningen och turismen i skärgården. Detta ger en ökad belastning på såväl mobilt bredband, vägar och VA. Infrastruktur, kommunikationer och service behöver stärkas för att möta det ökade behovet.

Standarden på väg 210 och väg 818 till Södra Finnö måste förbättras för att området ska kunna utvecklas. Ett utrymme längs vägen mellan Sanden och Tyrislöt reserveras för framtida gång- och cykelbana. På lång sikt planeras gång- och cykelbana ända från Lagnöbron till Tyrislöt.

Lämpliga hamnar som på sikt kan bli fasta anöringsplatser för båtar bör utredas.

Turism och besöksnäring

Företag inom turism- och besöksnäringen ger arbetstillfällen. Turistservice vid Lagnö är en port

till skärgården. Tyrislöt utgör fastlandets yttersta kontaktpunkt mot skärgården på liknade vis som Fyrudden i Valdemarsvik och Arkösund i Norrköping. Utvecklingen av Tyrislöt för turism-, upplevelse- och besöksnäring är viktig för Östergötlands skärgårdsutveckling.

Natur- och kulturvärden

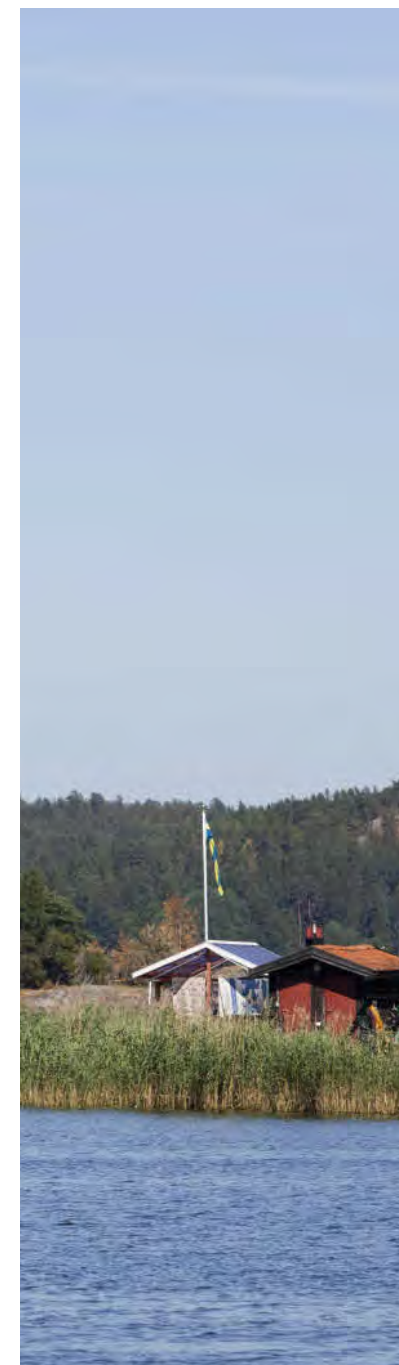
I området finns herrgårdarna Engelholm, Herrborum och Thorönsborg (byggnadsminnen) och Sankt Anna gamla kyrka. I skärgården finns också öar där bebyggelsen har en genuin skärgårdskaraktär.

Eftersom bebyggelsestrycket på Norra Finnö är högt är det särskilt viktigt att större och sammanhängande naturområden bevaras för framtiden för landskapsbild, biologisk mångfald och rörligt friluftsliv.

Samverkansplan Acta Sankt Anna

Östersjönätverket HELCOM har pekat ut ett område i Sankt Anna skärgård, benämnt Missjö-S:t Anna, som viktigt att skydda och vårda. Länsstyrelsen har på uppdrag av Naturvårdsverket tagit fram en samverkansplan för detta område. I planen finns flertalet åtgärder som kan göras av kommunen eller andra myndigheter, men även som markägare och brukare kan göra.

Samverkansplanen Acta S:t Anna innehåller flertalet åtgärder för perspektiven social och ekologisk hållbarhet. Denna plan öppnar för ett samarbete mellan privatpersoner, företag och myndigheter och kan bidra till att kommunens hållbarhetsprofil blir tydligare. Genom denna metod är det tänkbart att fler planer eller program

kan upprättas för andra områden i kommunen med liknande behov av samverkan.

Strandskydd

Strandskyddets syfte är att trygga förutsättningarna för allemansrättslig tillgång till strandområden. Syftet är också att bevara goda livsvillkor för djur- och växtlivet på land och i vatten, då stränder och grunda vatten ofta har en hög biologisk mångfald. Strandskydd finns vid hav, sjöar och vattendrag. Strandskyddet omfattar generellt 100 meter på land och 100 meter ut i vattnet. På vissa platser med höga naturvärden eller rekreativevärden har länsstyrelsen valt att utöka strandskyddet upp till 300 meter.

Inom strandskyddsområde är det förbjudet att utan dispens uppföra nya byggnader, att ändra byggnaders användning eller uppföra anläggningar eller anordningar som hindrar eller avhåller allmänheten från att beträda ett område där den annars skulle ha fått färdas fritt. Det är också förbjudet att vidta åtgärder som väsentligt förändrar livsvillkoren för djur- eller växtarter.

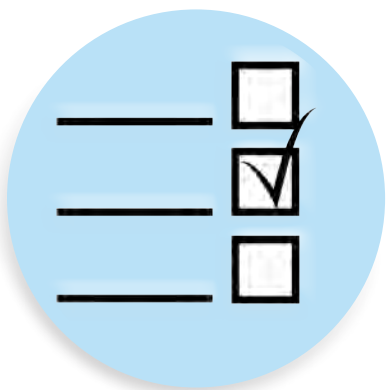
Det är möjligt för kommunen att upphäva strandskyddet genom detaljplan eller bevilja dispens från strandskyddet. Områden som redan är bebyggda uppfyller ibland skäl för dispens från strandskyddet. När strandskyddet upphävs genom detaljplan eller när dispens beviljas ska fri passage för djur och människor vid stranden fortfarande vara möjlig. Vid detaljplaneläggning av nya bostadsområden i skärgården bör tillgången till badplatser, friluftsliv och naturvärden beaktas.

Landsbygdsutveckling

En spontan utveckling förväntas ske utanför utpekade orter, noder och stråk. Även dessa platser bör utvecklas i samklang med naturen och kulturarvet. Kommunens roll är här mer begränsad, och handlar mer om att pröva lov och tillstånd än att driva utvecklingen. Kommunen ska också när det är möjligt och lämpligt stötta landsbygds- och skärgårdsutveckling. Kommunen har en positiv inställning till utveckling som bidrar till att öka antalet arbetstillfällen på landsbygden, vilket i sin tur leder till att det blir enklare att bo på landsbygden och att service kan behållas eller tillkomma. En insats som kommunen anser vara viktig för landsbygdens utveckling är bredbandsfiber, och arbete pågår för att uppnå det uppsatta målet att 90 % av befolkningen i kommunen ska ha möjlighet att ansluta till bredbandsfiber år 2020.

KAPITEL 4

NATIONELLA OCH REGIONALA MÅL

I det här kapitlet beskrivs de nationella och internationella mål, regler och lagar som vi har tagit med i vår planering för Söderköping.

MILJÖBALKEN

Riksintressen 3 och 4 kap MB

En fråga som ska ägnas speciellt fokus i översiktsplaner är områden av riksintresse som återfinns under 3 kap. och 4 kap. i miljöbalken. I översiktsplanen ska kommunen redovisa hur man kommer att tillgodose och säkerställa områdena. Där konflikt uppstår mellan olika riksintressen krävs en prioritering, dock ska alltid försvarets intressen ges företräde, om de är en av intressenterna. Kommunen kan i översiktsplanen och i samråd med länsstyrelsen göra avvägningar som grund för prioriteringar, och precisera områdets avgränsning och innebörd. Om länsstyrelsen inte delar kommunens åsikt ska detta meddelas i det granskningsyttrande som lämnas efter planens utställning. Granskningsyttrandet utgör därefter en del av översiktsplanen.

Karta över riksintresseområden enligt miljöbalken finns på sidan 21 och karta 1 i Kartbilagan. Inom kustområdet ska turismens och friluftslivets, främst det rörliga

friluftslivets, intressen beaktas vid bedömningen av tillåtligheten av exploatering eller andra ingrepp i miljön.

I Söderköpings kommun finns inga riksintressen för rennärning, yrkesfiske, värdefulla ämnen, industriell produktion, vattenförsörjning, energiproduktion eller avfallshantering. Nedan beskrivs kort de riksintressen som finns i Söderköpings kommun. Anvisningar för riksintresseområden för naturvård, kulturmiljövård och Natura 2000 finns i Bilaga 4 Riksintressen.

Nationella intressen enligt 3 kap MB

Förutom riksintressen finns också nationella intressen i 3 kap. MB. Dessa områden ska endast bebyggas om det är för ett annat angeläget allmänt intresse som inte kan tillgodoses på någon annan plats.

Stora opåverkade områden

Vad som anses vara stort och opåverkat varierar beroende på hur tätbebyggda omgivningarna är. Syftet med att peka ut områden med restriktioner mot ny bebyggelse är att sammanhängande naturområden eller jordbruks- eller skogsbruksmark får ett starkare skydd i och med att en avvägning måste göras mellan det skyddade området och eventuella åtgärder eller ny bebyggelse.

Ekologiskt känsliga områden

Många viktiga ekologiska områden skyddas av Natura 2000, Naturresevat eller biotopskydd. I områden som inte har något annat lagstadgat skydd ska områdets ekologiska känslighet bedömas och en avvägning göras.

Jord- och skogsbruk

I miljöbalken skyddas brukningsvärd jord- och skogsbruksmark. Även här görs bedömningar från fall till fall vilken jordbruksmark som ska skyddas och om ett exploateringsintresse är viktigare. Exploateringsintresset ska vara av allmänt intresse, exempelvis bostadsbebyggelse.

MILJÖMÅL

Riksdagen har beslutat att arbeta mot ett långsiktigt hållbart samhälle och fastställt 16 miljö kvalitetsmål. Målet är att vi till nästa generation ska kunna lämna över ett samhälle där de stora miljöproblemen är lösta. Regionalt har de nationella målen anpassat till länets förhållanden. Östergötlands delmål och förslag på åtgärder finns samlade i ett regionalt miljömålsprogram, Mål i sikte.

Söderköpings kommun antog 2014 ett miljöprogram med syfte att styra arbetet med miljömålen i kommunens förvaltningar och bolag. Programmet ska följas upp årligen och revideras vart fjärde år. Under 2015-2018 kommer särskilt fokus läggas på att åtgärder för att uppfylla målen begränsad klimatpåverkan, giftfri miljö, ingen övergödning och god bebyggd miljö. Miljöprogrammet finns tillgängligt på kommunens hemsida under styrande dokument.

1.

2.

3.

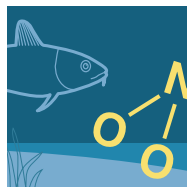
4.

5.

6.

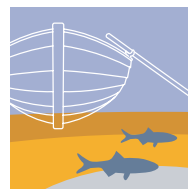
7.

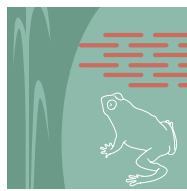
8.

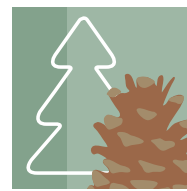
9.

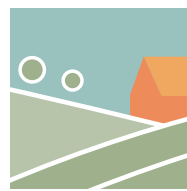
10.

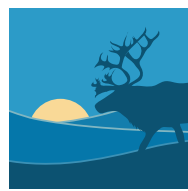
11.

12.

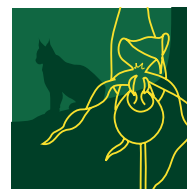
13.

14.

15.

16.

1. Begränsad klimatpåverkan
2. Frisk luft
3. Bara naturlig försurning
4. Giftfri miljö
5. Skyddande ozonskikt
6. Säker strålmiljö
7. Ingen övergödning
8. Levande sjöar och vattendrag
9. Grundvatten av god kvalitet
10. Hav i balans samt levande kust och skärgård
11. Myllrande våtmarker
12. Levande skogar
13. Ett rikt odlingslandskap
14. Storslagen fjällmiljö
15. God bebyggd miljö
16. Ett rikt växt- och djurliv

Under 2016 ska ett nytt miljöprogram upprättas med ett bredare perspektiv på miljöfrågorna.

Sveriges 16 miljömål.

I Söderköpings miljöprogram har kommunen valt att arbeta särskilt med målen 1, 7, 10 och 15 under perioden 2015-2018.

Region Östergötland

Från och med 1 jan 2015 har Landstinget i Östergötland blivit Region Östergötland. Uppdraget innebär att de verksamheter som regionförbundet Östsam ansvarade för tidigare går över till Region Östergötland.

Viktiga mellankommunala intressen

- Höghastighetståg
- IT-infrastruktur
- Utveckling av arbets-, utbildnings-, och bostadsmarknad
- Energiförsörjning, ledningsdragningar och vindkraft
- Landsbygdsutveckling
- Turism
- Vattenförvaltning
- Bostadsförsörjning
- Riksintressen över kommungränser
- Infrastruktur, Kollektivtrafik
- Kultur

EU:S VATTENDIREKTIV

Europaparlamentets och rådets direktiv 2000/60/EG av den 23 oktober 2000 om upprättande av en ram för gemenskapens åtgärder på vattenpolitikens område är idag omsatt i svensk lag. Syftet med ramdirektivet är att göra arbetet för att skydda Europas vatten mer entydigt och kraftfullt.

Vattenförvaltning

Sverige är indelat i fem vattendistrikt. Östergötland tillhör distriktet Södra Östersjön, som samordnas av Länsstyrelsen i Kalmar. Arbetet pågår i en 6-års cykel med fem steg; kartlägga och analysera, ange mål och normer, utforma åtgärdsprogram, övervaka miljötillståndet, utforma förvaltningsplan och rapportera. Nästa cykel påbörjas under 2015.

Havsplanering

Som en fortsättning av vattendirektivet har EU upprättat ytterligare ett direktiv, Europaparlamentets och rådets direktiv 2014/89/EU av den 23 juli 2014 om upprättandet av en ram för havsplanering. Sverige påbörjade arbetet under 2014 och en nulägesanalys publicerades samma år. Syftet med havsplaneringen är att samordna de olika anspråk som finns för havsområdet, exempelvis biotopskydd och havsbaserad vindkraft. Anspråken kan finnas på ytan, i vattnet och på havsbotten.

Söderköpings kommun kommer inte att inkludera hela kommunens havsområde i denna översiktsplan.

REGIONALA MÅL

Regionalt utvecklingsprogram

Regionförbundet Östsam upprättade år 2012 ett regionalt utvecklingsprogram (RUP). Programmet innehåller tre mål; goda livsvillkor för regionens invånare, ett starkt näringsliv och hög sysselsättning och hållbart nyttjande av naturens resurser. För att nå målen finns åtta strategier:

- Förstärka den samlade handlingsförmågan i Östergötland
- Utveckla Östergötlands roll i ett storregionalt sammanhang
- Stärka Östergötland som en flerkärnig stadsregion
- Arbeta för utveckling av Östergötlands alla delar
- Främja östgötarnas möjligheter till livskraft och personlig utveckling
- Stimulera ett dynamiskt företags- och innovationsklimat i Östergötland
- Ställa om Östergötland till en robust och resurssnål region
- Tillvarata och utveckla Östergötlands attraktivitet

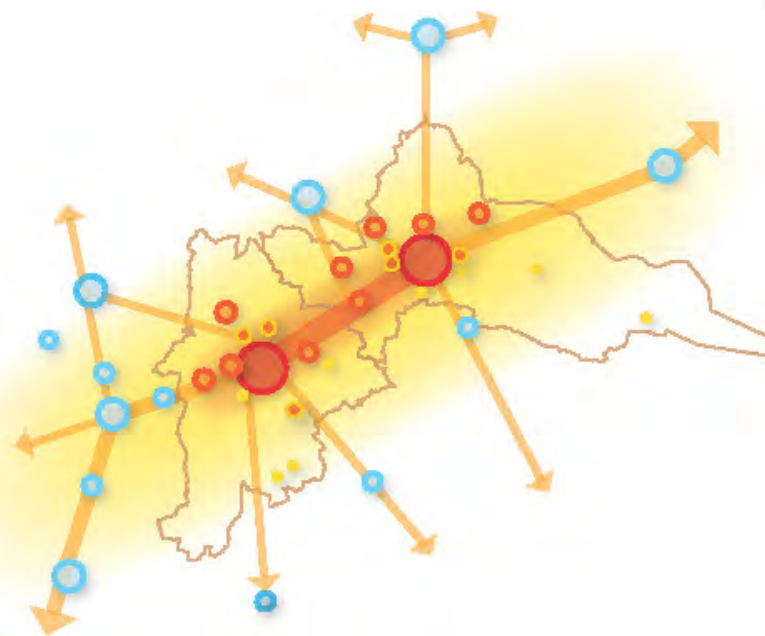
Strategierna mynnar ut i rekommendationer till bland annat kommunerna, länsstyrelsen och andra regionala aktörer. För Söderköpings del speglas de flesta av rekommendationerna i översiktsplanen.

Regionala och mellankommunala frågor

Enligt beslut i kommunfullmäktige skall möjligheter till samverkan med andra kommuner, inom skilda områden, uppmuntras. Detta beslut gäller även inom frågor som rör mark- och vattenanvändningen. Ett samarbete över kommungränserna är praktiskt och rationellt vilket leder till förbättrad service för kommunernas invånare.

Samsyn, samverkan och gemensamma strategier med grannkommuner är allt viktigare. Många framtidsfrågor berör olika sektorsfält och stannar inte vid kommun- eller länsgränser. Rörlighet av arbetskraft, utbildning, varor och tjänster över kommungränser kan underlättas, vilket befrämjar utvecklingen inom hela regionen. Östergötland består för närvarande av två arbetsmarknadsområden; Linköping och Norrköping. Söderköpings närhet till Norrköping resulterar i en mycket omfattande arbetspendling. Även inpendlingen till Norrköping från Valdemarsvik är omfattande. För alla tre kommunerna är därför möjligheterna till bra arbetspendling längs E22 av yttersta vikt.

Ett samarbete sker idag planeringsmässigt med Norrköpings kommun. Infrastrukturen hänger ihop både vad avser den tekniska försörjningen och kollektiv- och biltrafik. Trafiken från Söderköping omfattas till stor del av pendlingstrafik till arbetsorten Norrköping. Med en god lösning av kollektivtrafiken mellan orterna minskas trafiken i Norrköpings innerstad. Bland annat har möjligheterna till spårbunden trafik mellan Norrköping och Söderköping utretts och planeringen för att skapa spårbunden trafik mellan städerna kommer att fortsätta.

Karta från Gemensam översiktsplan för Linköping och Norrköping (2010). Kartan illustrerar Östergötland som en region med flera städer och tätorter, sammanlänkade till ett nätverk

Söderköping samarbetar med grannkommuner även inom andra områden, bl.a. Räddningstjänst Östergötland (RTÖG). Samarbete bedrivs med fyra andra kommuner inom upphandlingsområdet. Allt talar för att utvecklingen kommer att fortsätta mot samverkan och samordning av kommunernas resurser och behov av specialistkompetens. Samarbeten inom kommunal service möjliggör för barn att gå i skola i grannkommunen.

Under 2015 utreds möjligheterna för samverkan mellan Valdemarsvik och Söderköping inom miljötillsyn. Ambitionen är att skapa ett gemensamt miljökontor under 2016.

Planprogram för Hagsätter Ensjön, påbörjat 2011

Samordning av markanvändningsfrågor vid kommungränsen Norrköping/Söderköping.

Skärgårdsrådet, påbörjat 2011

Politisk samordning mellan Norrköping, Söderköping, Valdemarsvik och Västervik i skärgårdsfrågor.

KAPITEL 5

ALLMÄNNA INTRESSEN

LIVSMILJÖER

Befolkning

Söderköpings kommun har i flera år varit en av de få kommunerna i regionen som ökat sitt befolkningsunderlag, men som på många andra håll i landet minskar antalet invånare på landsbygden och i de mindre tätorterna. Området Luddingsbo-Snöveltorp vid Västra Husby tycks vara ett undantag, vilket kanske kan förklaras med närheten till arbetsplatser i Norrköpings kommun.

Ungefär hälften av kommunens cirka 14 200 invånare bor i tätorten. Det innebär alltså att 50 % av befolkningen bor på landsbygden och i skärgården.

Den grundläggande befolkningsstrukturen har stor betydelse. Särskilt påtagligt är den mycket stora ökning som åldersgruppen 80 år och äldre kommer att uppvisa fram mot år 2030. Åldersfördelningen i kommunen visar även att antalet barn och ungdomar födda under 90-talet är relativt stort. Nettoutflyttningen bland ungdomar i och efter gymnasieåldern är stor, varför antalet invånare i 25-årsåldern är litet.

Kommunens befolkningsutveckling är starkt beroende

av vad som händer i Linköping och i Norrköping beträffande bl. a. arbetsmarknad. Om födelse- och dödstal liksom in- och utflyttningstal består och tänkta byggplaner förverkligas kan kommunens befolkning fortsätta att öka betydligt jämfört med vad som skett i början på 2000-talet, och med denna ökning kommer även antalet barn och ungdomar i skolåldern att öka.

Bostadsförsörjning

Regeringens mål är att 250 000 nya bostäder ska byggas till 2020. Under 2014 byggdes ungefär 39 000 bostäder i riket, och under 2015 uppskattas cirka 42 500 bostäder byggas. Det innebär att det byggs cirka 1 000 bostäder färre än vad som krävs för att uppnå målet.

Söderköpings kommun har som mål att det ska produceras 450 nya bostäder i kommunen fram till år 2020, alltså minst 90 lägenheter per år (småhus, gruppbebyggelse alternativt flerbostadshus).

Uppdragsplanen för Samhällsbyggnadsnämnden anger att det ständigt bör finnas en planberedskap omfattande tre gånger behovet, alltså 270 bostäder.

Åren 2003-2013 lämnades bygglov för 423 bostäder dvs. 38 bostäder i snitt per år. Två tredjedelar av kommunens bostäder är i småhus och resten är i flerbostadshus.

Målet för den kommande perioden är att åstadkomma en jämnare fördelning. Kommunfullmäktige antog ett nytt bostadsförsörjningsprogram under 2015.

Det kommunala fastighetsbolaget Ramunderstaden erbjuder bra bostäder för livets olika skeden och behov.

Det offentliga rummet

Det byggda samhället utgör människans livsmiljö. För att människan ska må bra behövs boendemiljöer med många bra kvaliteter. Variation (så väl i bostadstyper, upplåtelseformer som konstnärliga och kulturhistoriska karaktärer) är en kvalitet. En annan kvalitet handlar om att genom arkitekturen visa byggnaders miljömässighet genom exempelvis materialval och val av lösningar med förnybar energi så som solceller. Närhet till grönområden, rekreationsmöjligheter och samhällsservice är andra kvaliteter som bör värnas om.

Det offentliga rummet utgörs av rummet mellan husen. Det består av av gator, parker och platser där människor kan mötas.

Söderköpings stads offentliga miljöer ska vara tillgängliga för alla oavsett individuella förutsättningar. De offentliga miljöerna ska vara trivsamma och inbjudande att vistas i. Den offentliga belysningen ska planeras så att staden upplevs trygg och säker. Gång- och cykelvägar som ges en rätt utformad belysning och genomsläpplig vegetation bidrar till känsla av trygghet. I detta sammanhang måste vid det fortlöpande underhållet av vägar och parker finnas en planering för att medvetet skapa en trygg och säker miljö.

Grönska i staden är en överordnad struktur, liksom bebyggelse och trafik. Den byggs upp av stora och små grönområden med olika funktioner och karaktärer. Grönstrukturen är en viktig del av det uthålliga samhället och har flera funktioner. Gröna miljöer ökar människors välbefinnande och ger plats för sociala möten och rekreation. Det finns också kulturhistoriska och estetiska värden. Genom de gröna miljöerna främjas den biologiska mångfalden och mikroklimatet förbättras.

Kvalitet och skönhet

I plan- och bygglagen anges att bebyggelse ska ges en estetiskt tilltalande utformning med hänsyn till landskaps- och stadsbilden. Söderköpings stad har idag en småskalig bebyggelse där olika verksamheter, boendeformer och arkitekturstilar är blandade med varandra. Detta är något att värna och bygga vidare på.

Ett omsorgsfullt utformat bostadsområde leder till att de boende trivs bättre och mår bättre. Betydelsen av den sociala miljön får inte underskattas. Vår stad ska vara attraktiv för såväl boende som turister. Hantverkarskunnande och tradition ger kvalitet och en genuin prägel på den bebyggda miljön. Mötet mellan gammal kunskap och nya influenser ger spännande livsmiljöer.

Inom riksintressen, som Söderköpings stad och Göta kanal, är det speciellt viktigt att nytillskott i bebyggelsen i sin utformning följer den lokala byggnadstraditionen, men också återspeglar nutiden. Förändring av befintlig bebyggelse genom exempelvis tillgänglighetslösningar, behöver hålla god arkitektonisk kvalitet.

Stads- och landskapsbild

Landskapsbilden är den visuella upplevelsen av ett landskap. Det är kombinationen av olika landskapselement, som öppna fält, slingrande åar och landmärken i form av kyrkor, vattentorn eller andra utmärkande byggnader. För att förstå och läsa ett landskap är silhuetten viktig. Vid planering och byggnation i ett landskap som har känslig landskapsbild krävs att bebyggelsen underordnar sig landskapselementen. I vissa fall kan det också innebära att bebyggelsen är av sådan karaktär att den bör utgöra ett landmärke, och då blir utformningen av den ännu viktigare då den kommer vara ett blickfång. Genom att beakta stads- och landskapsbilden i planering och byggande värnas kvaliteten och skönheten i vår omgivning.

Sociala mål

Jämställdhet, jämlikhet och integration

Söderköpings kommun tolkar statens mål inom jämställdhet, mångfald och integration som att ett jämlikt samhälle är ett samhälle där alla behövs, respekteras och kan känna sig trygga. Alla som bor här ska ha lika rättigheter, skyldigheter och möjligheter oavsett etnisk bakgrund, ålder, kön, religion, funktionsnedsättning eller sexuell läggning. Föräldrarnas ekonomi och engagemang ska inte innebära att barnen får sämre förutsättningar att delta i sociala sammanhang, utvecklas och få tillgång till kunskap.

I samhällsplaneringen kan det handla om att man utformar det offentliga rummet på ett sätt som upplevs

tryggt och tillgängligt för alla. Det handlar också om att alla ska få samma möjligheter att vara delaktiga i samhällsutvecklingen

Folkhälsomål

Övergripande mål för folkhälsa är att skapa samhälleliga förutsättningar för en god hälsa på lika villkor för hela befolkningen. Bland annat är att känna delaktighet och inflytande i samhället viktigt, liksom tillgång till miljöer för rekreation och idrottsaktiviteter.

Tillgänglighet

I maj 2000 antog riksdagen en handlingsplan som medfört omfattande arbeten för att skapa ett tillgängligt samhälle, även för människor med funktionshinder. FN:s standardregler för människor med funktionshinder är införda i svensk lag år 2009 och handlar om rättigheter, möjligheter och ansvar på olika samhällsområden. De ger också konkreta förslag på hur man kan undanröja hinder för personer med funktionsnedsättning och skapa ett tillgängligt samhälle. Den 1 januari 2015 blev bristande tillgänglighet också en form av diskriminering. Söderköpings kommun arbetar kontinuerligt med att förbättra tillgängligheten i kommunen.

Barnkonventionen

FN:s barnkonvention antogs av Sveriges 1990 och innehåller 54 artiklar som slår fast vilka rättigheter varje barn ska ha. Nedan följer de artiklar som kallas för huvudprinciperna.

- Alla barn har samma rättigheter och lika värde. Ingen ska diskrimineras.

- Barns bästa ska alltid komma i främsta rummet
- Varje barn har rätt att överleva och att utvecklas
- Barn har rätt att uttrycka sina åsikter och åsikterna ska tillmätas betydelse

Barnkonventionen handlar i mångt och mycket om att barn ska få ta plats både fysiskt och verbalt. I den fysiska planeringen handlar det om att väga in barns behov av exempelvis grönytor för lek och utveckling som är fria från konfliktpunkter såsom trafik. En metod för att mäta barnvänligheten i en åtgärd är genom barnkonsekvensanalys. För att öka barns möjligheter att påverka kan man också använda sig av medborgardialoger på skolor.

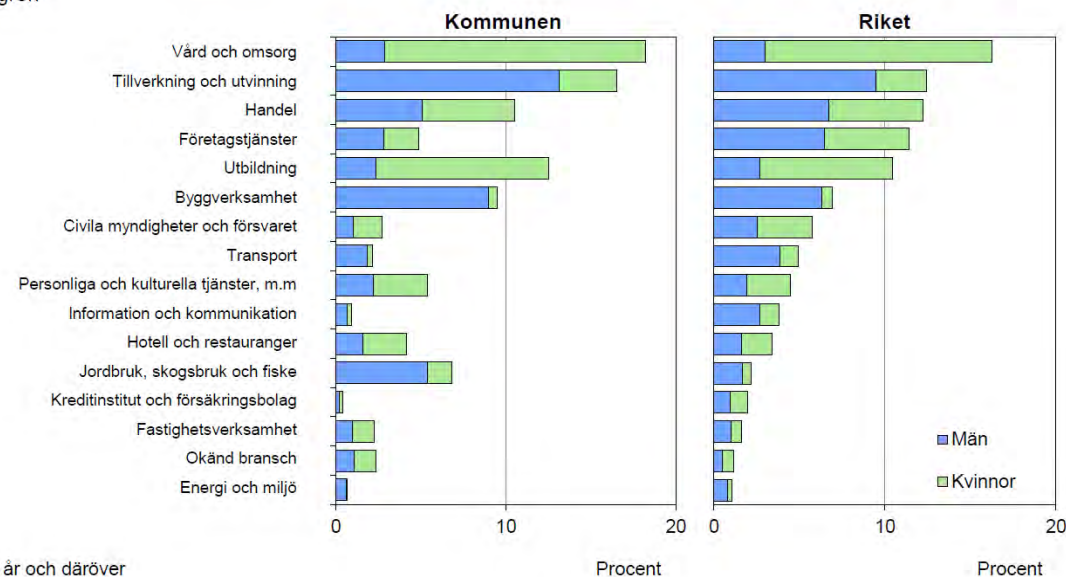
Den europeiska landskapskonventionen

Landskapskonventionen trädde i kraft 1 maj 2011 i Sverige. Konventionens syfte är att stärka det demokratiska inflytandet i frågor som berör markanvändning och förändringar i landskapet. I konventionen definieras landskap som ”ett område sådant som det uppfattas av människor och vars karaktär är resultatet av påverkan och samspel mellan naturliga och/ eller mänskliga faktorer”.

Konventionen innebär i praktiken att Sverige förbinder sig att arbeta med en helhetssyn, förvalta landskapet och främja civilsamhällets delaktighet i beslut som rör landskapet, såväl lokalt som regionalt.

Arbetsstillfällena 2013

Näringsgren

Avser 16 år och däröver

Procent

Procent

Arbetsstillfällena: arbetar i kommunen och bor i eller utanför kommunen (dagbefolkning)

ARBETSMARKNAD OCH NÄRINGSBLIV

Företag och arbetsmarknad

Söderköping är en typisk småföretagarkommun med starka inslag av handel och en växande grupp med tjänste- och kunskapsföretag. Det finns totalt närmare 1500 företag och ekonomiska föreningar i Söderköpings kommun. Kommunen är den största arbetsgivaren. Det största privata företaget har cirka 200 anställda.

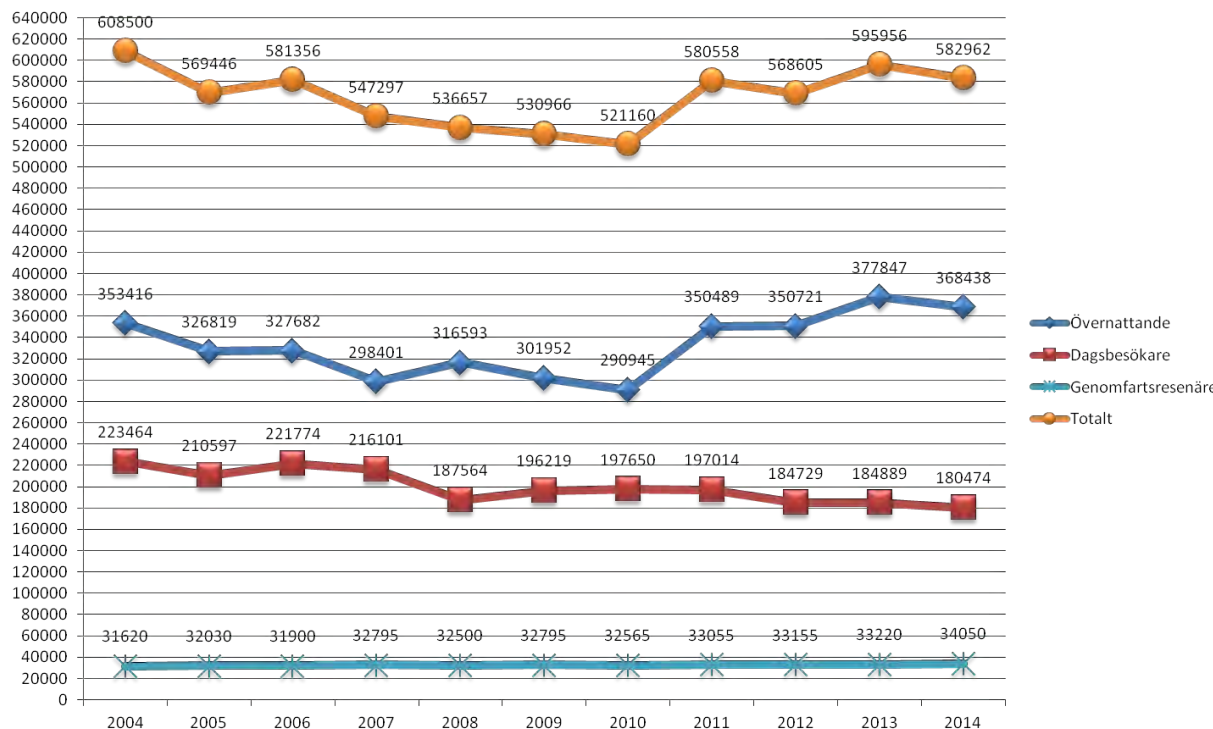
Arbetsmarknaden för Söderköpingsborna utgörs av hela regionen. År 2011 arbetspendlade 3923 personer från Söderköpings kommun, och de allra flesta pendlade till Norrköping. Samtidigt pendlade 1398 personer in till

Söderköping har en näringslivsstruktur som kännetecknas av småskaligt företagande.

Drygt 70 % av alla sysselsatta är ensamföretagare att jämföra med regionens 65 %.

Antal besökare

Diagrammet visar besöksantalet i kommunen mellan 2004-2014. De besöksmål som lockar är den historiska staden Söderköping, Sankt Anna skärgård och Göta kanal. Dessa upplevelseområden omges av en vacker och varierad natur som lockar till olika aktiviteter och friluftsliv. Söderköpings kommun har med det en attraktionskraft för nationella och internationella besökare året om, men är idag främst en sommardestination.

Söderköpings kommun från grannkommunerna och även här var de flesta från Norrköpings kommun. Betydelsen av goda kommunikationer, särskilt utmed E22, är därför av utomordentligt stor vikt för kommunen.

Söderköping har dock alltid haft en styrka i att vara en småföretagarkommun, med många arbetstillfällen i mindre företag. Det finns i kommunen flera sådana som under den senaste 15-årsperioden vuxit kraftigt, och skapar jobb inte bara åt sina anställda, utan även för underleverantörer i regionen.

Turism

Söderköping, och Sverige i sin helhet, har stora möjligheter för turism knuten till kultur- och naturupplevelser samt rekreation. De genuina miljöerna och den relativt orörda naturen är i sig en attraktion. Samtidigt kommer framtidens turister att ställa allt större krav på kvalitet i sina upplevelser och den miljö de avser besöka.

Söderköpings kommun ska tillvarata sina stora möjligheter att utvecklas som besöksort året runt. Det ska vara lätt att hitta stadens, skärgårdens och landsbygdens besöksmål. Besöksmålen ska vara tillgängliga för alla.

För att detta ska vara möjligt behövs det utvecklas bra besöksnoder, där det finns ett utbud av boendeanläggningar, ställplatser för husbilar, båtplatser, caféer, restauranger och aktivitetsföretag. Detta gäller såväl i Söderköpings stad som i skärgården och längs med Göta kanal och Slätbaken. Det är också viktigt att vissa delar av upplevelseområdena tillåts vara bärare av det orörda, tysta och äventyrliga.

De främsta besöksmålen är Söderköpings stad, Göta Kanal och S:t Anna Skärgård.

Handel

Söderköping har en lång tradition som handelsstad. Även idag har Söderköping ett vitalt handelsliv, med ett relativt stort utbud av detaljhandel, både i stadskärnan och i Fix-området. I Fix-området är karaktären mera inriktad på livsmedel med Willy's och ICA i spetsen, samt sällanköpsvaror som möbler, textilier, radio & TV, datorer etc. varvat med ett antal tjänsteföretag och något enstaka tillverkningsföretag.

Idag råder en tuff prismässig konkurrens från närliggande stormarknader. Butiksiddkare i Söderköping måste därför utnyttja andra konkurrensfördelar, som en hög service- och kvalitetsnivå, ett unikt och nischat utbud, etc. En attraktionsfaktor är den unika miljön som finns i stadskärnan. Genom att kombinera och utnyttja fördelarna av dessa faktorer, finns mycket goda förutsättningar för Söderköping att fortsätta vara en handelsstad.

Under 2014/2015 gjordes en handelsutredning för Söderköpings stad. Denna visade på att det finns fördelar om de befintliga handelsområdena (Stadskärnan, FIX-området och Norrport) utvecklas istället för att etablera nya handelsområden utanför staden.

Lantbruk

Söderköping har ett starkt och levande lantbruk. Mot bakgrund av den strukturomvandling som har skett och som sker inom dagens lantbruk är det mycket viktigt

att, förutom möjligheterna att bedriva traditionellt jord-/skogsbruk och fiske, finna nya kompletterande verksamheter för lantbruksföretagarna. Här kan turism, gårdsbutiker och livsmedelsförädling utgöra exempel på verksamheter som kompletterar det traditionella lantbruket. Hästgårdar utgör också ett värdefullt komplement till de areella näringarna och bidrar till att hålla landskapet öppet.

Djurhållning

Söderköpings kommun har goda förutsättningar för djurhållning och hagmarker för bete. Djurhållningen och bete är en viktig del av naturvården genom att hålla landskapet öppet, att upprätthålla skötseln och de betesgynnande växterna. Djurhållning har också stor betydelse för livsmedelsproduktionen. Konflikter mellan boende på landsbygden och djurhållning är idag relativt ovanligt men komplicerade då djurhållning ofta sker i stora anläggningar. Lukt, buller, djurläten, dammbildning, flugor, strålkastarljus och hästallergener är exempel på olägenheter för de närboende. Hästar är mest problematiska då allergener från hästar är starkare och hästbruk dessutom ofta är småskaliga och vida spridda.

Vid exploatering på landsbygden är det viktigt att inte planera nya bostäder i närheten av djurhållning för att minska risken för olägenheter för de boende, men också för att minimera risken att verksamhetsutövarna tvingas vidta kostsamma åtgärder eller göra inskränkningar som en följd av att olägenheter för närboende.

Skyddsavståndet har sedan länge varit 200-500 meter mellan bostäder och hästar. Miljömedicinska studier talar

nu för att hästallergener i mycket begränsad utsträckning sprider sig mer än något hundratal meter, men dess spridning bör bedömas utifrån omfattning och lokala förutsättningar, såsom topografi, vindriktning, bebyggelse m.m. Sedan ett par år tillbaka har Boverket därför tagit bort sin rekommendation om ett skyddsavstånd mellan djurhållning och bostäder. Söderköpings kommun tillämpar inte några fasta skyddsavstånd utan gör bedömningar från fall till fall.

Fiske och vattenbruk

I kommunen bedrivs både yrkesfiske och sportfiske. Antalet yrkesverksamma fiskare har minskat under en längre tid, en trend som ses i hela Sverige. Sportfiske av bland annat gädda är en av turismgrenarna i Söderköpings kommun. Kommunen antog år 2000 sportfiskebestämmelser för Storån med bland annat fredningstider. En förprojektering för att ta bort vandringshinder i Storån har genomförts.

Tillstånd finns för ett fåtal traditionella vattenbrukare att producera drygt 100 ton fisk. I vatten på fastlandet bedrivs en viss produktion av kräftor. Kommunen har en välvillig inställning till vattenbruk i skärgården, dock tillåts inte fiskodlingar med större än 20 tons produktion väster om en fastställd gräns i de yttre delarna av mellanskärgården utan att speciella åtgärder för rening finns.

Bergtäkter

I kommunen finns två bergtäkter. Dessutom finns det ett antal mindre husbehovstäkter där grus tas för

markägarens husbehov. Bergkross är idag det klart dominerande ballastmaterialet vid olika byggnationer.

Landsbygds- och skärgårdsutveckling

År 2000 inrättade Länsstyrelsen i Östergötland tillsammans med Regionförbundet Östsam en gemensam regional bygdepeng som kan sökas av lokala utvecklingsgrupper i länet. En förutsättning för den regionala bygdepengen är att kommunen går in med en kommunal bygdepeng.

En lokal utvecklingsgrupp består av personer som gått samman för att engagera sig i utvecklingen av det område där de bor. Lokala utvecklingsgrupper kallas de byalag, bygdekommittéer, byaråd, bygderåd och andra föreningar som aktivt tar del i arbetet med att utveckla bygden. Bygdepengen ska användas till omkostnader för lokalt utvecklingsarbete. Det kan vara insatser för att skapa fysiska mötesplatser (t ex gemensam grillplats), olika slag av sammankomster dit alla är välkomna för att diskutera gemensamma frågor över föreningsgränserna, insatser för att ungdomarna ska trivas bättre, för att skolan ska finnas kvar, för att behålla eller förbättra grundservice som lanthandel, kommunikationer etc. Bygdepengen är inte ett föreningsbidrag, utan är till för att underlätta samverkan mellan samtliga föreningar och boende i ett område.

Skärgårdsfrågorna har av tradition en stor betydelse för Söderköpings kommun. För att främja tillväxt och hållbar utveckling i skärgården sker fokusering på att öka antalet åretruntboende och att öka antalet aktiva företag.

NATUR, KULTUR OCH LANDSKAPSBILD

Söderköpings natur

Det landskap vi idag lever i är produkten av miljontals års geologiska och evolutionära processer, och tusentals år av mänsklig påverkan. Vård av natur- och kulturlandskapet innebär ofta att gå tillbaka till hur landskapet brukades för några hundra år sedan, genom boskap, slätter och hamling. De naturmiljöer som vi uppskattar och som utgör en stor del av kommunens kvaliteter måste ges förutsättningar att bibehållas och utvecklas.

För 250-300 miljoner år sedan skapades de förkastningsbranter som på många vis präglar Söderköpings landskap. Ramunderberget som fortsätter norr om Slätbaken och förkastningsbranten som sträcker sig ner till Valdemarsvik via Strolången, har tydligt påverkat hur odlingslandskapet ser ut och var infrastrukturen dragits. Även i skärgården syns sprickbildningar på liknande vis och farlederna följer ofta djupa sprickor i berggrunden.

Istiden bearbetade de sprickbildningar som redan fanns i landskapet och grunden till sjöar och bördiga dalgångarna lades. Landhöjningen som följde och dess vattensvallningar blandade bergmaterialet med organiskt material och torv, mossar och kärr skapades. Dessa dalgångar befolkades och marken odlades, bebyggdes och vägar anlades. I detta skede sammansmälter naturlandskapet med kulturlandskapet till det landskap vi ser idag.

Naturvård

Den kommunala naturvården har under senare år blivit en viktig del av den kommunala verksamheten. Ett kommunalt naturvårdsprogram har antagits av kommunfullmäktige 2009. I det kommunala naturvårdsprogram som antogs av kommunfullmäktige 2009 sammanställs alla lagstiftade skydd och de åtgärder som kommunen ämnar genomföra för att förbättra miljöernas förutsättningar. Kommunens naturvårdsplanering är ett verktyg för att uppmärksamma och sköta om de viktigaste biotoperna och programmet bör ses över med jämna mellanrum. Den kommunala naturvårdsplaneringen kan betraktas som en del av kommunens översiktsplanering och ses över i samband med aktualitetsprövning av översiktsplanen.

Förutom de utpekade områdena i naturvårdsprogrammet gäller generellt biotopsskydd för bland annat stenmurar, rösen och alléer. Artdatabankens rödlista innehåller hotade arter som ska skyddas och vårdas.

Kulturlandskapet och bebyggelsen

Det är lika viktigt att skydda kulturlandskapet som naturlandskapet. Turismen till Söderköping är till stor del beroende av att landskapet ser autentiskt och traditionellt ut. För dagens människor är det gamla bondesamhället ofta främmande, både gammal bebyggelse och traditionellt hävdade ängar och hagar utgör ett signum för Söderköping. Upplevelsen av tidslös historia blir lätt förstörd av ny bebyggelse som tar blickfång eller en okänslig renovering av en gammal byggnad. Det är därför viktigt att den historiska aspekten lyfts in i den

kommunala planläggningen, men även att privatpersoner som köper äldre fastigheter renoverar och bygger till med hänsyn och känsla för vårt gemensamma kulturarv. Kunskapsspridning är därför också en viktig faktor för att upprätthålla kulturlandskapet.

Hur människan valt att bruka jorden har en stor betydelse i det kulturlandskap vi ser idag. Fram till 1700-talet brukades jorden ofta i långsmala tegar då det lämpade sig bäst eftersom den största delen av arbetet genomfördes för hand. Då redskap som drogs av djur blev vanligare kunde även större ytor arbetas i ett svep. Sammanslagningen av tegarna till större åkrar skedde under 1700- och 1800-talet i tre steg; storskifte, enskifte och laga skifte. När traktorer och skördetröskor gjorde intåg skapades ännu större åkerlappar och för att bedriva ett effektivt jordbruk idag är det i stort sett ett krav att åkern är stor och regelbundet formad.

På vissa platser har dock det småbrutna landskapet bevarats och även ängs- och hagmarker finns kvar. Det finns där en stor biologisk mångfald men den är beroende av att marken brukas på ett traditionellt vis. Hagar måste betas för att inte växa igen, en blomsteräng bevaras genom att slås med lie.

En annan aspekt av kulturlandskapet är vägnätet. Många av dagens vägar följer samma sträckningar som de haft i hundratals år. Liksom det småbrutna landskapet finns kulturvägarna kvar här och där. De är ofta kantade av stenvägar eller trädalléer. Ibland när man färdas på en ny väg kan man ana den gamla sträckningen bredvid, antingen bara som en plan yta eller med stenvägar och alléer fortfarande synliga.

Bebyggelsen i kulturlandskapet har, i dessa delar av landet, ofta en gårdsstruktur där mangårdsbyggnaden är separerad från ladugårdsbyggnader av en väg eller stängsel. Vanligtvis är ladugårdarna placerade likt flyglar till mangårdsbyggnaden. Det är även vanligt att mangårdsbyggnader har en gul eller vit färg medan ladugårdar och torp är faluröda. Det finns dock lokala variationer, och varje bebyggelseformation är präglad av sin tid. Under skiftesreformerna splittrades många byar vilket gav upphov till de gårdar som ligger ensamma mitt i åkerlandskapet.

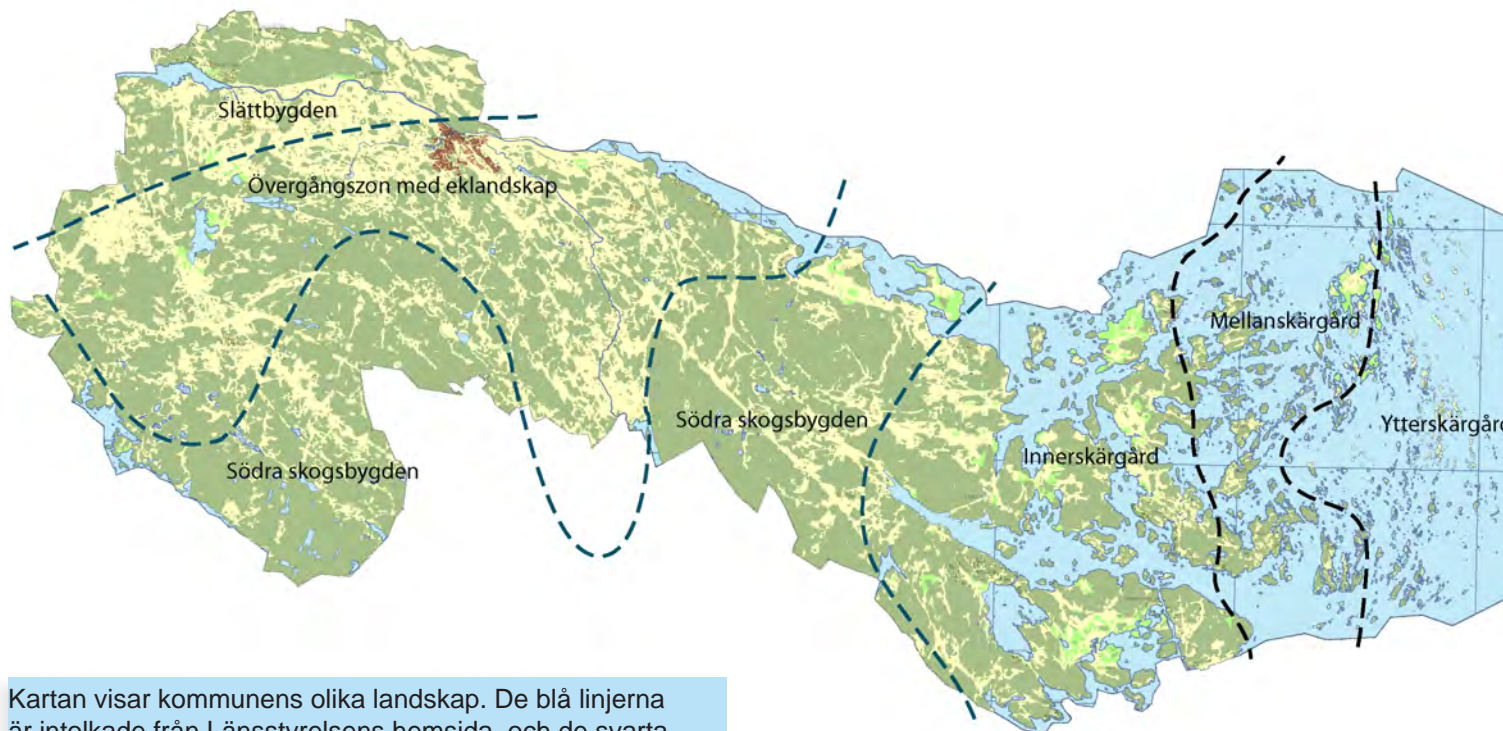
Kulturmiljövård

I plan- och bygglagen 2 kap 6 § anges bl.a. att byggnader ska utformas på ett sätt som är lämpligt med hänsyn till stads- och landskapsbilden och till natur- och kulturvärdena på platsen. Det är kommunens ansvar att detta följs i bygglov och detaljplan.

Söderköpings kommun har för avsikt att upprätta ett kommunalt kulturmiljöprogram som täcker hela kommunen. Kulturmiljöprogrammet ska vara vägledande i bedömningen av kulturvärden vid bygglovsprövning, detaljplaneläggning och annan verksamhet som får följer i den fysiska miljön.

Landskapsbild

Landskapsbilden handlar framförallt om hur ett landskap upplevs visuellt. Alla människor upplever vi landskap olika, men det finns också vissa egenskaper i landskap som de flesta människor föredrar. Öppna ytor som ger utblick över landskapet är en sådan egenskap, en annan är landskapets ordning och skötsel. Den historiska

Kartan visar kommunens olika landskap. De blå linjerna är intolkade från Länsstyrelsens hemsida, och de svarta linjerna kommer från kommunens naturvårdsprogram.

anknytningen och att landskapet upplevs naturligt bidrar också till att förbättra landskapsbilden. Det är mycket lätt att förstöra en landskapsbild, ett hus på fel plats eller med fel färg kan påverka hela upplevelsen av landskapet. Det är därför viktigt att identifiera vilka landskap som är viktiga att bevara och upprätthålla.

Kommunens målsättning är att arbeta för en föredömlig landskaps- och naturvård, samt att bevara och stärka landskapets rika naturvärden. Landskapets silhuett är viktig. Bebyggelsen ska normalt underordna sig landskapet med undantag av byggnader som kyrkor, vattentorn och andra viktiga byggnader som kan utgöra

landmärken. Mindre och inte allmänna byggnader/anordningar bör placeras och utformas så att de inte är synliga på långt håll eller tillåts dominera i landskapsbilden. I vissa fall kan det vara motiverat att en byggnad bryter av mot det befintliga landskapet och tillför ett nytt element i landskapsbilden, men då ställs också högre krav på arkitektur och placering.

Särskilt viktiga landskapsbildsområden

Inom områden med särskilt känslig landskapsbild bör förändringar ske med hänsyn till landskapet. För ny bebyggelse kan det innebära att kommunen

Det finns 11 olika naturtyper i Söderköpings kommun:

1. Odlingslandskapet
2. Skärgårdens landmiljöer
3. Skärgårdens marina miljöer
4. Ek- och ädellövmiljöer
5. Parker, alléer och kyrkogårdar
6. Skogslandskapet
7. Bergbranter och klippängar
8. Sand- och grusmiljöer
9. Tätortsnära natur
10. Våtmarker och sumpskogar
11. Sjöar och vattendrag

I Naturvårdsprogrammet (del 2) för Söderköpings kommun som antogs 2009 beskrivs naturlandskapet i Söderköping i sin helhet.

ställer särskilda krav på placering och utformning av bebyggelsen. Följande områden är av särskilt känslig karaktär:

- Storålandskapet,
- Området kring Nybble (Storån och dess biflöde Lillån har skurit sig ner mellan fem och tio meter i det omgivande landskapet och bildar raviner).
- Delar av landskapet norr om, och mellan, väg 210 Söderköping – Linköping, och Göta Kanal.
- Landskapet gränsande mot Slätbaken
- Delar av fastlandssidan av skärgården
- Ö-arkipelagen

Dessa områden är markerade på karta 4-9 i Kartbilagan.

Landskapet i planeringen

Grönområden i och nära tätorter är av stor betydelse för de boendes välbefinnande. Närheten till tätorternas rekreations- och friluftsområden har stor betydelse för hur mycket man rör sig. Att arbeta med gröna stråk i planeringen och att samordna dessa med gång- och/eller cykelvägar för att knyta ihop parker och grönområden är mycket viktigt. Även i de mindre samhällena utanför Söderköpings stad är det viktigt att kunna ”göra en runda” på sin ort utan att vara styrd till barriärer skapade av exempelvis vattendrag eller vägar. Förr var det lättare att på landsbygden röra sig längs allmänna vägar, men idag är ofta trafiken tätare och snabbare och vägarna uppfattas som farliga att gå och cykla längs med.

Förutom att skapa och utveckla gröna stråk är det viktigt att tänka kompensatoriskt vid all nyexploatering, dvs. att

om parkytor bebyggs i staden och träd avverkas, så ska nya träd planteras på ett annat ställe i staden där gröna värden behöver stärkas. Grönytor i staden som står outnyttjade under en längre tid ska förbättras i naturvärde genom att exempelvis trädplanteras eller användas för odling. Vid planering av grönytor i tätorterna bör utformningen främja ekosystemtjänster och biologisk mångfald.

Det är också viktigt att vid planering av ny bebyggelse visa hänsyn till landskapet och både dess historiska och biologiska funktion. Historiskt sett har bebyggelse anlagts på ett sätt så att ett bra mikroklimat skapas och så att de odlingsbara ytorna inte blir förstörda. På så sätt har man visat hänsyn till landskapet och det är ett tankesätt som lämpar sig även idag. Exempelvis placeras bebyggelse med fördel i ett skogsbryn istället för mitt på en öppen yta eller vid foten av en höjd istället för högst upp i ett utsatt och blåsigt läge.

Förutom bostadsbebyggelse har även infrastruktur, master och vindkraftverk en tydlig påverkan på landskapsbilden och naturmiljön.

Strandskydd

I grunda vatten och i strandkanten trivs många växter och djur. Dessa områden är särskilt viktiga för den biologiska mångfalden. Tillgången till stranden och badplatser är också viktigt för människors välmående. Det är viktigt att värna om våra stränder av dessa anledningar.

Samtidigt behöver de som bor och verkar nära vattnet ha möjlighet att utveckla sitt boende och sina verksamheter. Möjligheten till dispens finns med i Miljöbalken.

Söderköpings kommun anser att en restriktiv hållning till dispenser bör råda i områden som idag tillhör de större opåverkade områden som pekas ut på karta 4-10 i Kartbilagan och på obebyggda öar. Samtidigt bör det vara möjligt att få dispens inom utpekade utvecklingsområden och områden där strandskyddet saknar funktion för friluftsliv och växt- och djurlivet.

Kommuner har i översiktsplanen möjlighet att peka ut så kallade LIS-områden. LIS står för landsbygdsutveckling i strandnära läge. Söderköpings kommun avser utreda potentiella LIS-områden, med avsikt att upprätta en LIS-plan.

Friluftsliv

Friluftslivets förutsättningar är utmärkta. Landskapet i Söderköping erbjuder både inlands- och kustmiljöer, vattendrag, sjöar och skärgård.

Sportfiskaren har möjlighet att välja vattendrag, sjö eller kust. Man kan välja vad man vill fiska; abborre, gädda eller havsöring. Fritt handredskapsfiske tillåts i skärgårdsvattnet. I vissa insjöar finns möjlighet att lösa fiskekort. Fiske i Storån är också ett alternativ.

Vandraren kan välja mellan kortare, väl markerade vandringsleder som utgår från, och återkommer till, Ramunderbergets naturreservat, eller den cirka fem mil upplevelserika Östgötaleden vilken leder från staden Söderköping till det historiska Stegeborg.

Förutsättningar för rörligt friluftsliv bör utvecklas eftersom möjligheten att vistas ute i markerna är en utmärkt form av friskvård. Att det finns av kommunen

anlagda friluftsområden med motionsslingor och elljusspår är även det viktigt för möjligheterna till friluftsliv.

KOMMUNALA VERKSAMHETER

Barn och utbildning

Antalet barn i barnomsorgen och elever i skolan är starkt beroende av befolkningsutvecklingen för kommunen och den attraktionskraft kommunen i sin helhet har. Det ser i nuläget ut som att kommunens positiva befolkningstrend kommer att fortsätta. För framtiden kommer därför mark för nya eller utbyggda förskolor och grundskolor att behövas i olika delar av kommunen.

Antalet barn i barnomsorgen (förskoleverksamhet för åldrarna 1 - 5 år och skolbarnsomsorg för åldrarna 6 - 12 år) beräknas öka under de närmaste åren om inflyttning sker enligt som planerat. Även antalet skolelever i förskoleklass och grundskola väntas de närmaste åren öka i takt med inflyttningen och ökande barnkullar. Förutom kommunala skolor finns i kommunen två fristående skolor. Barnomsorgen drivs i såväl kommunal som fristående regi, vilket ger viss valfrihet. Fokus fritidsgård bedrivs i kommunal regi.

Det råder idag brist på skol- och förskoleplatser i vissa delar av kommunen, bland annat Söderköpings stad och Västra Husby. Det sker inom de närmaste åren en utbyggnad av lokaler i Söderköping stad.

Det är svårt att göra en säker prognos för antalet elever i gymnasieskolan. Elever till Nyströmska skolan kommer också från andra kommuner (främst Valdemarsvik och

Norrköping) och många Söderköpings elever söker till friskolor eller kommunala gymnasieskolor i andra kommuner. Verksamheter för vuxna inom Komvux, Sfi, Särvox, Yrkehögskola mm bidrar emellertid också till skolans elevvolym. Utbildning förekommer även i olika former genom insatser av i kommunen verksamma studieförbund.

Söderköpings kommun ligger nära universitetsorterna Linköping och Norrköping.

Vård och omsorg

Framtidens äldreomsorg påverkas påtagligt av de äldres hälsa, förväntningar och möjligheter att ta till sig information. Individernas förutsättningar och personliga val kommer att påverka äldreomsorgens utformning och dess kostnader. Insatser för att stärka individens möjligheter till eget ansvarstagande under åldrandet har en nyckelroll i sammanhanget. Gruppen äldre är en betydelsefull resurs som i högre grad skulle kunna tas tillvara när det gäller samhällsinsatser av olika slag, såväl inom centralorten som i tätorter och på landsbygd. Om kommunen kan erbjuda ett varierat utbud av äldreboenden och olika stödformer, ökar möjligheten att den äldre människan kan uppleva valfrihet, självbestämmande och inflytande i sin vardag.

I kommunen erbjuds äldreboende och hemtjänst i både kommunal och privat regi (LOV). Söderköpings kommun har idag en väl fungerande äldreomsorg med särskilda boenden både i centralorten och i de mindre tätorterna. Hemtjänstens insatser är tillgängliga dygnet runt. Insatser som öppen dagverksamhet, korttidsboende

och anhörigstöd finns för att äldre kommuninvånare ska känna trygghet och meningsfullhet i sin vardag.

Under 2014 överfördes hemsjukvården från landstinget till kommunernas ansvarsområde.

LSS och annan verksamhet inom socialförvaltningen

Antalet ungdomar och unga vuxna med någon form av funktionsnedsättning ökar i kommunen och därför planeras nybyggnad av gruppboende och servicelägenheter inom tätorten. För målgruppen tillhandahåller kommunen även bland annat personlig assistans, anhörigstöd och avlösarservice.

Det råder brist på bostäder för personer med funktionsnedsättning. Personer med funktionsnedsättning har ofta begränsade möjligheter att få anställning och har därmed en svag ekonomi. Samhället måste utformas så att människor med funktionsnedsättning i alla åldrar blir fullt delaktiga i samhällslivet. Det åstadkoms bl a genom att undanröja hinder för tillgänglighet, åtgärder för att öka sysselsättningen för personer med funktionsnedsättning, ökad valfrihet samt ett flexibelt utbud av stöd- och serviceinsatser. Kommunen belyser vikten av att anpassa och verka för att den fysiska och sociala miljön blir tillgänglig för alla.

Förutom äldreomsorg och LSS finns det inom kommunen även kompetens för stöd till individer och familjer som genomgår kriser eller annan social problematik. Missbruk, våld i nära relation eller psykisk ohälsa är exempel på problem där kommunen kan hjälpa till med stöd. Söderköpings kommun samarbetar med

Region Östergötland och Norrköpings kommun i flera av dessa frågor.

Kultur

Kulturlivet i Söderköping har de senare åren utvecklats. Biblioteket Stinsen (med café, informationskontor och turistbyrå) har cirka 185 000 besök/år. Rådhuset används idag av konstnärsföreningen blandArt som både har konstshop, galleriverksamhet och en verkstad. Mulachska huset i Kyrkparken innehåller också ateljéer för konstnärer. Söderköpings Bio visar film tre dagar i veckan i Ramunderskolans ombyggda aula Salong Ramunder. Skolan använder salongen till sin musikverksamhet, delar av Kulturskolans aktiviteter och dessutom till teater och konserter.

Det finns många kulturföreningar i kommunen. Som exempel kan nämnas amatörteaterförening, körer, hembygdsföreningar och föreläsningsföreningar. Söderköpings kulturverksamhet har sedan många år en stark barn- och ungdomsprofil genom den barnkulturgrupp som barnomsorg och skola samverkar i.

Kulturhistoria

Beträffande kommunens historiska profil etablerades 2012 Medeltidscentrum, vilket innebär satsningar ute i gaturummet, bokutgivning, föreläsningar samt en mängd guidningar. Medeltidscentrum är också delaktiga i utvecklingen av Söderköpings gästbud tillsammans med lokala föreningar. Huset ”Gamla Gymnastiken” används till förskole- och grundskoleverksamhet. Staden har tre vackra kyrkor från tidig medeltid, men den mesta

av den tidiga historien döljer sig under marken och avslöjas bara vid arkeologiska utgrävningar i samband med olika byggprojekt. Det medeltida gatunätet kring Drothemskvarteren och Rådhusorget är av stor betydelse för upplevelsen av den historiska staden.

Sedan slutet av sjuttioalet finns ett stadshistoriskt museum i kommunägda lokaler, som drivs av den ideella föreningen S:t Ragnhilds Gille. Här visas Söderköpings historia i en basutställning och dessutom olika temautställningar. Föreningen ansvarar också för det lilla ”miniskansen” med 6-7 byggnader som finns på Korskullen. Fastigheterna ägs av kommunen.

I Tyrislöt, Sankt Anna, finns sedan år 2000 ett skärgårdsmuseum, som byggts upp och drivs av Sankt Anna hembygdsförening. I Östra Ryd finns ett lantbruksmuseum och hembygds museer finns också i Skällvik och Nartorp.

Att värna om kulturarvet och vårda kommunens kulturskatter oavsett om det gäller kulturfastigheter eller kulturverksamheter är också viktigt att beakta i kommunens planering för framtiden.

Fritid

Kultur, fritid och rekreation är faktorer som får en allt större prioritering hos människor vid val av boende och livsmiljö. Därmed blir också invånarnas möjligheter till kvalitativa fritidsaktiviteter viktiga för tillväxten i samhället.

I Söderköpings kommun finns föreningsverksamheter i alla dess former. Idrottsföreningar med fotboll, handboll, basketboll, ridning, skytte, skidåkning, orientering mm dominerar och förekommer i olika utsträckning i kommunens delområden. Även föreningar med andra inriktningar såsom friluftsliv, scouting, samlande, musik och teater, religion och politik m.fl. är aktiva. Flera föreningar har egna anläggningar/samlingspunkter medan allmänheten har tillgång till bl.a. Ramunderbergets naturreservat och Albogaskogen för fritidsaktiviteter och rekreation.

Hälsan blir allt viktigare för många människor och det läggs mer tid på aktiviteter för att behålla en god hälsa. Aktiv fritid, möjligheter att nyttja idrotts- och friluftsanläggningar, gym, föreningslokaler liksom att uppleva en bred flora av kulturaktiviteter bidrar till en friskare befolkning. Sambanden mellan livsstil och hälsa bör uppmärksammas och den fysiska strukturen erbjuda sunda levnadsvanor. Kommunen stöder barn- och ungdomsverksamheten i föreningslivet genom årliga grundbidrag och aktivitetsstöd.

Mötesplatser av varierande art och för alla åldrar är viktiga oavsett om det gäller att utöva eller uppleva och är därför nödvändigt att beakta i planeringen av framtiden. Ett exempel är platser som inbjuder till spontanidrott och fysisk aktivitet. Andra former av mötesplatser är arbetsplatser, bibliotek, hembygdsgrändar, museer, caféer, parker, torg, handel, olika kulturarenor och idrottsarenor med flera. Mötesplatser är navet för en god livsmiljö som lockar kommunens invånare att bo kvar och även lockar andra att flytta till kommunen.

Behovet av en multihall i Söderköpings stad har uppmärksamats och förutsättningarna för en sådan anläggning kommer att utredas inom de närmaste åren.

INFRASTRUKTUR OCH KOMMUNIKATIONER

Transportpolitikens mål

Den nationella transportpolitikens mål är att eftersträva en samhällsekonomiskt effektiv och långsiktigt hållbar transportförsörjning för medborgare och näringen i hela landet. Transportsystemets yttersta funktion är att ge tillgänglighet, men samtidigt ta hänsyn till säkerhet, miljö och hälsa, vilket framgår av funktions- och hänsynsmål.

Funktionsmål – tillgänglighet, transportsystemets utformning, funktion och användning ska medverka till att ge alla en grundläggande tillgänglighet med god kvalitet och användbarhet samt bidra till utvecklingskraft i hela landet. Transportsystemet ska vara jämförbart, dvs likvärdigt svara mot kvinnors respektive mäns transportbehov. Hänsynsmål – säkerhet, miljö och hälsa, transportsystemets utformning, funktion och användning ska anpassas till att ingen ska dödas eller skadas allvarligt samt bidra till att miljökvalitetsmålen uppnås och till ökad hälsa. Exempelvis ska näringslivets transporter stärkas och Sverige bör 2030 ha en fordonsflotta oberoende av fossila bränslen.

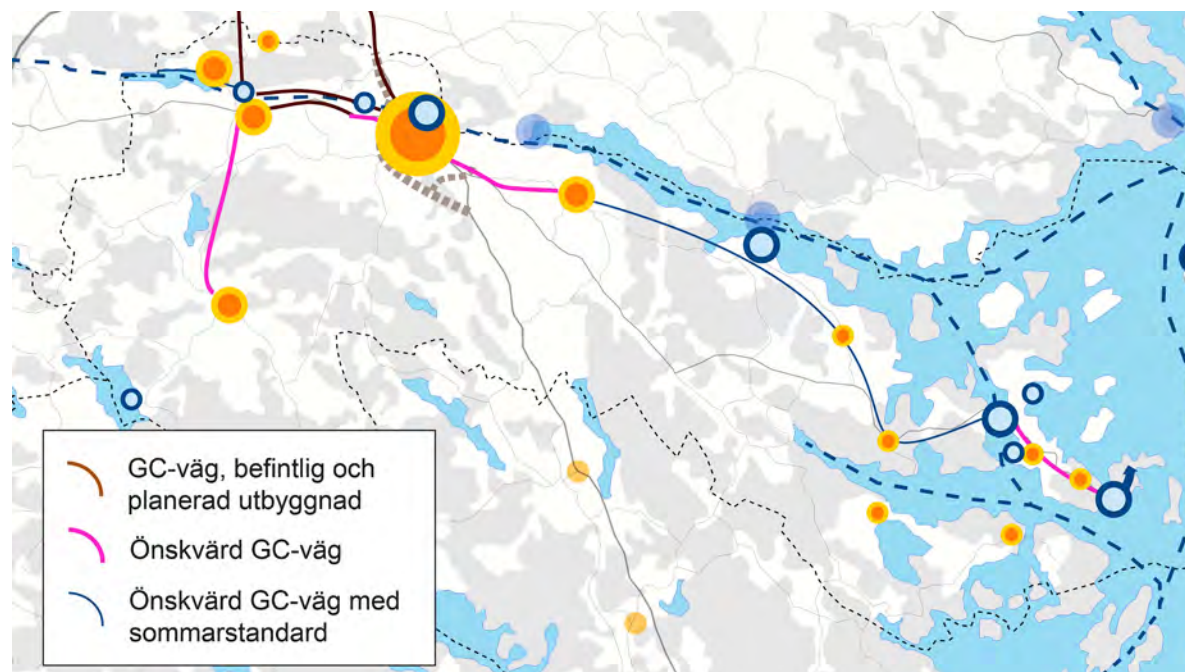
Kommunens vägnät

Genom Söderköpings kommun och stad går europaväg E22. Det pågår planering för en ny sträckning så att vägen inte längre ska gå igenom staden utan väster om den. Detta är en viktig förutsättning för att Söderköpings kommun ska kunna fortsätta att utvecklas. Stadsmiljön kommer att förbättras avsevärt, och staden kommer kunna förtätas längs den nuvarande vägsträckningen. Dessutom kommer fler att kunna bosätta sig i Söderköpings kommun då restiden till Norrköping minskar.

Genom kommunen går också länsväg 210. Den förbinder Söderköpings stad med Linköping och skärgården (Tyrislöt). Lv 210 är bitvis smal och slingrig, särskilt ut mot skärgården. Detta innebär ofta problem vid möten med stora fordon.

Det finns också ett antal sekundära länsvägar i kommunen. Framförallt finns behov av förbättringar på väg 799 Västra Husby – Norrköping. Väg 839 Mogata-Bottna trafikeras av buss och behöver ha god standard. Väg 818 Hösterum-Södra Finnö är också en smal och slingrig väg som är i behov av standardförbättringar. Vid ombyggnad och utformning av nya vägsträckor bör vägar ges en estetiskt tilltalande utformning och anpassas till omgivande naturvärden.

GC-vägnätet har byggts ut de senaste åren men det behövs ytterligare förbättringar de närmaste åren. Cykelpendling mellan Söderköping och omkringliggande orter och samhällen kan vara ett sätt att minska biltrafiken både innanför och utanför staden. Idag finns barriärer

Kartan visar de gång- och cykelstråk som finns i kommunen, och de som är önskvärda att skapa.

som hindrar gång- och cykeltrafikanter från att ta sig mellan stadens olika delar. Sträckan Söderköping – Norrköping är i stort sett färdigbyggd och mellan Söderköping – Västra Husby finns på vissa sträckor cykelväg. Söderköping – Mogata och Västra Husby – Norrköping är stråk där cykelvägar bör tillkomma.

Kollektivtrafik

Kollektivtrafiken i Söderköpings kommun drivs av AB Östgötatrafiken på uppdrag av den regionala kollektivtrafikmyndigheten. Fyra av busslinjerna är regionala, och förbinder Söderköpings tätort med Norrköping respektive Valdemarsvik. Övriga busslinjer inom kommunen är av lokal karaktär, och anpassade för att främst tillgodose skolans behov av transporter.

I Söderköpings stad finns en gratislinje, den så kallade Albogaexpressen.

För att fler ska välja bussen framför bilen krävs bland annat förbättringar i tillgängligheten och i turtätheten. Genom att öka kundunderlaget kan turtätheten öka, det är alltså viktigt att fler bor på bekvämt avstånd från hållplatsen. Gång- och cykelvägar till hållplatsen och pendlarparkering underlättar byte av transportsätt. Tydlig information om betalsätt, tidtabeller och vindskyddade hållplatser hjälper också till för att få fler att välja bussen.

Kommunen anser att en busslinje mellan Linköping och Söderköping är nödvändig för den mellankommunala utvecklingen.

Parkering

Det finns idag drygt 700 åretrunt- parkeringsplatser i centrala Söderköping. Nya parkeringsytor är anlagda vid sporthallen Vikingen/utomhusbadet och dessa kan användas för tillfällig parkering under större evenemang och arrangemang. All parkering är avgiftsfri, men i stadskärnan används parkeringsskiva.

Pendlarparkeringar finns idag vid Västra Husby och Stinsen, och är flitigt använda. Bra pendlarparkeringar underlättar för såväl bytet mellan bil/cykel och kollektivtrafik som för samåkning. Fler platser där pendlarparkering kan anläggas bör utredas.

Cykelparkeringarnas funktionalitet och placering kan förbättras, bland annat behöver cykelställen placeras närmare butiksentrén än bilparkeringarna. Vid pendlarparkeringar bör även cykelparkeringar anordnas och cykelskåp/boxar övervägas.

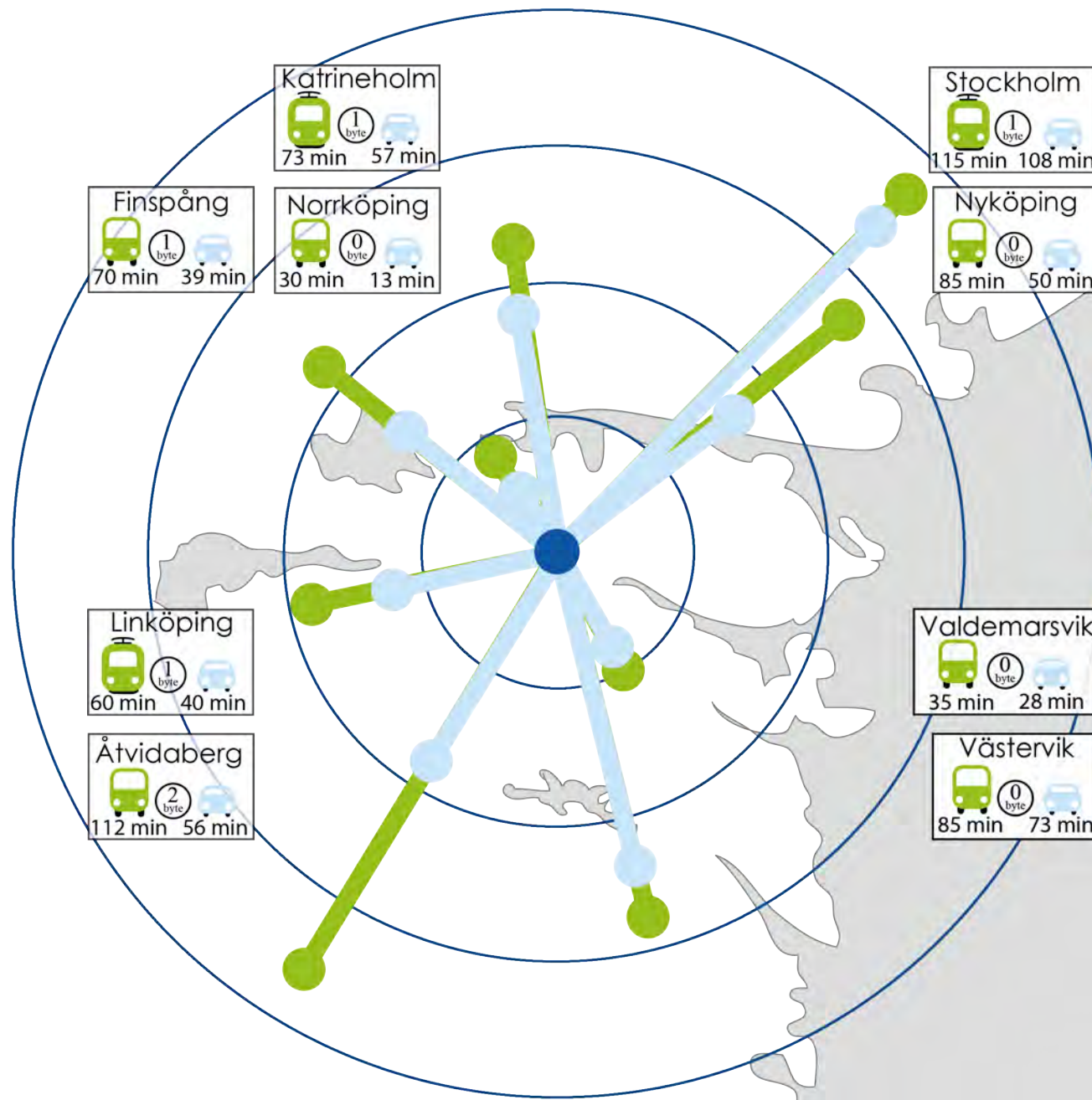
Dricksvatten

Att ha tillgång till dricksvatten av tillräcklig mängd och med bra kvalitet är ett primärt livsvillkor. Att långsiktigt klara försörjningen av dricksvatten till invånarna är därför en av kommunens viktigaste uppgifter. Det finns flera hot mot vår dricksvattenförsörjning och alltför mycket grundvatten förorenas på grund av bristande kunskaper och skydd.

I Söderköpings kommun finns 6 kommunala vattenverk: Söderköpings stad, Västra Husby, Östra Ryd, Mogata, Bottna och S:t Anna. Dessa levererar tillsammans cirka 900 000 m³ vatten per år. Ett nytt kommunalt vattenverk i Gäddvik kommer att tas i bruk inom närtid.

Vattentäkterna i Söderköpings tätort, Östra Ryd respektive Mogata har vattenskyddsområden (fastställda år 1973, 1975 respektive 2004). Tillhörande de avgränsade vattenskyddsområdena finns föreskrifter om vad man får och inte får göra som verksamhetsutövare och som privatperson. Föreskrifterna berör nyttjande av brunnsanläggningar, hantering, lagring och användning av kemiska produkter och brandfarliga vätskor, jord- och skogsbruk, avledning av spillvatten och dagvatten samt hantering av avfall, industriell verksamhet, våghållning, täktverksamhet och andra schaktningsarbeten, energianläggningar samt transport av farligt gods.

I nuläget utreds vattenskyddsområdena för vattentäkterna i Söderköpings tätort, Östra Ryd och Västra Husby. Detta innebär att de befintliga vattenskyddsområdena för vattentäkterna i Söderköpings tätort och Östra Ryd uppdateras samtidigt som ett vattenskyddsområde

KOMMUNEN OCH OMLANDET

Många som bor i Söderköping arbetspendlar till Norrköping. Utvecklingstakten i norra delen av kommunen är intensivare än i andra delar av kommunen. I skärgården finns stora möjligheter för utveckling av besöksnäringen.

införs för vattentäkten i Västra Husby. Fastställande av vattenskyddsområden sker med stöd av 7 kap 21 § Miljöbalken och regleras bland annat i Förordningen (1998:1252) om områdesskydd enligt miljöbalken m.m. Förslag till avgränsade områden redovisas på karta 5 och 6 i Kartbilagan.

Tänkbara reservvattentäkter för Söderköpings tätort är i dagsläget den borrhade brunn som finns på fd Fix industriområde och vattenverkets gamla uttagsbrunn i anslutning till vattenverksbyggnaden. För eventuella strömavbrott finns reservkraftverk i tillräcklig omfattning.

Vattentäkter som i första hand blir aktuella ur beredskapssynpunkt är kommunens egna vattentäkter i övriga tätorter samt de täkter som vanligen betjänar de större fritidsområdena. Även större vattentäkter på lantbruk osv. kan bli aktuella i de fall överkapacitet finns.

Enskilt dricksvatten

I Söderköpings kommun finns det ca 4000 invånare som tar sitt dricksvatten ur egna vattentäkter. De största hoten mot vattenkvaliteten är höga nitrathalter i näringsrika områden, metallutlakning i försurningsdrabbade områden samt bakteriell påverkan främst från närliggande avloppsanläggningar. För att förebygga problem i enskilda vattentäkter är det viktigt att dricksvattenförsörjningen tryggas redan på planeringsstadiet.

Privata vattenverk eller större vattentäkter finns bl a i Ramsdal, Kornudden, Engelholm, Sanden, Tyrislöt, Källbukten, Gårdeby, Husby-Udden, Vänsö, Mon och Kalvholmen.

Avlopp

I kommunen finns 7 kommunala avloppsreningsverk: Söderköpings stad, Mogata, Västra Husby, Östra Ryd, Sankt Anna, Tyrislöt och Bottna. Avveckling av avloppsreningsverket i Söderköping pågår; avloppet från staden pumpas numera till avloppsreningsverk Norrköping.

Inom vissa områden i staden finns gemensamma ledningar för spill- och dagvatten vilket medför att ledningssystemet vid till exempel regntillfällen blir hårdare belastat än vid separerade ledningssystem. Andelen separerade ledningssystem, där dagvattnet och spillvattnet avleds åtskilt från varandra, utgör idag ca 75 % av ledningssystemen inom kommunen.

Kontinuerlig sanering inom staden pågår där målsättningen är att minska mängden tillskottsvatten, minska antalet vattenläckor och att separera dagvatten från spillvatten. En saneringsplan antogs 2012 i den Tekniska Nämnden, vari planerade saneringsåtgärder inom Söderköpings tätort under perioden 2012-2022 redovisas. Vid nya bostadsområden anläggs separata ledningar för dagvatten och för spillvatten.

Enskilda avlopp

Inom Söderköpings kommun finns ca 4 000 åretruntbostäder som använder enskilda avloppsanläggningar. Under sommartid tillkommer ca 2 000 fritidsbostäder. Inventeringar under de senaste åren visar att mindre än 10 % av anläggningarna saknar längre gående rening än slamavskiljning. Krav på att förse avloppen med tillfredställande rening sker kontinuerligt

samt vid lovprövning av till- och ombyggnader. Vid prövning av nya anläggningar är föroreningsrisk och slamtömningsmöjlighet viktiga faktorer.

Många av de områden, som från början bebyggts med fritidshus, håller nu på att omvandlas till åretruntbostäder. Det krävs då i regel en högre vatten- och avloppsstandard. Kommunen måste följa denna utveckling noggrant och föreslå lämpliga åtgärder så att inte yt- och grundvatten förstörs.

Som en följd av övergödningen och dess effekter samt risk för grundvattenförorening är kommunens praxis att inte tillåta nyinstallation av konventionella vattentoaletter inom känsliga områden, bland annat i skärgården och i fritidsområden utan gemensamt VA. I dessa områden med hög skyddsnivå innebär att högre krav ställs på funktion, placering och utformning av enskilda avloppsanordningar. Fastighetsägare hänvisas till att lösa avloppsfrågan genom kretsloppsbaseade lösningar.

Dagvatten

Enligt kommunens VA-policy (antagen av kommunfullmäktige 2012-10-17) ska kommunen vid all bebyggelseplanering verka för en långsiktigt hållbar hantering av dagvatten, genom i första hand lokalt omhändertagande (LOD).

Enligt miljöbalkens bestämmelser skall avloppsvatten och dagvatten omhändertas och renas på lämpligt sätt för att förebygga att olägenheter uppkommer. Idag sker inte detta omhändertagande på ett tillfredsställande sätt överallt i kommunen.

Avfall, sophantering

Hela kommunen har fastighetsnära insamling av källsorterat material, undantaget permanentboende och fritidsboende på öar utan fast landförbindelse. System för insamling av källsorterat matavfall som behandlas biologiskt ska införas så att växtnäring och energi tas tillvara.

Hjälmsborgs återvinningscentral tar emot grovsopor, allt källsorterat material, farligt avfall såsom t.ex. glödlampor, lågenergilampor och lysrör, kvicksilvertermometrar, elektronikskrot, vitvaror och deponirest från hushåll.

Källsorteringsstationer finns i Hagsätter, Luddingsbo, Snöveltorp, Husbyvik (Udden), Djupdalen, Sjöhagen, Kullen (Yxeltorpsviken), Östra Bottna, Ekenäs, Kornudden och Ramsdal. För permanentboende och fritidsboende på öar utan fast landförbindelse, finns det källsorteringsstationer vid följande containerplatser: Sanden, Finnkroken, Tyrislöt, Kungshällsudden, Lergraven, Lagnö (fastlandssidan) och Vrångö.

På följande öar finns sopmajor med källsortering: Marö, Ormöarna, Risö, Äpskär, Grytsholm, Missjö Norra, Västerön, Mansö och Utfallsö.

Energihushållning

För att uppnå ett hållbart energisystem är energihushållning en förutsättning. Genom att aktivt arbeta med energieffektivisering i befintligt fastighetsbestånd, görs stora vinster i klimatarbetet. Betydande minskning av klimatpåverkan kopplat till energi kan göras genom att använda förnybar energi.

Det är därmed viktigt att aktivt arbeta för att fasa ut olja i kommunala lokaler och bostäder och genom olika aktiviteter bidra till en ökad byggnation av exempelvis passivhus eller nollenergihus. Därtill är det också viktigt att stimulera en ökad användning av exempelvis solenergi, i såväl kommunalt fastighetsbestånd som fastigheter i privat ägo. Energieffektiv och miljöriktig uppvärmning av fastigheter i privat ägo stimuleras genom den kommunala energi- och klimatrådgivningen.

Mål och åtgärder inom energi- och klimatområdet redovisas i särskilda dokument.

Fjärrvärme

E.On levererar idag fjärrvärme från Händelöverket i Norrköping till delar av Söderköpings centralort via en överföringsledning från Norrköping till Söderköping. Denna stod klar och togs i bruk hösten 2011. Fjärrvärmenätet kommer att förtätas och förstärkas i vissa delar av Söderköping.

En utbyggnad av fjärrvärmenätet i staden beror på hushållens och kommunens efterfrågan på fjärrvärme. De tre värmeanläggningar som tidigare levererade närvärme till hushåll i staden har avvecklats.

Elförsörjning

Söderköpings kommun är generellt positiv till etablering av vindkraftverk. Det tematiska tillägget till översiktsplanen som behandlar vindkraftverk gäller som vägledning i vindkraftsfrågor, med de tillägg som finns i Bilaga 2.

De skyddsavstånd som mellan bebyggelse, kraftledningar,

vindkraftverk och andra anläggningar ska beaktas i såväl planering och lovprövning. Även markarbeten är i vissa fall berörda av elsäkerhetsföreskrifterna.

Som del i arbetet med att minska utsläppen av växthusgaser har man i många delar av Sverige satt upp mål för utbyggnad av vindkraftverk. Utifrån de vindkraftverk som redan byggts eller planeras inom andra delar av Östergötland (västra delen), gör Länsstyrelsen den bedömningen att länet har goda förutsättningar att uppfylla det regionala planeringsmålet om 56 GWh till år 2015.

Telekommunikationer

Telekommunikationsnätet, som förbinder stationerna inom kommunen med det nationella telenätet, håller god kvalitet. Telekommunikationsnätet inom kommunen har varierande standard. Brister i telekommunikationsnätet inom kommunen kan i vissa fall utgöra ett hinder för utveckling.

En viktig utvecklingsfaktor för Söderköpings kommun är att även landsbygden får tillgång till fiberbaserat bredband eftersom denna teknik är en grundförutsättning för såväl fasta som mobila bredbandsnät i framtiden. Ambitionen är att uppfylla målet att 90 % av hushållen och företagen på landsbygden till 2020 har möjlighet att ansluta sig till bredbandsfiber. I oktober 2014 hade 31 % av hela befolkningen tillgång till fibernät. Motsvarande siffra för områden utanför tätorter och småorter var då 14 %.

I kommunens nya IT-infrastrukturprogram framgår att samma målsättning även finns för tätorter och småorter i kommunen.

Master

De master som i första hand förekommer är master för olika slags telekommunikationer. Generellt bör det ske en samlokalisering av olika operatörers utrustning så att antalet master minimeras. Masterna bör heller inte utgöra onaturliga blickfång. Där så är tekniskt möjligt ska antenner placeras på befintliga stolpar, hus och anläggningar av olika slag.

KAPITEL 6

MILJÖ, HÄLSA OCH SÄKERHET

I Söderköpings kommun liksom i de flesta andra kommuner, finns det verksamheter som hanterar farliga eller miljöstörande ämnen och material. Denna typ av verksamheter och transporter genom bebyggelsen är förenade med risker för omgivningen. Det handlar dels om risker för olyckor och katastrofsituationer samt om risker för människors hälsa och miljön på lång sikt genom exponering av farliga ämnen, strålning eller liknande. Att förebygga risker innebär att tänka efter före, att förebygga problem i en fungerande infrastruktur och därmed skapa förutsättningar för en hälsosam livsmiljö.

Detta kapitel ska ge en överblick över vilka miljö- och riskfaktorer som finns i kommunen och hur kommunen arbetar för att minska påverkan från dessa.

MILJÖ- OCH RISKFAKTORER

Söderköping är till stora delar en landsbygdskommun med få och begränsade tätbebyggda områden. Kuststräckan är mycket vidsträckt. Inom kommunen finns inga industrier med stora förorenande utsläpp. Detta innebär att luftkvaliteten är hög och kvalitén på vattnet i hav, sjöar och vattendrag är generellt god, med undantag för övergödningen som framförallt i Slätbaken är problematisk.

För att mäta och övervaka miljö- och riskfaktorer används miljökvalitetsnormer (MKN) och riktvärden. En miljökvalitetsnorm är lagstiftad och får inte överstigas med vissa undantag, medan ett riktvärde är en rekommenderad nivå som inte bör överskridas.

Miljökvalitetsnormer

Miljökvalitetsnormer (MKN) har införts i syfte att skydda människors hälsa samt naturmiljön och bedömningarna är baserade på vetenskapliga fakta om effekter på hälsa och miljö. Normerna ska fungera som stoppregler, med stegvis metodik kring åtgärder.

Luft

I förordningen om miljökvalitetsnormer för utomhusluft anges gränsvärden för luftföroreningar. I stadsmiljön domineras luftutsläppen av biltrafiken vilket bidrar till luftföroreningar av främst kvävedioxid och partiklar. Från och med 2010 kontrolleras dessa parametrar genom beräkningar med syfte att se trender i trafikmiljön. Utöver dessa beräkningar utförs mätningar av kvävedioxid varje år.

Andra betydande luftföroreningskällor i Söderköping är industri, äldre villapannor samt lantbrukets hantering av stall- och flytgödsel.

Miljökvalitetsnormerna för luft är satta med utgångspunkt från gemensamma direktiv för medlemstater inom EU. Redan under 2001 fastställdes en förordning om miljökvalitetsnormer för utomhusluft som omfattar kvävedioxid, kväveoxider, partiklar(PM10), svaveldioxid, bly, kolmonoxid och bensen.

Söderköpings kommun medverkar i Samverkansområde Luft Östergötland (SLÖ) som bildades 2008. SLÖ ingår som en del av Östergötlands luftvårdsförbund (ÖLUF) som är en sammanslutning av företag, kommuner, myndigheter och andra intressenter som påverkar luftmiljön eller har intressen i luftvårdsfrågor. Förbundet bedriver övervakning av luftföroreningar och hur de påverkar miljön.

Miljökvalitetsnormerna för partiklar (PM10) och kvävedioxid (NO₂) är så kallade gränsvärdesnormer eller skallnormer, satta som timmedelvärde (NO₂), dygnsmedelvärde respektive årsmedelvärde och får inte överskridas.

Förutom ett högsta normvärde finns även nedre och övre utvärderingströsklar. Mätvärdena finns kopplade till utvärderingströsklarna och även när dessa överskrids är man skyldig att utföra vissa kontrollåtgärder. För att klara MKN för partiklar (PM10) får både normvärde och utvärderingströsklarna för dygnsmedelvärdet överskridas 35 gånger under ett år.

Enligt beräkningarna gjorda i SIMAIR (vertyg för beräkning av luftkvalitet) är luftmiljön i Söderköpings kommun god. Miljökvalitetsnormerna för partiklar och kvävedioxid underskrids med god marginal. Även de årliga mätningarna av kvävedioxid visar goda resultat.

Vatten

Miljökvalitetsnormer för vatten anger vilken vattenkvalitet som ska uppnås vid en angiven tidpunkt för varje vattenförekomst. Avsikten är att inga vattenförekomster får försämrats, utan utvecklas till god ekologisk och kemisk status. I Söderköpings kommun finns det vattenmiljöer som idag inte uppnår god ekologisk och kemisk status. Det pågår ett arbete med åtgärder bland annat kopplat till enskilda avlopp. Kommunen kommer kontinuerligt att inventera avloppsanläggningar och ställa krav på de avlopp som finns nära de vattenförekomster som riskerar att inte kunna uppnå god ekologisk status eller kemisk status. Vidare beaktas MKN vid tillsyn enligt miljöbalken av bland annat lantbruksverksamheter genom tillsyn av gödsel- och kemikaliehantering.

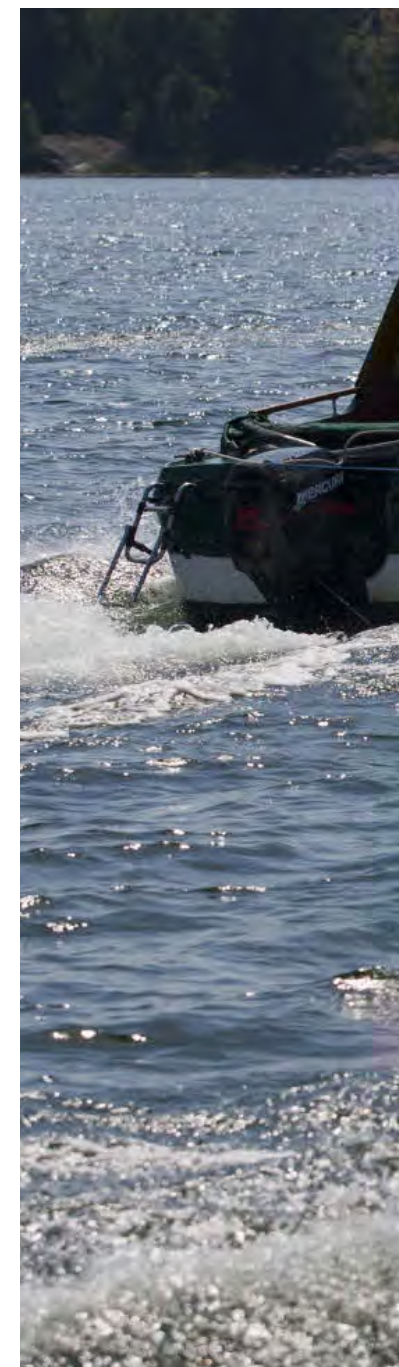
Vattenkvalitet och miljöproblem

Arbetet med att förbättra statusen i kommunens sjöar, vattendrag och havsområden pågår kontinuerligt genom vattenförvaltningen.

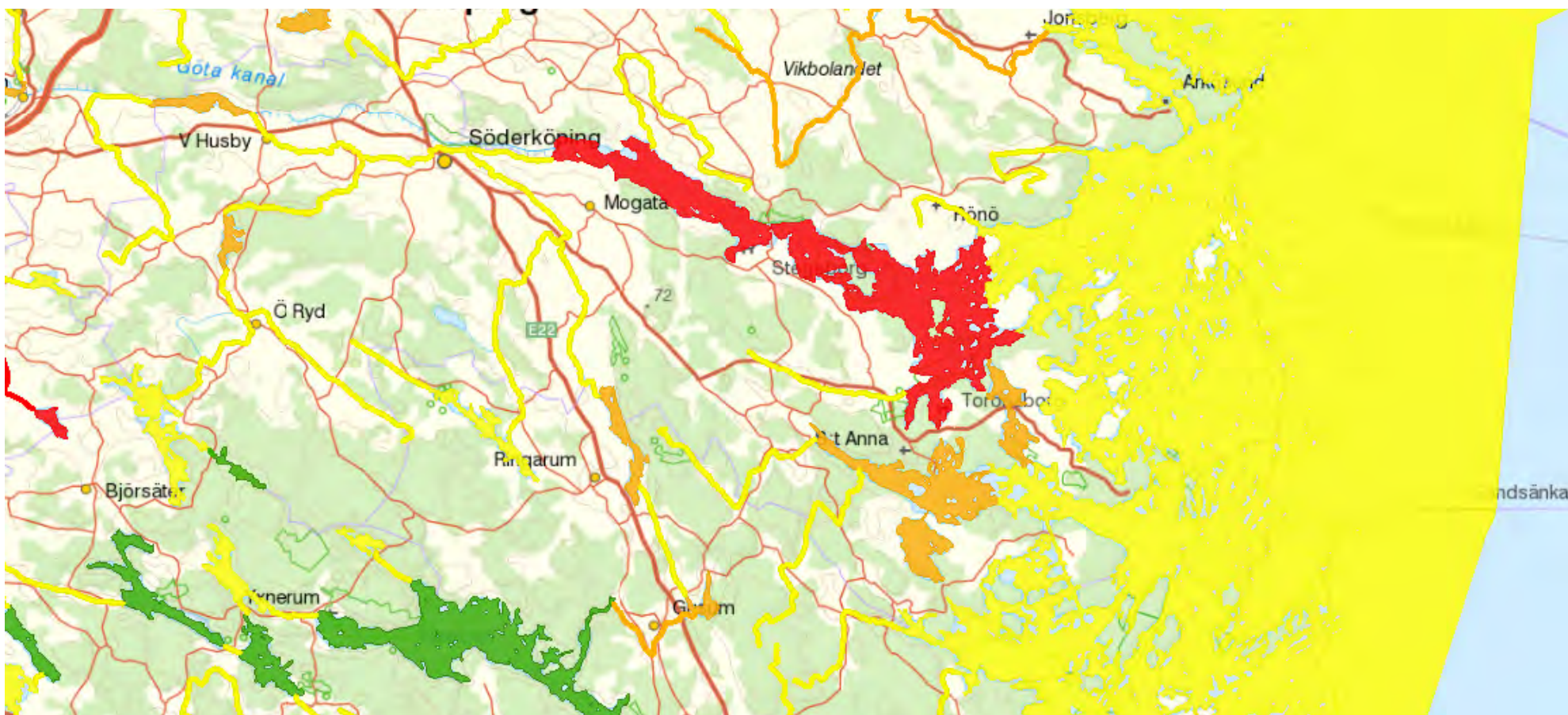
Skärgården

Skärgårdsområdet sträcker sig från Vikbolandets yttersta del med Aspöja i norr till Södra Finnö i söder. Det är Sveriges mest finskurna skärgård. Området består av sprickdalar och förkastningar i t.ex. Slätbaken och Orren. Förhöjningar i nord/sydlig riktning bildar tröskelbassänger, exempelvis Slätbaken, Gropviken, Orren och Trännöfjärden.

I skärgården minskas omsättningen av vatten av havsvikarna. Djupsäckarna som skär in ger däremot en

Karta från VISS-databasen.
Kartan visar den ekologiska statusen för vatten i Söderköpings kommun. Kommungränsen är den tunna lila linjen.

positiv effekt genom att de ger ett avsevärt vattenutbyte. Skärgårdsområdet påverkas negativt av näringsämnen från Söderköpingsåarna och Motala Ström. Övergödningseffekter i form av försämrat siktdjup och syrebrist i bottensedimenten är vanliga

Slätbaken

Slätbaken är en cirka 2 mil lång tröskelfjärd med trösklar på ca 5 meter vid mynningen. Trösklarna förhindrar effektivt djupvattenutbytet med havet särskilt under vår och höst. Detta tillsammans med en tillförsel av näringsämnen resulterar i en kraftig förhöjning av fosfor- och kvävehalterna. Tydliga övergödningseffekter är ett mycket dåligt siktdjup sommartid (ca 2 meter) och syrebrist i bottnarnas ytsediment.

Sjöar

De flesta sjöarna inom slättbygden är näringsrika. Särskilt bör nämnas Asplången som är extremt näringsrik, Hällerstadsjön och Venasjön är måttligt näringsrika. Sjöarna har en viktig funktion som biologiska filter vilket minskar näringstransporten till Slätbaken.

Klimat

Klimatförändringarna beräknas för Sveriges del innebära rikligare nederbörd och högre temperaturer. Följdverkningar som märks redan idag är algbloomning och ökad risk för smittspridning av bland annat fästingburna sjukdomar. Yt- och grundvatten påverkas, vilket förändrar förutsättningarna för areella näringar med nya problem kring uttorkning och ökad erosion. Intensivt regnande ökar risken för översvämningar och ras vid vattendrag. Låglänt och strandnära bebyggelse är speciellt utsatt för översvämningar om klimatet ändras.

Klimatfrågan har två fokus. Dels att minska utsläpp av växthusgaser och därmed minska klimatuppvärmningen; dels att anpassa samhället till klimatförändringar.

I Söderköpings kommun finns strategier för hur kommunen ska arbeta med framförallt utsläpp av växthusgaser.

Klimatanpassning

Enligt Plan- och bygglagen 2 kap 3 § ska planläggning ta hänsyn till miljö- och klimataspekter. Detta gäller särskilt vid beslut om ny mark- och vattenanvändning. Det handlar dels om att i planer lokalisera och utforma verksamheter och bebyggelse på ett ur klimatsynpunkt

tillfredsällande sätt och dels att ta ställning till behovet av skyddsåtgärder och att avsätta tillräckliga skyddsavstånd utifrån förväntade framtida klimatförhållanden. Teknisk infrastruktur och grönstruktur ska hanteras på ett strategiskt sätt för att möta ett klimat i förändring.

Att anpassa samhället till ett förändrat klimat ska ses som ett komplement till det arbete som bedrivs för att reducera utsläppen av växthusgaser. Syftet med sådana anpassningar är att undvika negativa konsekvenser och kostnader. Genom långsiktig planering ges beredskap för åtgärder som krävs för att anpassa samhället. Den fysiska planeringen är ett viktigt verktyg för att anpassa samhället till ett förändrat klimat.

Tillsammans har sju myndigheter (Naturvårdsverket, SGI, MSB, SMHI, Energimyndigheten, Lantmäteriet och Boverket) startat en webbportal för att samla den kunskap som finns idag om sårbarhet och anpassning till hjälp för alla de aktörer som arbetar med att anpassa samhället till ett förändrat klimat (www.klimatanpassning.se).

Färdplan 2050

Sverige har påbörjat arbetet med att ta fram en färdplan för klimatet, som utgår från visionen att landet ska ha noll nettoutsläpp av växthusgaser år 2050. Länsstyrelsen Östergötland har lämnat underlag till färdplanen efter uppdrag från regeringen. Omfattande dialoger med bland annat kommuner och företag visar vilka åtgärder länets näringsliv och offentliga organisationer ser behov av för att nå visionen. Resultaten finns samlade i rapporten ”Dags för kraftsamling”. Rapporten visar viktiga åtgärder och hinder för att minska utsläppen från transporter,

energiproduktion, fastigheter, jordbruk och industri i Östergötland. Den är inskickad till Naturvårdsverket och kommer även att vara ett viktigt underlag i Länsstyrelsens fortsatta arbete med klimat- och energifrågor.

Översvämningar

Översiktlig översvämningsskarta används för räddningstjänstens insatsplanering samt som översiktligt underlag för kommunens riskhantering och samhällsplanering. Mer detaljerade beräkningar med noggrannare höjddata och beräkningar kan behövas vid planläggning och bygglov.

Flödesrisk mäts i återkomsttid – det vill säga sannolik tid mellan två lika stora översvämningar. Lika stora flöden kan dock inträffa två år i rad. 100-årsflöde, visar med vilken sannolikhet en viss mängd vatten passerar en viss plats i ett vattendrag under en 100-årsperiod. Höga flöden är beräknat på det högsta flödet med den största mängden vatten som kan förekomma i ett visst område under 10 000 år.

Ras, skred och erosion

Snabba massrörelser i jordtäcknet eller i berg kommer ofta utan förvarning och kan orsaka stora skador på mark och byggnader inom drabbat område, men också där massor hamnar. Skred eller ras är i många fall en följd av en naturlig erosionsprocess, men kan också utlösas av mänskliga ingrepp i naturen.

På uppdrag av Statens Räddningsverk har ”Översiktlig skredriskkartering” (1993-06-18) upprättats för kommunen. Syftet med utredningen är dels att ange

var stabilitetsförhållandena särskilt måste beaktas vid planläggning och prövning av bygglov och dels vara vägledande för bedömning av behovet av stabilitetsutredningar och förebyggande åtgärder mot skred i bebyggda områden. Endast områden som vid utredningstillfället var bebyggda med bostäder, skolor och industribyggnader ingår i kartläggningen.

Det är främst i ler- och siltområden som förutsättningar för skred finns. Lera med varierande mäktighet finns i betydande omfattning främst inom norra delen av kommunen. De största mäktigheterna förekommer ofta i stora dalgångar och sänkor, t.ex. i dalgången mellan Slätbaken och Asplången och i ett stråk från Söderköpings stad till Börrum. De största lermäktigheterna finns i Västra Husby (14 m), Söderköpings stad (20 m) och Börrum (13 m).

De studerade områdena har indelats i olika stabilitetsklasser. För varje klass gäller särskilda krav på stabilitetsutredning vid planering, byggande och andra belastningsförändringar. Exempel på åtgärder som kan påverka stabiliteten är nybebyggelse, uppfyllning, schaktning, muddring, erosion, sprängning, pålning, spontning, trafik, avverkning, dränering, vattenståndsförändringar, infiltration och kemisk påverkan från t.ex. soptippar, gödselstackar och läckande avloppsledning.

Radon

Radon är en radioaktiv gas som vid långvarig exponering kan orsaka lungcancer. Radon i inomhusmiljöer kan komma från byggnadsmaterial (till exempel blå lättbetong), från utfyllnadsmassor, från berggrunden eller

från radonhaltigt vatten.

Söderköpings kommun har genom en satsning under hela 1990-talet erbjudit samtliga fastighetsägare radonmätning av sin bostad. Denna satsning har inneburit att mer än 1000 fastighetsägare i Söderköping har mätt radongashalten i sina bostäder. De flesta av dessa är uppmätta inom de radonriskområden som finns inom kommunen. Detta innebär att de allra flesta bostäder med förhöjda radonvärden är uppmätta och åtgärdade.

Riktvärdet för radon är numera 200 Bq/m³ både vid nybyggnad och för befintliga bostäder, skolor, förskolor osv.

Radon i dricksvattnet

Ingen av de kommunala vattentäkterna har problem med för höga radonhalter. Väster om Västra Husby har höga radonvärden uppmätts i ett antal enskilda vattentäkter. Detta beror sannolikt på berggrundens innehåll av uranhaltiga pegmatiter.

Riskområden för markradon

Större delen av kommunen klassas som normalriskområde och endast tre områden har kunnat klassas som högriskområde. Det är isälvsavlagringar i Mogata, Gata och Gårdeby. Riskkartan fungerar som ett grovt underlag vid detaljplanering och nybyggnad. För mer exakta värden måste mätningar göras. Översiktlig inventering av högriskområden har gjorts. Radonfrågan bevakas vid detaljplaneläggning, vid bygglov och vid bygganmälan.

Elektromagnetisk strålning

Elektromagnetiska fält kan uppstå kring t.ex. kraftledningar och master. De gränsvärden som tillämpas i Sverige är rekommendationer utarbetade av ICNIRP (International Commission on Non-Ionizing Radiation Protection)

Farhågor har framförts om eventuella samband mellan elektromagnetiska fält och negativa hälsoeffekter framförallt vid elanvändning och mobiltelefoni. Av den kunskap som finns idag går det inte att avgöra om hälsorisker föreligger. Vid all fysisk planering bör därför försiktighetsprincipen tillämpas.

Vid planering av bostäder, skolor, förskolor osv. skall hänsyn alltid tas till närliggande kraftledningar, transformatorstationer, mobilmaster mm. När det gäller nya elanläggningar bör man redan vid planeringen sträva efter att utforma och placera dessa så att exponeringen begränsas. Vid planering och bygglovsgivning tillämpas de skyddsavstånd som Elsäkerhetsverket har tagit fram och, i de fall det behövs, sker samråd med ledningsrättsägaren.

Buller

Buller brukar definieras som allt icke önskvärt ljud. Höga bullernivåer kan orsaka olika sorts hälsopåverkan som t.ex. aktivitetsstörningar (sömn, tal, prestationer), psykosomatiska effekter (huvudvärk, illamående, trötthet, nervositet) och har även kunnat kopplas till hjärt- och kärlsjukdomar. Förutom de fysiska och psykiska reaktioner som höga bullernivåer kan ge upphov till, ger ett ständigt oönskat brus en försämrad livskvalité.

Från och med den 2 januari 2015 gäller nya riktvärden för buller. Vid prövning av bygglov och planläggning bör dessa värden följas.

Vägtrafiken är den dominerande orsaken till oacceptabla bullernivåer. Andra bullerkällor är industriell verksamhet, och fritidsaktiviteter som skytte, motorsport m.m. Störningar i bostadshus kan uppstå på grund av dålig ljudisolering mellan lägenheter och bullrande installationer som fläktar, hissar och värmepumpar. Andra bullerkällor som kan påverka boendet är skjutbanor, kompressorer, fläktaggregat, värmepumpar m.m. samt ett antal elektriska apparater som musikanläggningar, motorsågar och andra arbetsredskap.

Trafiken på E22

Söderköping har tung genomfartstrafik nattetid. E22:ans sträckning genom Söderköpings stad är en flaskhals i trafiksystemet och förbättringar har utretts och diskuterats under lång tid. Problemen med stora trafikmängder är främst knutna till sommarhalvåret då en kombination av turisttrafik och båttrafik på Göta kanal (broöppningar) medför köer.

Genomförda bullerberäkningar visar att ett flertal av fastigheterna närmast E22:an har genomsnittliga bullernivåer utomhus på över 60 dB(A) vilket är otillfredsställande. Målet är ett utomhusvärde som är högst 55 dB(A).

Farligt gods

Genom Söderköpings tätort transporteras mellan 30000 till 50000 ton farligt gods per år. Till huvuddelen utgör dessa transporter klass 3-varor enligt ADR-klassificeringen vilket avser flytande petroleumprodukter. Det förekommer även transporter av ämnen med explosiva, oxiderande, giftiga och frätande egenskaper.

Väg E22 är anvisad som transportled för farligt gods. För att minimera risken för människor att drabbas vid olyckor med transporter med farligt gods eller inom verksamheter som använder farliga ämnen är det av yttersta vikt att flytta väg E22 utanför stadskärnan. Det pågår planering inför en ny sträckning av E22 förbi Söderköping. Flytten av E22 kommer att minska riskbilden väsentligt i stadsområdet.

Följande verksamheter omfattas av Lagen om skydd mot olyckor (LSO):

- större kemiska anläggningar
- verksamheter tillståndspliktiga enligt miljöbalken
- verksamheter som har tillstånd att hantera brandfarliga varor som till exempel bensinstationer

Förorenade områden

Förorenad mark är ett markområde som är så förorenat att det kan medföra skada eller olägenhet för människors hälsa eller miljön.

Inom kommunen finns ett antal deponier, såväl pågående som avslutade. Dessa deponier kan innehålla schaktmassor, industri- och byggavfall, hushållsavfall, avloppsslam, skrot med mera. Lakvatten från de mest förorenade (Hjälmsborg och Petersburg) har undersökts utan alarmerande resultat.

Andra områden som kräver särskild uppmärksamhet är platser där verksamhet som bensinstationer, skjutbanor, träimpregnering, ytbehandling och så vidare pågår eller har funnits. Vid planläggning och tillståndsprövning inom eller i anslutning till sådana områden krävs

undersökning och särskilda hänsynstaganden på grund av risk för instabilitet och/eller risk för föroreningar av olika slag. Samtliga äldre bensinstationer har inventerats och markundersökts av branschen (SPIMFAB) under en 10-årsperiod. Beroende av provtagningsresultaten har därefter saneringar genomförts.

Schaktmassor

Det byggs mycket inom Söderköpings kommun, vilket skapar överskott av schaktmassor som betraktas som avfall enligt miljöbalken. Föroreningsrisk vid uppläggning kan ofta inte uteslutas och ska därför anmälas till Samhällsbyggnadsnämnden. Av anmälan ska schaktmassornas ursprung framgå, liksom historisk information som kan bekräfta eller dementera misstanke om förorening. Föreligger stark misstanke om eventuell förorening kan krav komma att ställas på provtagning av schaktmassorna. Anmälan bör inkomma i god tid, senast sex veckor innan åtgärden eller verksamheten ska påbörjas. Schaktmassor bör hanteras så att miljöpåverkan och kostnaderna för transporter minskar. Kommunen bör söka efter platser för uppläggning av rena massor från exploatering och ha beredskap inför ombyggnationen av E22an.

FÖRUTSÄTTNINGAR FÖR RÄDDNINGSSINSATSER

Räddningsstyrkor finns idag stationerade i Söderköpings stad, Östra Ryd och Bottna, och utgörs av räddningspersonal i beredskap (deltidsbrandmän) och endast styrkan i Söderköpings stad har tillräcklig kompetens och numerär för att genomföra rök- och kemdykning.

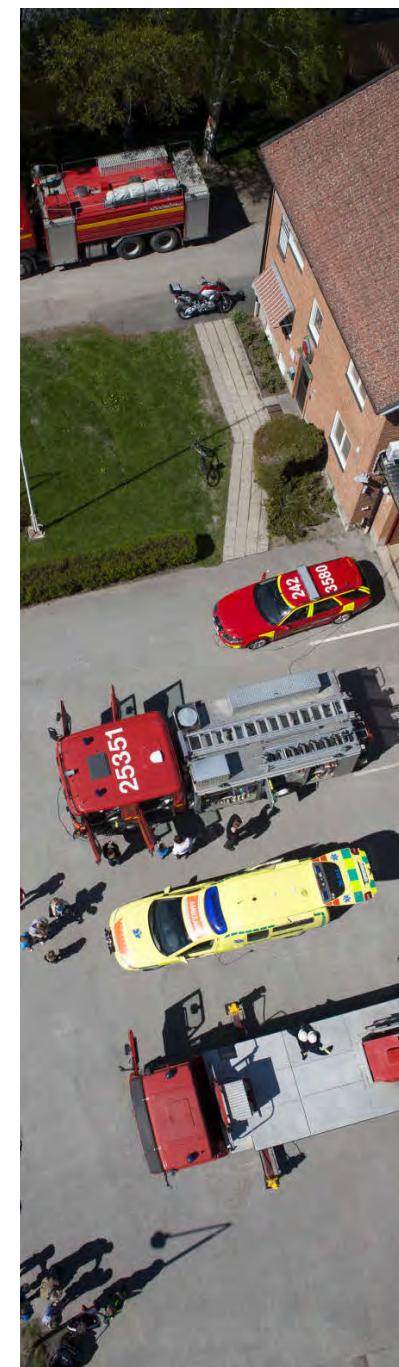
Räddningstjänstens skadeavhjälpande organisation är i dagsläget dimensionerad för att hantera de vanligast förekommande olyckorna i kommunen (motsvarande brand i en bostad eller en trafikolycka med två personbilar och ett mindre antal skadade). Vid större olyckor sker samverkan med övriga räddningstjänster inom länet inom ramen för kommunsamarbetet Räddningstjänsten Östra Götaland. Avtal finns även om så kallad ”gränslös räddningstjänst” vilket innebär att närmaste räddningsstyrka larmas oavsett kommuntillhörighet. I dagsläget innebär detta att räddningsstyrka från station Centrum i Norrköping genomför första insats i Snöveltorp – Luddingsboområdet (längs Gamla Övägen mellan kommungränsen till Göta kanal) samt att styrka från station i Valdemarsvik genomför första räddningsinsats på Södra Finnö.

Samverkan vid och skydd mot olyckor

Kommunen ingår sedan januari 2015 i Räddningstjänsten Östra Götaland (RTÖG). Medlemskapet i Räddningstjänsten Östra Götaland innebär att stöd kommer från den egna organisationen i första hand för att hantera större olyckor. Skulle det dock vara så att det är en väldigt stor olycka finns samverkansavtal med övriga räddningstjänster i länet.

Kommunens arbete med att förebygga och begränsa skadorna till följd av olyckor sker i samtliga förvaltningar. Säkerhetssamordnare finns i kommunchefens stab.

Vid vardagshändelser och allvarliga störningar agerar kommunen enligt Lagen om skydd mot olyckor, Säkerhetsskyddslagen och egna handlingsprogram.

Som grund för dessa handlingsprogram ligger kommunens riskinventering från 2007 samt en risk- och sårbarhetsanalys för hela kommunens geografiska område från 2012. En ny riskinventering och Risk- och sårbarhetsanalys görs under 2015.

Riskhänsyn i samhällsplaneringen

Riskhänsyn i samhällsplaneringen kan exempelvis handla om utformning av trafikmiljöer för att minska sannolikheten att allvarliga olyckor inträffar, att verksamheter som genererar stora risker inte lokaliseras nära verksamheter med stort skyddsvärde som bostäder, samlingslokaler, transformatorstationer, vattentäkter och liknande. Riskhänsyn innebär också att hänsyn tas till den kommunala räddningstjänstens möjligheter att genomföra insatser för att hindra eller begränsa skador på människor, egendom eller miljö. Sådana åtgärder kan exempelvis vara att tillse att brandspridning försvåras mellan byggnader, att framkomligheten för räddningstjänsten är god eller att vatten för brandsläckning finns tillgängligt. Särskild hänsyn bör visas vid lokalisering av ny samhällsviktig verksamhet eller vid etablering av nya verksamheter i anslutning till samhällsviktig verksamhet.

Samhällsbyggnadsförvaltningen ansvarar

för översiktsplanering, detaljplanering och bygglovsärenden för byggnader som omfattas av krav på skriftlig redogörelse av brandskyddet enligt LSO 2:3. Räddningstjänsten ansvarar för risk- och sårbarhetsanalyser, handlägger tillstånd avseende hantering av brandfarliga och explosiva varor samt genomför utredningar efter att olyckor inträffat. Samhällsbyggnadsförvaltningen och räddningstjänsten är remissinstanser åt varandra vid ärenden som rör dessa frågor.

En omfattande brand i tätortens kulturhistoriska kvarter skulle få långtgående konsekvenser, inte minst då dessa kvarter utgör en del av Söderköpings signum. En strategi med åtföljande handlingsplan för brandskyddet bör prioriteras.

Risk- och sårbarhetsanalyser

Riskinventering utförs fortlöpande, liksom uppföljning av objekten. Söderköpings kommun har en normal risknivå vad gäller miljö- och säkerhetsfrågor. Några högriskanläggningar finns inte, men E22:an utgör den största faran inom kommunen med tillhörande risker för avåkning och haverier.

Två dokument som beskriver riskerna och sårbarheten inom kommunens geografiska område finns upprättade. Statistik över inträffade händelser, verksamheter där en olycka bedöms kunna få konsekvenser utanför själva anläggningen samt transporter av farligt gods på det större vägnätet finns redovisade i en riskinventering från 2007. I en risk- och sårbarhetsanalys från 2012 redovisas en riskbedömning av olika risker i kommunen samt en

Tabell över räddningstjänstens bemanning och anspänningstid i de tre orterna i kommunen där de har sina lokaler. Anspänningstid är den tid det tar från att brandmännen får larmet tills de sitter i fordonet. Räddningstjänsten arbetar även med FiP (första insatsperson), vilket innebär att en brandman som har ett mindre fordon anpassat för en första insats kan åka direkt till skadeplats medan övrig personal beger sig till stationen för att hämta släckbil/basbil.

Ort	Bemanning	Anspänningstid
Söderköping	1 styrkeledare + 5 brandmän	6 minuter
Östra Ryd	2 brandmän	6 minuter
Bottna	2 brandmän	6 minuter

bedömning av kommunens förmåga att hantera kriser.
En ny riskinventering och Risk- och sårbarhetsanalys görs under 2015.

Den riskinventering som gjorts har visat på behovet av att särskild hänsyn ägnas åt riskproblematiken vid planering av områden i anslutning till väg E22 med hänvisning till den stora mängd farligt gods som transporteras på vägen. Inga anläggningar med farlig verksamhet som omfattas av bestämmelserna i 2 kap. 4 § lagen om skydd mot olyckor finns i kommunen.

Oljeutsläpp i den känsliga skärgårdsmiljön kan, beroende på utsläppets storlek, få allvarliga miljömässiga och stora socioekonomiska konsekvenser. Genom en god fysisk planering där hänsyn tas till eventuella fartygsolyckor och deras konsekvenser kan sannolikheten för fartygsolyckor minska samtidigt som samhällets förmåga att hantera denna typ av olyckor förbättras.

STYRGRUPP

Kommunstyrelsens arbetsutskott (tom 20141231)

Kommunstyrelsens referensgrupp för översiktsplanering
(from 20150101)

ARBETSGRUPP

Malin Amér, turismstrateg

Ingrid Anjou, administrativ chef Barn och utbildning

Mikael Appelberg, trafiksamordnare

Göran Grimsell, stadsarkitekt

Ewa Grönwall, näringslivschef

Tommy Hult, bitr socialchef

Anna-Lena Johansson, planerare/utredare

Christina Nilsson, informations- och kulturchef

Johan Nordström, biträdande räddningschef

Caroline Ring, ekonomichef Ramunderstaden

Per Sandler, samhällsbyggnadschef

Robert Sandsveden, miljö- och hälsoskyddschef

Klara Sundin, trainee VA

Johanna Grander, landskapsarkitekt

REVIDERING AV SAMRÅDSHANDLING

Anna Sara Bergkvist, fysisk planerare

Karolina Hedlund, miljöchef

Anna-Lena Johansson, planerare/utredare

Sandra Ljungdahl, energi och klimatstrateg

KARTOR

Per-Olof Andersson, MBK-samordnare

FOTON

Linda Beasley, Studio PIQTURA

Klas Ehrling

Göran Grimsell

Sandra Ljungdahl

Thomas Pettersson

Söderköpings kommun

ILLUSTRATIONER, DIAGRAM M.M.

Söderköpings kommun

Schematisk karta s. 35: Birgitta Hjelm, grafiker Linköpings kommun, Gemensam översiktsplan för Linköping kommun och Norrköpings kommun (2010).

Diagram s. 39 SCB:s kommunfakta

Karta s. 45. Anna Sara Bergkvist. Svarta linjer kommer från kommunens naturvårdsprogram. Blå linjer är tolkning av karta på Länsstyrelsens hemsida: <http://www.lansstyrelsen.se/OSTERGOTLAND/SV/DJUR-OCH-NATUR/FRILUFTSLIV/OSTERGOTLANDS-NATUR/Pages/index.aspx>

Karta från VISS-databasen (2015)

Övriga illustrationer: Anna Sara Bergkvist

BILAGA 1

FÖRTECKNING ÖVER UNDERLAGSMATERIAL

Översiktsplaner

ÖP90 (1991)

ÖP05 (2006)

Fördjupningar och tillägg av ÖP

Fördjupad översiktsplan för Aspöja, Sankt Anna (1994)

Fördjupad översiktsplan för Stegeborg (1992)

Fördjupad översiktsplan för väg E22 (2008)

Tematiskt tillägg Vindkraft (2009)

Andra kommunala dokument

Avfallsplan

Folkhälsopolitisk policy

Handlingsprogram till skydd mot olyckor

Handelsutredning (2015)

Idrottspolitiskt program

Klimat och energistrategi 2012-2014 (2012)

Kostpolitiskt program

SCB:s Kommunfakta 2013

Lokala hälsoskyddsföreskrifter

Miljöprogram 2015-2018 (2014)

Mål och Budget 2015-2017

Naturvårdsprogram (2008)

Näringslivsstrategi

Styrmodell för Söderköpings kommun

Trafikplan

Länsstyrelsen

Natur och Kultur. miljöer i Östergötland (1983)

Östgötakartan, GIS-data hämtad 2015-02-26

Mål i sikte (2004)

Acta S:t Anna – Samverkansplan för BSPA-området
S:t Anna-Missjö (2011)

Andra myndigheter

Magnetfält och hälsorisker. Arbetsmiljöverket,
Boverket, Elsäkerhetsverket, Socialstyrelsen,
Strålsäkerhetsmyndigheten(2009)

VISS – databasen (hämtad 2015-04-02)

Övrigt

Regionalt utvecklingsprogram, Östsam (2012)

Gemensam översiktsplan för Linköping och
Norrköping (2010)

BILAGA 2

AKTUALISERING AV TILLÄGG TILL ÖVERSIKTSPLAN FÖR SÖDERKÖPINGS KOMMUN – LOKALISERING AV VINDKRAFTVERK

Vindkraftstillägget antogs av kommunfullmäktige 2009. Planen visar var i kommunen det är lämpligt att etablera vindkraftverk. Tillägg till översiktsplan för Söderköpings kommun – Lokalisering av vindkraftverk anses fortfarande i huvudsak vara aktuell, men utöver tillägget för vindkraft bör även följande gälla:

- Verken bör ut resurssynpunkt etableras i ”byar” eller grupper för att tillvarata energin från luften på bästa sätt.
- Verken bör vara av samma storlek och utförande (torn och rotorblad) och med rotorer som går i samma takt.
- Vindkraftverk bör inte etableras inom Miljöbalk 4 område, Östergötlands skärgård. Om etablering ska ske inom detta område måste påvisas att riksintresset inte påtagligt skadas.
- Avstånd till bostad eller plats som är viktig för det rörliga friluftslivet ska vara minst 500 meter beroende på vindkraftverkets höjd och belägenhet.
- Där verken placeras inom områden där landskapsbilden kan påverkas bör en landskapsanalys utföras för att visa påverkan.
- Allmänt bör verken inte sträcka sig över olika landskapsrum, dvs. de bör ligga inom samma höjdrygg eller dalgång.
- För att inte utgöra onödiga blickfång ska istället för kontrastfärgen vit väljas en grå nyans.
- Rotorbladen bör vara antireflexbehandlade för att inte skapa onödiga reflexer.
- Reklam får inte förekomma på vindkraftverk

Vindkraftverk får inte uppföras inom områden av riksintresse för totalförsvaret.

Samråd med Forsvarsmakten hålls vid all prövning av objekt högre än 45 meter utanför sammanhållenbebyggelse.

Vindkraftverk får inte innebära en negativ påverkan på natura 2000 områden.

BILAGA 3

ÄNDRAD INRIKTNING FÖR MARIEHOV - FÖRDJUPAD ÖVERSIKTSPLAN FÖR MARIEHOV

FÖP Mariehov antogs av kommunfullmäktige 2011. I planen föreslås ca 520 nya bostäder tillkomma i området, och markreserv för ytterliga cirka 500 bostäder pekats ut.

Kommunfullmäktige beslutade 2015-03-11 att den fördjupade översiktsplanen för Mariehov inte längre är aktuell.

Beslutet grundas på följande resonemang:

- När FÖP Mariehov antogs för 4 år sedan var det fortfarande osäkert när väg E22 skulle få en ny sträckning. Trafikverkets beslut att påbörja vägplanen innebär att vägen troligtvis har fått en ny sträckning i början av 2020-talet. Detta innebär i sin tur att markytor i nuvarande E22:ans korridor kommer bli lämpliga för bostäder. Behovet av en så stor markreserv som Mariehov är minskar därmed.
- Ur miljösynpunkt är det bättre att ”bygga staden inifrån” d.v.s. bygga ytor i staden som idag inte används på ett effektivt sätt. Genom att förtäta i redan bebyggda områden så kan mer natur sparas där det idag är ganska glest bebyggt. Detta ligger i linje med de tankar som framförs i denna översiktsplan.
- Utbyggnad i exempelvis Dockanområdet, längs gamla riksvägen och i anslutning till Mariehovs herrgård kan vara lämpligt men då i en mindre skala, dvs. färre antal bostäder och mindre storlek på byggnader.

Konsekvenserna av planens upphävande är följande:

- Bostadsutvecklingen i området kommer inte att bli lika omfattande som föreslaget i FÖP Mariehov.
- Möjligheterna för kommunen att förvärva nya områden för framtida bostadsförsörjning kan komma att behöva utredas på lång sikt
- Den kommunövergripande översiktsplanen kommer att behandla utvecklingen i Mariehov i stora drag och ger stöd för bebyggelseutveckling i de delar där kommunen anser att ny bebyggelse är lämpligt.

BILAGA 4

RIKSINTRESSEN

I denna bilaga redovisas sammanfattningar av värdebeskrivningar för samtliga riksintressen i Söderköpings kommun. Riktlinjer (Rn) som beskrivs nedan kommer från Söderköpings kommunöversikt 1977 och är inskrivna i värdebeskrivningen av riksintressena.

I Söderköpings kommun finns inga riksintressen för rennärning, yrkesfiske, värdefulla ämnen, industriell produktion, vattenförsörjning, energiproduktion eller avfallshantering.

RIKSINTRESSEN ENLIGT 4 KAP. MILJÖBALKEN

För skärgården i Söderköping gäller två paragrafer från 4 kap. Miljöbalken. 4 kap. 2§ MB innebär att turism och rörligt friluftsliv ska vara högt prioriterat i Östergötlands skärgård. 4 kap. 3§ MB kallas för riksintresse för obruten kust. Obruten betyder här att det inte finns några stora industrianläggningar och att området upplevs som orört och naturligt. Detta är en av anledningarna till att naturturism är så stort i Östergötland och detta är ett värde som det är viktigt att bevara. Lagen hindrar stora industrietableringar och vindkraftsparker, men kommunen bör också arbeta för att värda kulturmiljöer och bevara sammanhängande stora naturområden orörda. Översiktsplanen är tydlig i sin intention; större nyexploatering av bebyggelse ska i första hand ske vid utpekade noder i skärgården och särskilda krav ska ställas på byggelsens utseende, utformning och lokalisering vid lovprövning och detaljplanering.

RIKSINTRESSET FÖR TOTALFÖRSVARETS MILITÄRA DEL

Riksintresset för totalförsvarets militära del (3 kap 9§ andra stycket miljöbalken) kan i vissa fall redovisas öppet i översiktsplanen, i andra fall inte. Dels finns områden i form av övnings- och skjutfält och flygflottiljer som redovisas öppet, dels områden som

av sekretesskäl inte kan redovisas öppet. De senare har oftast koppling till spanings-, kommunikations- och underrättelseystem. Huvuddelen av Sveriges kommuner är i olika omfattning berörda av riksintressena.

Söderköpings kommun påverkas av riksintresset Malmens flottflygplats samt av ett övrigt riksintresseområde, där den specifika funktionen och lokaliseringen inte kan redovisas med hänsyn till sekretess. Höga objekt kan inte uppföras inom det område som utgör stoppområde för höga objekt, tillhörande Malmens flottflygplats, utan att påtaglig skada på riksintresset uppstår. Inom det område som utgör övrigt riksintresseområde, måste särskilt samråd ske med Försvarsmakten i alla plan- och lovärenden.

Hela landets yta är samrådsområde för objekt högre än 20 m utanför sammanhållen bebyggelse och högre än 45 m inom sammanhållen bebyggelse, med hänsyn till riksintressen som inte kan redovisas öppet. Det innebär att alla ärenden avseende höga objekt måste skickas på remiss till Försvarsmakten.

RIKSINTRESSEN NATURVÅRD (TABELL 1)

Söderköpings kommun antog 2009 ett naturvårdsprogram som består av beskrivning av kommunens naturområden och ett åtgärdsprogram. Detta program beaktas vid planläggning och lovgivning.

NATURA 2000 (TABELL 2)

För Natura 2000-områden gäller särskilt förordnande enligt 12 kap 4§ PBL. I tabell 2 redovisas sammanfattning av områdesbeskrivningarna. Hela beskrivningarna finns på Länsstyrelsen Östergötlands hemsida och Naturvårdsverkets hemsida.

RIKSINTRESSE FÖR KULTURMILJÖVÅRD (TABELL 3)

Kulturlämningar i landskapet är värda att uppmärksammas. Dessa bör dokumenteras, beskrivas och avbildas. Vissa bör om möjligt restaureras och skyttas på plats. Arbetet med ett kulturmiljöprogram för kommunen påbörjades under 2013. Länsstyrelsen i Östergötland påbörjade under 2013 en översyn av de angivna riksintressena i Söderköpings kommun. Vissa ändringar kan därför ske före antagande av planen.

RIKSINTRESSE FÖR FRILUFTSLIV

Naturvårdsverket har angett Östergötlands skärgård och Göta kanal som riksintressen för friluftsliv. Turism och friluftslivet, i skärgården och längs kanalen, är viktig för Söderköpings kommun. Både som näring och för att erbjuda en god livsmiljö åt befolkningen. Det är därför viktigt att kust- och skärgårdsmiljön tillåts utvecklas i tre former:

- Besöksmål i form av noder med aktiviteter och upplevelser. Ny bebyggelse tillåts i anslutning till befintlig bebyggelse.
- Orörda naturområden för rörligt friluftsliv skyddade av utökat strandskydd. Restriktiv lovgivning.

- Områden som inte har hög attraktionskraft för turismen eller höga natur- och kulturvärden. Ny bebyggelse tillåts i anslutning till befintlig bebyggelse.

ÖVRIGA RIKSINTRESSEN

Söderköpings kommun har två riksintressen för kommunikationer; E22 och färleden genom mellan- och ytterskärgården.

Genom östra delen av kommunen går en stamledning för eldistribution. Detta är inget formellt riksintresse men det är av nationellt intresse som ska beaktas i planeringen. En försiktighetszon kring högspänningsledning innebär att ny bebyggelse där människor stadigvarande vistas inte bör placeras närmare ledningar än 75 m (220 kV) eller 100 m (400 kV).

Energimyndigheten har nyligen sett över sina områden av riksintresse för vindbruk och tagit bort de två områden i södra delen av kommunen som var riksintresse för vindkraft.

TABELL 1 RIKSINTRESSEN FÖR NATURVÅRDEN

Beteckning	NE 63 Slätbakens förkastningssystem (Östra delen av Norrkrogs naturreservat)(Norrköpings kommun ingår i Natura 2000, SE0230181.)
Utbredning	Söderköpings kommun, Norrköpings kommun
Värdeomdöme	Det långsträckta, mäktiga och komplexa förkastningssystemet med sin bitvis mycket intressanta fauna och flora utgör en mycket värdefull och skyddsvärd naturmiljö med få motsvarigheter i Östergötland.
Skyddsbehov	Naturvärdena kommer att bestå om området undantas från ingrepp som t ex anläggningar, bebyggelse, täkt samt avverkningar i branter och på krön.
Kommunens gällande ställningstagande	Rn 7 Slätbakens förkastningssystem. Bebyggelse som innebär att naturvärdet minskar accepteras ej.
Tillägg till ställningstagande	Området sträcker sig genom Söderköpings kommun, från Asplången till Ramunderberget. Ramunderberget är skyddat som kommunalt naturreservat. Den västra delen av riksintresseområdet, öster om Gamla Övägen, ligger intill föreslaget utredningsområde. Inga åtgärder planeras inom avgränsningen av riksintresseområdet men vid planläggning bör hänsyn visas till såväl naturmiljöns känslighet som den visuella påverkan bebyggelse i närheten av branten ger.

Beteckning	NE 64 Gårdeby
Utbredning	Söderköpings kommun
Värdeomdöme	Gårdebyområdet med sina knallar av peridotit bildar tillsammans med Ivarsbergets stäppängsflora en mycket värdefull och skyddsvärd naturmiljö utan motsvarighet i Östergötland. Stäppängar utanför kalkslätten är sällsynta.
Skyddsbehov	Stäppängen måste hållas öppen genom bete eller röjning. Naturvärdena kommer att bestå om området undantas från ingrepp som t ex täkt, sprängning, schaktning, bebyggelse, anläggningar eller omföring av lövskog till barrskog.
Kommunens gällande ställningstagande	Det är önskvärt att jordbruket inom området bedrivs så att inga fler peridotitkroppar skadas eller tas bort.
Tillägg till ställningstagande	Djurhållning bedrivs fortfarande i området. Kommunen planerar inga förändringar i markanvändningen.
Beteckning	NE 68 Östergötlands skårgård (I skårgården finns drygt 20 naturreservat och mer än 50 fågelskyddsområden varav flera även ingår i Natura 2000.)
Utbredning	Söderköpings kommun, Norrköpings kommun, Valdemarsviks kommun
Värdeomdöme	Den vidsträckt och finskurna Östgotaskårgården med sin mångfald av naturmiljöer, med flera sällsynta och hotade arter, är en helt unik miljö av utomordentligt stort naturvärde och synnerligen skyddsvärd.
Skyddsbehov	De värdefullaste naturområdena i skårgården finns redovisade i naturvårdsplanen. För var och ett av dessa finns angivet under vilka förutsättningar som naturvärdena kommer att bestå. Naturreservaten sköts enligt skötselplaner.
Kommunens gällande ställningstagande	Detta riksintresse har ett överlag gott skydd, se Naturvårdsprogrammet för närmare beskrivning av hur riksintresset ska vårdas.
Tillägg till ställningstagande	Det är viktigt att lantbruk fortsätter att bedrivs i området för att bevara inner- och mellanskårgårdens landskap. Ny bebyggelse och verksamheter som bidrar till att landskapet kan hållas öppet bör tillåtas.
Beteckning	NE 70 Vagnmossen (Ingår i Natura 2000)
Utbredning	Söderköpings kommun, Norrköpings kommun
Värdeomdöme	Den stora opåverkade Vagnmossen med sin kalmosse med strukturer utgör en utomordentligt värdefull och skyddsvärd naturmiljö. Myren har få motsvarigheter i Östergötland.
Skyddsbehov	Naturvärdena kommer att bestå om området undantas från dikning, gödsling, täkt och avverkning. Brynet kring myren bör ej avverkas.
Kommunens gällande ställningstagande	Rn 6 med riktlinjen: Ytterligare fritidsbebyggelse medges ej inom området. Tätbebyggelse föreligger regelmässigt.
Tillägg till ställningstagande	Vagnmossen är även skyddad med Natura 2000. Kommunen kommer inte acceptera några åtgärder som kan skada området.
Beteckning	NE 71 Passådalén (Åns nedre lopp ingår i Natura 2000, SE0230382.)
Utbredning	Söderköpings kommun
Värdeomdöme	Passålsån som är Östergötlands främsta lekrområde för havsöring utgör en utomordentligt värdefull och skyddsvärd naturmiljö.
Skyddsbehov	Naturvärdena kommer att bestå om området undantas från ingrepp som t ex schaktning, anläggningar och föroreningsutsläpp i ån.
Kommunens gällande ställningstagande	Rn 23 med riktlinjen: Bebyggelse som innebär att naturvärdena minskas godtas ej.
Tillägg till ställningstagande	Kommunen har inga utrednings- eller utbyggnadsområden på förslag i området. Området ska även fortsättningsvis hanteras varsamt.

Beteckning	NE 49 Örtomta
Utbredning	Söderköpings kommun, Norrköpings kommun, Linköpings kommun
Värdeområde	Ändmoränstråket med dess stora antal välutbildade moränryggar av olika typer utgör en mycket värdefull och skyddsvärd naturmiljö utan motsvarighet i Östergötlands län.
Skyddsbehov	Naturvärdena kommer att bestå om området undantas från ingrepp som t ex täkt, bebyggelse och schaktning.
Kommunens gällande ställningstagande	Finns med i Länsstyrelsens naturvårdsplan från 1983
Tillägg till ställningstagande	Ny bebyggelse i området bör placeras och utformas på ett sätt som inte innebär att naturvärden eller landskapsbilden påtagligt påverkas.

TABELL 2 NATURA 2000

Beteckning	Aspoja Slätteräng (SE0230327)
Utbredning	Söderköpings kommun
Områdestyp	Område av gemenskapsintresse enligt habitatdirektivet som inte har samband med annat Natura 2000-område
Beskrivning	Ön är välhävdad tack vare hängivna markägare som har underhållit öns åkrar, ängar och hagmarker. Det finns ett stort antal arter på ön som är beroende av vallodlingen, som sköts på traditionellt vis, och ett stort antal örter och insekter lever gott i dessa miljöer. Att sköta markerna på traditionellt vis bidrar även till att bevara den kultur som skapade detta landskap.
Beteckning	Djursö (SE0230158)
Utbredning	Söderköpings kommun
Områdestyp	Område av gemenskapsintresse enligt habitatdirektivet som inte har samband med annat Natura 2000-område
Beskrivning	Ön har en mosaik av ädellövskog, barrskog och lövskog, öppna betesmarker och åkrar. Djursö har mycket höga biologiska värden både för flora och fauna. Träden är i många fall mycket stora och innehåller en mycket rik fauna av insekter.
Beteckning	Ekön (SE0230135); Eknön-Slätbaken (SE0230141)
Utbredning	Söderköpings kommun
Områdestyp	Område av gemenskapsintresse enligt habitatdirektivet som inte har samband med annat Natura 2000-område
Beskrivning	Ekön består av odlad mark och hagmark i eklandskap. Det finns också en betydande andel lövskog med många gamla träd. Ön utgör habitat för många växter och djur, framförallt i naturskogen. Ön har mycket höga biologiska värden.
Beteckning	Flatmossen (SE0230212)
Utbredning	Söderköpings kommun
Områdestyp	Område av gemenskapsintresse enligt habitatdirektivet som inte har samband med annat Natura 2000-område
Beskrivning	Skyddsområdet Flatmossen består av flera naturtyper, från mosse och skog på berg. Skogen domineras av tall och lövträd, och på mossen växer bland annat hjortron. Området är mycket artrik och har få motsvarigheter i länet.

Beteckning	Herrborum (SE0230180)
Utbredning	Söderköpings kommun
Områdestyp	Område av gemenskapsintresse enligt habitatdirektivet som inte har samband med annat Natura 2000-område.
Beskrivning	Herrborum är ett anrikt gods med både öppna fält, lövskog och barrskog. Betesmarker i eklandskap finns längs slutningarna mot vattnet. Det är framförallt naturskogarna som innehåller höga biologiska värden med få motsvarigheter i länet.
Beteckning	Missjö (SE0230328)
Utbredning	Söderköpings kommun
Områdestyp	Område som är av både gemenskapsintresse enligt habitatdirektivet och skyddsområde enligt fågeldirektivet (samma avgränsning och objektкод)
Beskrivning	Missjö skärgård är består till stor del av orörd natur. Missjö och dess kobbar är habitat för flera fågelarter och är även intressant ur ett biologiskt och kulturellt perspektiv.
Beteckning	Passdalsån (SE0230382)
Utbredning	Söderköpings kommun
Områdestyp	Område av gemenskapsintresse enligt habitatdirektivet som inte har samband med annat Natura 2000-område.
Beskrivning	Relativt naturligt vattendrag med en omgivande kanjon med nyckelbiotop. Passdalsån är Östergötlands främsta lekiokal för havsöring och utgör en utomordentligt värdefull och skyddsvärd naturmiljö (klass 1).
Beteckning	Ramsdal (SE0230294)
Utbredning	Söderköpings kommun
Områdestyp	Område av gemenskapsintresse enligt habitatdirektivet som inte har samband med annat Natura 2000-område.
Beskrivning	I området finns ädellövskog med gläntor och betesmarker. Ekoxar har observerats i området.
Beteckning	Ramunderberget (SE0230368)
Utbredning	Söderköpings kommun
Områdestyp	Område av gemenskapsintresse enligt habitatdirektivet som inte har samband med annat Natura 2000-område.
Beskrivning	Ramunderberget är ett mycket välbesökt rekreationsområde för söderköpingsborna och ett känt landmärke för alla Göta Kanalfarare. Området har sedan länge används av människan, även om mängden fornlämningar som är kvar i området är påfallande ringa. Skogen har höga naturvärden, trots stora avverkningar genom åren.
Beteckning	Sankt Anna och Gryts skärgård (SE0230055)
Utbredning	Söderköpings kommun, Valdemarsviks kommun
Områdestyp	Område som är av både gemenskapsintresse enligt habitatdirektivet och skyddsområde enligt fågeldirektivet (samma avgränsning och objektкод).
Beskrivning	De båda skärgårdarna är relativt opåverkade i jämförelse med andra delar av Östersjöns skärgårdar. De innehåller såväl biologiska och kulturella värden och har ett rikt fågelliv.
Beteckning	Stora Rimmö (SE0230370)
Utbredning	Söderköpings kommun

Områdestyp	Område av gemenskapsintresse enligt habitatdirektivet som inte har samband med annat Natura 2000-område.
Beskrivning	Områdets öar är relativt små och oexploaterade förutom den beteshävd som bedrivs och har bedrivits. Mosaiken av hävdpåverkan och mer eller mindre orörda skogsmiljöer med varierande trädslagssammansättning är en förutsättning för de höga biologiska värden som finns i området. Området har mycket stor betydelse för den biologiska mångfalden vilket inte minst indikeras av den mängd rödlistade arter som hittats. Även flera för regionen ganska ovanliga men inte rödlistade arter förekommer i området liksom goda exempel på arter som indikerar hävdade miljöer och relativt opåverkade skogar. Inom området finns också små skår av betydelse för skärgårdens fågelliv.
Beteckning	Stora Ulvebo (SE0230205)
Utbredning	Söderköpings kommun
Områdestyp	Område av gemenskapsintresse enligt habitatdirektivet som inte har samband med annat Natura 2000-område.
Beskrivning	Jordbrukslandskapets gräsmarker, betesmarker och vallängar har en rik botanisk flora och insektsfauna. Gräsmarkerna i Stora Ulvebo har få motsvarigheter i Östergötland.
Beteckning	Svensmarö (SE0230261)
Utbredning	Söderköpings kommun
Områdestyp	Område av gemenskapsintresse enligt habitatdirektivet som inte har samband med annat Natura 2000-område
Beskrivning	Svensmarö naturreservat har höga naturvärden, främst på grund av faunan i reservatet, men också på grund av betesmarker och skog. Svensmarö är också av kulturellt intresse och är en levande rest av den gamla skärgårdens jordbrukslandskap.
Beteckning	Uggelö (SE0230151)
Utbredning	Söderköpings kommun
Områdestyp	Område av gemenskapsintresse enligt habitatdirektivet som inte har samband med annat Natura 2000-område.
Beskrivning	Naturreservatet har höga värden både vad gäller flora och fauna. Flera gamla ekar och tallar finns på ön, vilket är sällsynt i området. Ön ses som representativ för denna del av skärgården.
Beteckning	Uggleholmarna (SE0230266)
Utbredning	Söderköpings kommun
Områdestyp	Område av gemenskapsintresse enligt habitatdirektivet som inte har samband med annat Natura 2000-område.
Beskrivning	Detta naturreservat har en hög andel gamla träd, framförallt tall och lind. På grund av de gamla träden och klimatet i skärgården erbjuder reservatet livsmiljöer åt ett antal hotade arter.
Beteckning	Uvmarö (SE0230372)
Utbredning	Söderköpings kommun
Områdestyp	Område av gemenskapsintresse enligt habitatdirektivet som inte har samband med annat Natura 2000-område

Beskrivning	Området utgörs av barrlandskog med inslag av lövrika sumpskogar och tallmossar. I området finns ett rikt inslag av riktigt gamla träd (främst tall men även en del gran och enstaka lövträd). De faktorer som gör detta område till ett särskilt värdefullt skogsområde är dels att skogen till stora delar varit orörd mycket länge och därför är rik på död ved, dels att mängden gamla träd är så stor. Dessa faktorer gör att området är av mycket stort värde för kryptogamer och insekter.
Beteckning	Vagnsmossen (SE0230352)
Utbredning	Söderköpings kommun, Norrköpings kommun
Områdestyp	Område av gemenskapsintresse enligt habitatdirektivet som inte har samband med annat Natura 2000-område.
Beskrivning	Området består av våtmarker, mossar och kärr som tillsammans med gamla skogar är, för denna del av Sverige, ett sällsynt habitat för många arter beroende av död ved, gamla träd och ett stabilt mikroklimat. Området ingår i Naturårdsverkets myrskyddsplan.
Beteckning	Ängelholm (SE0230159)
Utbredning	Söderköpings kommun
Områdestyp	Område av gemenskapsintresse enligt habitatdirektivet som inte har samband med annat Natura 2000-område.
Beskrivning	Området är värdefullt med anledning av de biologiska värden som finns kopplade till eklandskap. Hotade och sällsynta arter av skalbaggar finns i området.
Beteckning	Össby lindäng (SE0230273)
Utbredning	Söderköpings kommun
Områdestyp	Område av gemenskapsintresse enligt habitatdirektivet som inte har samband med annat Natura 2000-område.
Beskrivning	Lindängen är en mycket värdefull plats med ett stort antal karaktäristiska arter representerade i ängen. Den lepidoptera (bland annat fjärilar) faunan är också rik i kringliggande lövskogar. Össby lindäng har endast ett fåtal motsvarigheter i Östergötland.

TABELL 3 RIKSINTRESSEN FÖR KULTURMILJÖVÅRDEN

Beteckning	Göta kanal [E9] (delen i Sankt Laurenti och Västra Husby snr). 1527/6486
Utbredning	Söderköping, Linköping, Motala och Norrköpings kommuner.
Motivering	Kommunikationsmiljö med landets främsta kanalmiljö (utförd 1810-32), av stor teknikhistorisk betydelse och med dominerande läge i omgivande landskap.
Uttryck för riksintresset	Kanalmiljön genom Söderköpings kommun med omgivande landskap och bebyggelse. Slussvaktarboställen. De planterade alléerna ger kanalen en parkliknande karaktär. Skeppsdockan med tillhörande byggnader vid Klevbrinken.
I området ingår även	Järnåldersgravfält vid Gäverstad och på Duvkullarna. De större gårdarna Norrbo med ekonomibyggnad, Gäverstad och Mariehov.

Kommunens ställningstagande	<p>Göta Kanal är ett signum för kommunen och dess miljö är viktig att både skydda och tillgängliggöra. Kommunen har i översiktsplanen pekat ut ett område i Söderköping stad (område 4) för utveckling i anslutning till kanalen. På platsen finns idag ett reningsverk. Genom att förlänga stadsmiljön österut längs kanalen och Storån kommer kanalbanken både kunna tillgängliggöras och kulturmiljön stärkas. Innan ny bebyggelse uppförs på platsen kommer erforderliga utredningar, exempelvis i form av gestaltungsprogram, att göras för att säkra att inte kulturmiljön skadas.</p> <p>Eventuell utbyggnad i Dockanområdet (område 14) kommer också att beröra riksintresset för Göta Kanal och även här kommer påverkan på kulturmiljön utredas. En utveckling i Mariehov kan, om den genomförs på ett bra sätt, stärka kulturmiljön genom att kanalbanken tillgängliggörs och skeppsdockan rustas upp. Dessa åtgärder kan vara positiva för såväl riksintresset för kulturmiljövård som friluftsliv.</p> <p>Ytterligare ett område (område 2) kommer att tangera riksintresset. Förslagets konsekvenser för riksintresseanspråken för kulturmiljövård, naturvård och friluftsliv måste bedömas innan planläggning kan påbörjas.</p>
Beteckning	Björkviks herrgård [E64] (Östra Ryds sn). 6471/1517
Utbredning	Söderköpings kommun
Motivering	Herrgårdsmiljö i skogsbygd med intressant och välbevarat bygnadsbestånd.
Uttryck för riksintresset	Timrad huvudbyggnad från 1600 talets mitt med karolinsk prägel och unik fatbursbyggnad troligen från 1500-talet. Ekonomibygnader, bl a en saltbod.
I området ingår även	-
Kommunens ställningstagande	I översiktsplanen ges stöd för en utveckling av pågående turism- och besöksnäring. En utveckling av verksamheten skulle kunna ge underlag och motivation till att bevara eller återskapa kulturvården.
Beteckning	Västra Husby [E65] (Västra Husby sn). 1520/6482
Utbredning	Söderköpings kommun
Motivering	Den förhistoriska försvarsanläggningen "Göta virke" är helt unik inom landet.
Uttryck för riksintresset	De 3,5 km repektive 2 km långa försvarsvallarna som bildar "Götavirke" ligger i gränsskogen Aspveden som skiljer centrala Östergötland från kustlandet. Anläggningen är troligen från järnåldern
I området ingår även	Hylinge 1700-tals herrgård med välbevarat sengustavianskt bygnadsbestånd.
Kommunens ställningstagande	Kommunen har pekat ut tre områden för utveckling inom det angivna riksintresset. Område 24 och 25 ligger i anslutning till redan befintlig bebyggelse och berör inte någon idag känd lämning. Vid framtida planläggning kan arkeologisk utredning vara aktuellt. Område 26 är ett utredningsområde i närheten av Västra Husby kyrka. Om planläggning påbörjas i det läget kommer kulturmiljön vara den fråga som är viktigast att utreda.
Beteckning	Söderköping [E66]1530/6484
Utbredning	Söderköpings kommun
Motivering	Småstad belägen vid en uppgrundad havsvik och betydelsefull vattenled, som i planmönster, dominerande kyrkobyggnader och bebyggelsekaraktär ger en bild av en av hög- och senmedeltidens viktigaste städer.

Uttryck för riksintresset	Det i stort sett oförändrade medeltida gatunätet, den äldre tomtstrukturen, kyrkorna och deras dominerande roll i stadsbilden samt medeltida profana byggnader, källare och andra lämningar. Den förindustriella stadens småskaliga träbebyggelse med gårdar och ekonomibyggnader. Stadens silhuett och kontakten med vattnet, Ramunderberget och det omgivande landskapet.
I området ingår även	Söderköpings brunn som anlades 1718 vid den sedan gammalt kända Sankta Ragnhilds källa. Ett avsnitt av riksintresset Göta kanal, med kanalfåra, kajer, sluss och hamnmagasin. Flerbostadshus och privatvillor från sekelskiftet 1900 samt ett egnahemsområde i den östra delen.
Kommunens ställningstagande	Stadskärnans kulturhistoriska miljöer är mycket viktiga för Söderköpings kommun. Idag gäller ett program för stadsmiljön som reglerar hur staden ska utformas och arbetet med en ny fördjupad översiktsplanen för staden har påbörjats.
Beteckning	Skönberga [E67] (Skönberga sn). 1534/6483
Utbredning	Söderköpings kommun
Motivering	Odlingslandskap med talrika fornlämningsmiljöer och medeltida kyrka.
Uttryck för riksintresset	Ljunga gravfält med ca 100 anläggningar, företrädesvis från brons- och järnålder. Välbevarad romansk kyrka, prästgårdar från tre skilda epoker: 1600-1700- och 1800 talet. 1800-talsprästgården med omgivande parkanläggning ligger på ett järnåldersgravfält.
I området ingår även	-
Kommunens ställningstagande	Inom avgränsningen för riksintresset finns i översiktsplanen förslag till utbyggnadsområde 5, framförallt för bostäder. En utredning av kulturmiljön bör föregå planläggningen.
Beteckning	Stegeborg Skällvik [E68] (delen i Skällviks sn). 1546/6480
Utbredning	Söderköpings kommun, Norrköpings kommun
Motivering	Kustbundet slott- och herrgårdslandskap med lämningar efter två strategiskt belägna medeltida borganläggningar av stor politisk och militär-historisk betydelse.
Uttryck för riksintresset	Borgarna är strategiskt anlagda för att kontrollera inloppet från havet till Östergötland. Kungamaktens imponerande Stegeborgs slottsruin och Linköpingsbiskoparnas Skällviks borg. Skällviks medeltida kyrka, under 1500-talets slut omgestaltad av Johan III. Stegeborgs herrgård med huvudbyggnad från början av 1800-talet.
I området ingår även	-
Kommunens ställningstagande	I området av riksintresse finns idag en fördjupad översiktsplan som begränsar utvecklingen i området. Eknön, som också ligger inom avgränsningen, är idag skyddat av Natura 2000. Kommunen föreslår inget i översiktsplanen som kan riskera att skada detta riksintresse.
Beteckning	Thorönsborg [E69] (Sankt Anna sn). 1555/6470
Utbredning	Söderköpings kommun
Motivering	Herrgårdsmiljö av medeltida ursprung med välbevarad 1700-talsbebyggelse i dominerande läge
Uttryck för riksintresset	Mangårdsbyggnaden är uppförd på 1750-talet efter ritningar av C Hårleman. Orangeri, ridhus, ekonomibyggnader och arbetarbostäder. Gården hette på medeltiden Drag, vilket syftar på båtdragningsplats.
I området ingår även	-
Kommunens ställningstagande	Kommunen föreslår inget i översiktsplanen som kan riskera att skada detta riksintresse.

Beteckning	Väsö [E70] (Sankt Anna sn). 1563/6471
Utbredning	Söderköpings kommun
Motivering	Skärgårdsmiljö med välbevarad byggebygelse
Uttryck för riksintresset	Utspridd och terränganpassad byggebygelse, i huvudsak från 1800 talets senare hälft men även en loftbod och två bostadshus från 1700-talet. Båtvarv och såg
I området ingår även	-
Kommunens ställningstagande	Kommunen föreslår inget i översiktsplanen som kan riskera att skada detta riksintresse.
Beteckning	Engelholm [E71] (Sankt Anna sn). 1557/6463
Utbredning	Söderköpings kommun
Motivering	Herrgårdsmiljö i Sankt Annas inre skärgård, med välbevarad katolinsk träherrgård
Uttryck för riksintresset	Huvudbyggnad från tiden kring år 1700 samt ett stort antal ekonomibyggnader och arbetarbostäder, en del från 1700-talet. Barockpark samt allé
I området ingår även	-
Kommunens ställningstagande	Kommunen föreslår inget i översiktsplanen som kan komma att skada detta riksintresse.
Beteckning	Gårdeby [E99] (Gårdeby sn). 1516/6481
Utbredning	Söderköpings kommun
Motivering	Fornlämningsrikt odlingslandskap kring Gårdeby sockencentrum.
Uttryck för riksintresset	Omfattande stensträngssystem, tillhörande boplatser och gravfält i huvudsak från äldre järnålder. Byar och gårdar med välbevarad byggebygelse av företrädesvis 1800-talskaraktär. 1100-talskyrka, prästgård från 1700-talet, skola och f.d. kommunalhus.
I området ingår även	-
Kommunens ställningstagande	Kommunen föreslår inget i översiktsplanen som kan komma att skada detta riksintresse.

TABELL 4 RIKSINTRESSEN FÖR KULTURMILJÖVÅRDEN I GRANKOMMUNER

Beteckning	Beskrivning
Tingstad [E60] (delvis i Söderköpings kommun)	Bymiljö i herrgårdsskapskap som är rikt på fornlämningar.
Halleby [E46]	Fornlämningsmiljö där en kontinuerlig utveckling från järnåldern kan följas.
Viggeby-Kvästad-Augustenhill [E93]	Fornlämningsmiljö med gravfält och omfattande stensträngssystem.
Korpetorp-Lönshuvud[E46]	Fornlämningsmiljö med rösen i dominerande krönlägen. Även Lönshuvud vårdkase ingår
Gryts skärgård [E77-82]	Fornlämningsmiljö, kommunikationsmiljö, gruvmiljö. Sammanhängande kust- och skärgårdsmiljö där den särpräglade skärgårdskulturen är tydligt avläsbar. Bosättningar etablerade under medeltiden.

Söderköpings kommun
kommun@soderkoping.se

Översiktsplan Söderköpings kommun - prioriteringar för en hållbar utveckling

Rubricerat förslag har insänts till Länsstyrelsen under granskning enligt 3 kap 14 § plan- och bygglagen (2010:900, i dess lydelse för 2015). Handlingarna utgörs av planbeskrivning med kartor, bilagor (förteckning över underlaget, aktualisering av vindkraft tillägg till ÖP, ändrad inriktning för Mariehov, riksintressen och kartmaterial), samrådsredogörelse, hållbarhetsanalys som inkluderar miljökonsekvensbeskrivning samt samrådsredogörelse.

Detta granskningsyttrande lämnas med stöd av 3 kap 16 § plan- och bygglagen (2010:900, i dess lydelse för 2015). Yttrandet är en del av översiktsplanen och ska därför fogas till planen då denna antagits.

Planens övergripande syfte är att bebyggelseutvecklingen i kommunens ska ske på ett hållbart sätt. Översiktsplanen ska vägleda kommunens beslutsfattande för att kommunen ska nå en hållbar utveckling.

I översiktsplanen tar kommunen ställning till vilka fördjupningar av och tillägg till översiktsplanen som ska gälla respektive upprättas. Kommunen bedömer att följande planer är aktuella; fördjupad översiktsplan för Aspöja och E22 samt tematiskt tillägg för vindkraft (med kompletteringar som återges i en bilaga). Kommande områden avser kommunen hantera i fördjupningar och tematiska tillägg; Söderköpings stad, Norra Finnö och Tyrislöt och kulturmiljöprogram. Kommunen bedömer att följande planer är inaktuella; fördjupad översiktsplan för Söderköpings stad, Stegeborg och Mariehov.

I handlingarnas avsnitt om havsplanering framgår att översiktsplanen inte inkluderar hela kommunens havsområde i översiktsplanen.

LÄNSSTYRELSENS SYNPKTER

Allmänt och övergripande om planen

Länsstyrelsen ser mycket positivt på att kommunen upprättar en ny översiktsplan för Söderköpings kommun. En väl förankrad och genomarbetad översiktsplan utgör ett viktigt beslutsunderlag för fortsatt planering och beslut enligt plan- och bygglagen och annan lagstiftning. Med den översiktsplanen som nu presenteras finns goda förutsättningar att bebyggelseutvecklingen i kommunens ska kunna tillkomma på ett hållbart sätt. Översiktsplanen tar på ett bra sätt utgångspunkt i och förhåller sig till viktiga regionala och nationella mål.

Länsstyrelsen ser positivt på att frågor som är viktiga utvecklingsresurser för kommunen såsom kulturmiljön och skärgårdens utveckling kommer att fördjupas i kommande planeringsinsatser i form av fördjupningar och tillägg till översiktsplanen.

Enligt Länsstyrelsens bedömning uppfyller planförslaget i huvudsak de krav som ställs i 3 kap PBL om översiktsplaners innehåll och tydlighet. Vissa kompletteringar, gällande riksintressen, behöver göras vilket framgår nedan.

Riksintressen enligt 3 och 4 kap miljöbalken

Allmänt

Förekommade riksintressen finns beskrivna i bilaga 4 och i bilaga 5, utöver detta finns ställningstaganden som berör riksintressena i planbeskrivningen. Länsstyrelsen anser att kommunen på ett bra sätt redogör för respektive områdes värden samt hur kommunen avser att beakta dem. Vissa kompletteringar rörande totalförsvarets riksintressen behöver ske vilket framgår nedan. Nedan lyfts också fram det som Länsstyrelsen ser som särskilt viktigt att ta med i den fortsatta planeringen.

Kulturmiljövård

Länsstyrelsen ser positivt på hanteringen av de riksintressanta kulturmiljöerna i kommunen. Översiktsplanen presenterar en genomarbetad beskrivning och tydliga ställningstaganden.

Länsstyrelsens synpunkter från samrådsskedet har i huvudsak beaktats genom att vissa bebyggelseområden har tagits bort och genom att förtydliganden har gjorts för andra områden. Länsstyrelsen anser att det för den fortsatta bebyggelseplaneringen inom riksintresseområdena är särskilt viktigt att beakta nedanstående.

Inför kommande planeringsinsatser inom riksintresset *Göta kanal* (utbyggnadsområde nr 4 och utredningsområde nr 14) behöver en fördjupad kulturhistorisk analys göras och i den studier av den nya bebyggelsens utformning, placering och omfattning i förhållande till de riksintressanta värdena.

Inför kommande planeringsinsatser inom riksintresset *Söderköpings stad* (utbyggnadsområde nr 1 och 2) behöver fördjupade kulturhistoriska analyser göras och i dem studier av den nya bebyggelsens utformning, placering och omfattning i förhållande till de riksintressanta värdena. Hänsyn till gatu- och tomtstrukturen är viktig liksom anpassningar till befintlig kulturohistoriskt värdefull bebyggelse.

Inför kommande planeringsinsatser inom riksintresset *Skönberga* (framförallt utbyggnadsområde nr 5 men även område nr 9) krävs noggranna fördjupad kulturhistorisk analyser av den nya bebyggelsen i förhållande till de riksintressanta värdena. Landskapsbilden med upplevelsen av kulturmiljövärdena som en helhet i landskapet är viktigt i området. Bebyggelsens skala, placering, volym är nödvändigt att studera.

Ett förslag till omarbetade riksintressen med beskrivningar finns framtaget för kommunen (alla områden utom Göta kanal), arbetet förväntas vara klart under året. Förslaget finns inte redovisat i den föreslagna översiktsplanen utan kommer framöver att behöva förankras i PBL-planeringen, lämpligtvis hanteras detta samtidigt som fördjupningar och tillägg till översiktsplanen tas fram. Länsstyrelsen ser positivt på att kommunen ska ta fram ett särskilt kulturmiljöprogram.

Kommunikationer

Den nya sträckningen av E22 väster om Söderköping, som utgör riksintresse för kommunikationer, finns med som en viktig planeringsförsättning i översiktsplanen. Länsstyrelsen har inte några synpunkter om översiktsplanens övergripande inriktning för byggelseplanering i anslutning till riksintresset men vill understryka vikten av att kommunen inte föregår planläggningen för den nya vägen i enskilda beslut. Det är viktigt att inte tillåta åtgärder (exempelvis enstaka hus eller nya tillfartsvägar) som sedan kan komma att utgöra en intressekonflikt med den framtida vägen.

Naturvård och friluftsliv

Länsstyrelsen anser att berörda riksintressen enligt 3 och 4 kap miljöbalken har beskrivits och beaktats på ett tillräckligt bra sätt.

Vid framtagande av fördjupningen av översiktsplanen för Norra Finnö och Tyrislöt blir det dock viktigt att hitta en balans mellan bebyggelseutvecklingen och de riksintressanta natur- och friluftsvärderna. Inför kommande planeringsinsatser inom utvecklingsområde nr 39 behöver också särskilda studier göras av hur hänsyn kan tas till de riksintressanta natur- och friluftsvärderna.

Strändernas värden utgör allmänt en viktig del av riksintressena för friluftsliv och naturvård. Beskrivningen av strandskyddet är summariskt i översiktsplanen och vid kommande planeringsinsatser är det därför nödvändigt att detta utvecklas.

Sankt Annas skärgård har unika riksintressanta natur- och rekreationsvärden. För att stödja en långsiktigt hållbar förvaltning av BSPA-området St Anna-Missjö har en samverkansplan, Acta St Anna, tagits fram. Det är angeläget att samverkansplanen och dess inriktning med bäring på den fysiska planeringen förankras i kommunens PBL-planering. Därför är det positivt att kommunen uppmärksammar och ställer sig bakom samverkansplanen i översiktsplanen.

Hamnanläggningar och servicepunkter i skärgården är mycket viktigt för att kunna bedriva areella näringar i skärgårdsområdet och näringen är bland annat betydelsefull för skötseln av de riksintressanta natur- och kulturlandskapet. Tyrislöt med omnejd utgör en viktig knutpunkt. Vid framtagande av fördjupningen av översiktsplanen för Norra Finnö och Tyrislöt är det viktigt att även ha med de areella näringarnas behov.

Natura 2000

Förekommande natura 2000 områden inom kommunen har beskrivits och beaktats på ett tillräckligt bra sätt.

Även natura 2000 områden i angränsande kommuner behöver beaktas. I Åtvidabergs kommun, norr om Yxnerum, finns ett natura 2000 område, Vegalla, som gränsar till Söderköpings kommun. Området är skyddat enligt både fågel och habitatdirektivet. I tillägget till översiktsplanen för vindkraft finns ett område utpekad för vindkraft som gränsar till det omnämnda natura 2000 området.

Vindkraft kan inte accepteras i området om det riskerar att skada de livsmiljöer och arter i området som är skyddsvärda.

Totalförsvarets intressen

Söderköpings kommun berörs av flera riksintressen för totalförsvarets militära del. Översiktsplanens kartor behöver kompletteras med riksintressena och planbeskrivningens text behöver omarbetas.

Söderköpings kommun berörs av riksintresset Malmens flottflygplats och av två övriga riksintresseområden där den specifika funktionen och lokaliseringen av sekretesskäl inte kan redovisas öppet. Höga objekt kan inte uppföras inom det område som utgör stoppområde för höga objekt, tillhörande Malmens flottflygplats, utan att påtaglig skada på riksintresset uppstår. Inom det område som utgör övrigt riksintresseområde behöver särskilt samråd ske med Försvarsmakten i alla plan- och lovärenden.

Hela landets yta är dessutom samrådsområde för objekt högre än 20 meter utanför sammanhållen bebyggelse och högre än 45 meter inom sammanhållen bebyggelse, med hänsyn till riksintressen som inte kan redovisas öppet.

Vissa områden är med hänsyn till riksintressena för totalförsvarets militära del, tekniska system, inte lämpliga för etablering av vindkraft.

Försvaret har lämnat ett särskilt yttrande 2015-06-18 vilket bifogas. Ev. förtydliganden av försvarets anspråk när det gäller uppförande av vindkraft kommer att inkomma senast i slutet på augusti.

Vindbruk

Som framgår av handlingarna utgör det prioriterade områdena för vindbruk inte längre riksintresse enligt 3 kap i miljöbalken.

Miljökvalitetsnormer

När det gäller miljökvalitetsnormerna för yt- och grundvatten är det angeläget med fortsatta kommunala initiativ för att förbättra vattenmiljön. Upprättande av en kommunal VA-plan och inrättande av vattenskyddsområden är viktiga underlag för den fysiska planeringen och för att miljökvalitetsnormerna för vatten ska kunna följas.

Landsbygdutveckling i strandnära läge (LIS)

I översiktsplanen har inga LIS-områden pekats ut.

Mellankommunal samordning

Viktiga mellankommunala intressen har uppmärksammats i översiktsplanen. Pågående gemensamma utvecklingsplaneringen i kust- och skärgården, som omnämns i planen,

utgör ett viktigt underlag för den kommunala fysiska planeringen och dess möjlighet att bidra till en hållbar skärgårdsutveckling.

Hälsa och säkerhet samt risken för olyckor, översvämning eller erosion.
Behovet av att beakta klimatförändringar har uppmärksammats men särskilda ställningstaganden för framtida bebyggelseplanering saknas. Det är angeläget att kommunen fortsätter att identifiera hur effekterna och konsekvenserna av klimatförändringar ska hanteras och eventuellt åtgärdas vid genomförandet av översiktsplanen (gällande risker för översvämning, ras och skred).

Det är även viktigt att effekter och konsekvenser av klimatets förändringar beaktas i föreslagna utredningar och åtgärder för att säkra dricksvattenförsörjning i ett generationsperspektiv och dagvattenhantering i ett säkerhetsperspektiv.

Länsstyrelsen anser att det är viktigt att kommunen klargör hur vattenförsörjningen ska tryggas vid exploateringar i skärgårdsområdet och hur vattenresurserna tillvaratas.

Ökningen av hästräningen i kommunen uppmärksammans i planen. Att få med hästintresset och dess behov (exv. vad gäller ändamålsenliga ridvägar) i den fysiska planeringen är viktigt bland annat för att undvika framtida farliga trafiksituationer.

ÖVRIGT

Jord och skogsbruk

Översiktsplanen uppmärksammas behovet av att skydda den brukningsvärda jord- och skogsbruksmarken inom kommunen. Hänsyn har tagits till detta vid utpekande av nya utbyggnadsområden och vid framtida prioriteringar av nya detaljplaner. Även vid byggande av enstaka hus på landsbygden är det viktigt att riktlinjer för markhushållning finns angivna.

Övrigt

Samråd har skett med Trafikverket som har meddelat att de inte har haft någon erinran.

I handläggningen av detta yttrande har förutom undertecknad deltagit byrådirektör Göran Thunberg (miljöskyddsenheten), biolog Emma Hagström (naturvårdsenheten) lantbruksdirektör Jonas Källming, klimatanpassningssamordnare Anna Bratt (kultur- och samhällsbyggnadsenheten) samt antikvarie Bertha-Ekstrand Amaya (kultur- och samhällsbyggnadsenheten).

Mikael Daremo
Tf Länsråd

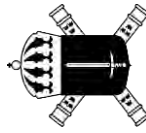
Carolina Olsson
Gruppenordnare/Samhällsplanerare

Bilaga:

Försvarsmaktens yttrande 2015-06-18

Kopia till: Försvarsmakten, Trafikverket, Länsledningen, NVE, MSE, LBE, KSE

Ert tjänsteställe, handläggare

Maria Kromnow, Länsstyrelsen Östergötland 2015-05-26

Ert beteckning

401-5421-15

Vårt tjänsteställe, handläggare

PROD INFRA Camilla Bramér, 08-7889587,
camilla.bramer@mil.se

Vårt föregående datum

Vår föregående beteckning

Yttrande över kommuntäckande översiktsplan för Söderköping, Östergötlands kommun

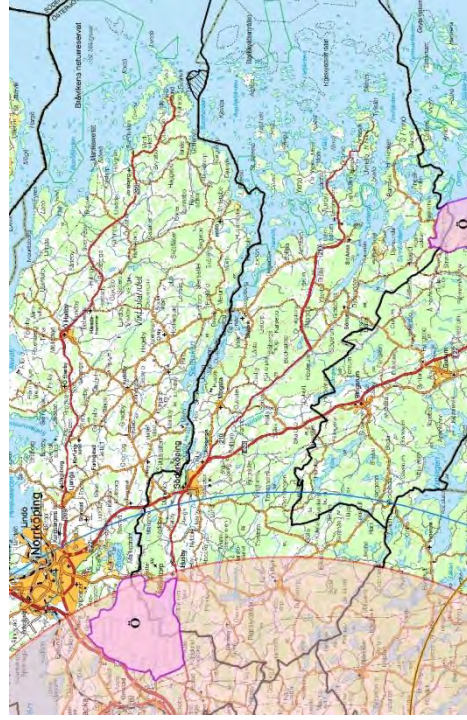
Försvarsmakten har följande att erinra i rubricerat ärende:

Generellt

Söderköpings kommun berörs av flera riksintressen för totalförsvarets militära del. Inom det område som utgör stoppområde för höga objekt (tillhörande Malmen flottflygplats) får inga nya höga objekt uppföras. Inom de områden som utgör influensområde för ”riksintresse övrigt” (dvs. ett riksintresse där den specifika placeringen och funktionen inte kan redovisas med hänsyn till sekretess) ska samråd ske med Försvarsmakten i alla plan- och lovärenden.

För hela landet gäller att samråd ska ske med Försvarsmakten i alla ärenden som rör höga objekt.

Illustration över de riksintressen för totalförsvarets militära del som ska redovisas:

2 riksintresseområden ”övrigt”,
illustreras i lila.

Stoppområde för höga objekt
tillhörande Malmens
flottflygplats, illustreras i rött.

(CBR)

Postadress

Högkvarteret
Lidingövägen 24

107 85 Stockholm

Besöksadress

Lidingövägen 24

Telefon

08-788 75 00

Telefax

08-788 77 78

E-post, Internet

exp-hkv@mil.se

www.forsvarsmakten.se/hkv

Text och kartor

I bilaga till planförslaget redovisas en text med rubriken Riksintresse för totalförsvaret. Texten är inaktuell och behöver revideras, se förslag nedan. De riksintressen som berör kommunen (riksintresseområde övrigt i anslutning till Snöveltorp respektive Ekenäset vid samt stoppområde för höga objekt tillhörande Malmens flygplats) ska redovisas både i text och på karta. Kommunen och länsstyrelsen har under våren fått uppdaterad redovisning av riksintressen via epost, såväl PDF som shapefiler. Informationen finns också på vår hemsida, www.forsvarsmakten.se (klicka på Om myndigheten, Samhällsplanering).

Riksintresset för totalförsvarets militära del

Riksintresset för totalförsvarets militära del (3 kap 9§ andra stycket miljöbalken) kan i vissa fall redovisas öppet i översiktsplanen, i andra fall inte. Dels finns områden i form av övnings- och skjutfält och flygflottiljer som redovisas öppet, dels områden som av sekretesskäl inte kan redovisas öppet. De senare har oftast koppling till spanings-, kommunikations- och underrättelse-system. Huvuddelen av Sveriges kommuner är i olika omfattning berörda av riksintressena.

Söderköpings kommun påverkas av riksintresset Malmens flottilflygplats samt av ett övrigt riksintresseområde, där den specifika funktionen och lokaliseringen inte kan redovisas med hänsyn till sekretess. Höga objekt kan inte uppföras inom det område som utgör stoppområde för höga objekt, tillhörande Malmens flottilflygplats, utan att påtaglig skada på riksintresset uppstår. Inom det område som utgör övrigt riksintresseområde, måste särskilt samråd ske med Försvarsmakten i alla plan- och lovärenden.

Hela landets yta är samrådsområde för objekt högre än 20 m utanför sammanhållen bebyggelse och högre än 45 m inom sammanhållen bebyggelse, med hänsyn till riksintressen som inte kan redovisas öppet. Det innebär att alla ärenden avseende höga objekt måste skickas på remiss till Försvarsmakten.

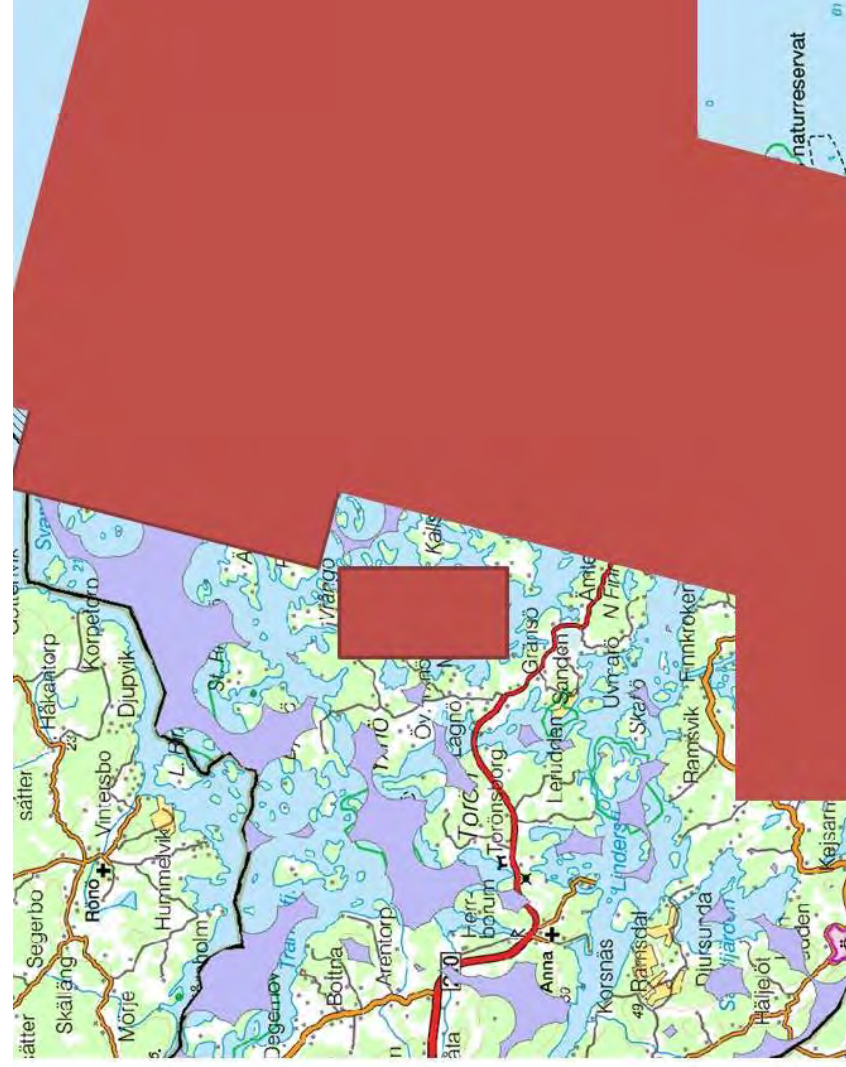
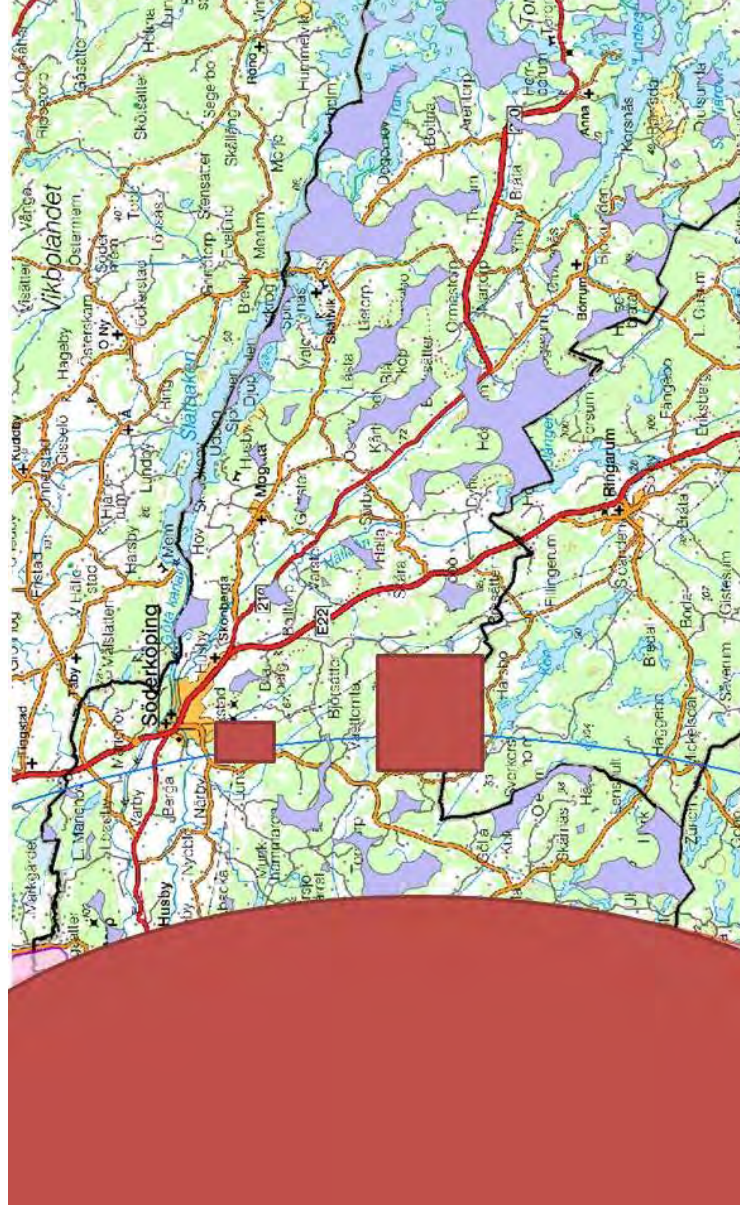
Vindkraft

Söderköpings kommun avser aktualitetsförklara vindbruksplanen från 2009 utan revideringar i föreslagna områden. Försvarsmakten har erinran mot flera av de områden som föreslås som lämpliga för vindkraft. Försvarsmakten måste genomföra fördjupade analyser för att identifiera hur stora delar av de områden som föreslås i kustområdet och havet som riskerar att medföra påverkan på riksintressen för totalförsvarets militära del. Försvarsmakten begär härmed förlängd remisstid i detta avseende och inkommer under september månad med kompletterande yttrande.

Redan idag kan konstateras att en etablering av vindkraft inom följande områden kan medföra risk för skada på riksintressen för totalförsvarets militära del i form av tekniska system. Dessa områden bör därför utgå ur planen, se bilder med markeringar i rött nedan. För hela kommunen gäller att, beroende på verkens höjd, kan verk hamna i konflikt med riksintresse för totalförsvarets militära del i form av väderadar.

Områden som inte bör pekas ut som lämpliga för etablering av vindkraft med hänsyn till riksintresset för totalförsvarets militära del, tekniska system, markerat i rött.

För frågor, kontakta handläggaren.

Bramer, Camilla

Tj.f. delprocessledare fysisk planering, produktionsledningens infrastrukturavdelning

Handlingen är fastställd i Försvarsmaktens elektroniska dokument- och ärendehanteringssystem.

Sändlista

Länsstyrelsen Östergötland

samhbygg.ostergotland@lansstyrelsen.se

För kännedom

Hkpfj

FMV AL Led Nät

Söderköpings kommun

Fortifikationsverket, fysplan

tillstandsarende.trv@fmv.se

kommun@soderkoping.se

fysplan@fortifikationsverket.se

Söderköpings kommun

Samhällsbyggnadsförvaltningen

Söderköpings kommun

614 80 Söderköping

0121-181 00 vxl

kommun@soderkoping.se

www.soderkoping.se